

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021
Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie
kujawsko-pomorskim w świetle wyników NSP 2021

National Population and Housing Census 2021
Size, demographic and social structure of the population
in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the 2021 Census results

**Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021
Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie
kujawsko-pomorskim w świetle wyników NSP 2021**

National Population and Housing Census 2021
Size, demographic and social structure of the population
in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the 2021 Census results

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy Statistical Office in Bydgoszcz

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Bydgoszcz, Kujawsko-Pomorskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Małgorzata Górka

Zespół autorski

Author team

Anna Krzyżelewska-Suś, Magdalena Miśko, Małgorzata Rybak

Prace redakcyjne

Editorial work

Michał Cabański, Anna Krzyżelewska-Suś, Magdalena Miśko, Małgorzata Rybak

Tłumaczenie

Translation

Paulina Hoffman-Stężowska, Anna Krzyżelewska-Suś, Zbigniew Osypiuk, Marta Tuczowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Michał Cabański, Adam Mańkowski, Jacek Pruski

ISBN 978-83-970934-0-9

Publikacja dostępna na stronie internetowej:

Publication available on website:

bydgoszcz.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 został przeprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej według stanu na 31 marca 2021 r. W prezentowanej publikacji *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie kujawsko-pomorskim w świetle wyników NSP 2021* mam przyjemność przedstawić Państwu analizę jego wyników.

Badaniem spisowym w 2021 r. objęto m.in. takie grupy osób jak obywatele Polski mieszkający w Polsce (w tym mający miejsce zamieszkania w obiektach zbiorowego zakwaterowania), cudzoziemcy mieszkający w Polsce na stałe lub czasowo oraz obywatele Polski przebywający za granicą, którzy nie wymeldowali się z pobytu stałego w Polsce.

W niniejszym opracowaniu, na podstawie danych zgromadzonych ze spisów powszechnych, przeanalizowano sytuację demograficzną w województwie kujawsko-pomorskim w 2021 r. pod względem stanu i struktury demograficznej ludności. W publikacji znalazła się również charakterystyka społeczeństwa pod względem kraju urodzenia i posiadanego obywatelstwa, poziomu wykształcenia oraz przynależności narodowo-etnicznej i wyznaniowej. Zdiagnozowano także populację osób z niepełnosprawnościami zamieszkałych w województwie kujawsko-pomorskim. Kolejnym z poruszonych w publikacji tematów były obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz ludność w nich przebywająca. Ostatnim zaś – była zbiorowość migrantów wewnętrznych (w szczególności pod kątem mobilności ludności w latach 2011-2021) oraz imigrantów i emigrantów.

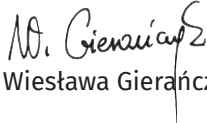
Wybrane zagadnienia przedstawiono pod kątem zróżnicowania wewnętrznego w województwie kujawsko-pomorskim. Analizy danych dokonano także w kontekście zmian, jakie zaszły w stosunku do spisu powszechnego w 2011 r.

Część analityczną publikacji poprzedza synteza stanu i struktury demograficzno-społecznej w województwie kujawsko-pomorskim w 2021 r. Publikację wzbogacono, obok tablic, prezentacją graficzną w postaci kartogramów, kartodiagramów i wykresów. Załącznik do publikacji stanowi część tabelaryczna z danymi ze spisu z 2021 r. (wyłącznie w formie elektronicznej).

Wszystkie publikacje analityczne z wynikami spisu ludności i mieszkań są dostępne w wersji książkowej, a także na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <https://spis.gov.pl>, zaś publikacje dotyczące sytuacji w województwie kujawsko-pomorskim – na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy <https://bydgoszcz.stat.gov.pl>. Informacje wynikowe ze spisów powszechnych dostępne są również w Banku Danych Lokalnych pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>: Narodowe Spisy Powszechne.

Chciałabym podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do przeprowadzenia takiego przedsięwzięcia jakim jest spis powszechny i wzięty w nim aktywnie udział poprzez dokonanie spisu. Wyrażam nadzieję, że jego wyniki będą przydatne dla szerokiego grona odbiorców danych statystycznych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Bydgoszczy

dr Wiesława Gierańczyk

Bydgoszcz, styczeń 2024 r.

Preface

The 2021 National Population and Housing Census implemented in Poland as of 31 March 2021. In this publication *National Population and Housing Census 2021. Size, demographic and social structure of the population in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the 2021 Census results* I am pleased to present to you the analysis of its results.

The census covered such groups of persons as: the Polish citizens born in Poland (including the population in the collective living quarters), foreigners staying in Poland permanently or temporarily and Polish citizens staying abroad who are still registered for permanent residence in Poland.

In this publication, on the basis of the data collected from the national censuses, the demographic situation in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2021 was analysed in terms of size and demographic structure of population. The characteristics of population were presented in terms of country of birth and citizenship, educational level, national-ethnic identifications and religious affiliation. The population of persons with disabilities living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was also well researched. Another subject mentioned in this publication was the collective living quarters and persons staying there. The last presented issue was the population of internal migrants (especially in terms of population mobility in years 2011–2021), immigrants and emigrants.

The chosen issues were presented in terms of the internal differentiation in the Kujawsko-Pomorskie voivodship. The data was analysed in the context of changes, which occurred in relations to the 2021 Census.

The analytical part of the study is preceded by the synthesis of the size and demographic and social structure in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2021. The publication is enriched with, apart from tables, graphical presentation in the form of cartograms, cartodiagrams and charts. A component of the publication is the part with tables including data from the 2021 Census (only in electronic version).

All analytical publications with the results of the National Population and Housing Census are available in a book version as well as on the Statistics Poland website <https://spis.gov.pl>, and the publications concerning the situation in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship can be found on the website of the Statistical Office in Bydgoszcz <https://bydgoszcz.stat.gov.pl>. The final information from the national censuses is available in the Local Data Bank <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat> entitled as the National Censuses.

I would like to thank every person who made the conduction of such enterprise as the National Census possible and participated actively in it. I hope that the presented census results will be useful for a wide range of recipients of statistical data.

Director
of the Statistical Office
in Bydgoszcz

Wiesława Gierańczyk, Ph. D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	13
Symbols	13
Ważniejsze skróty	13
Main abbreviations	13
Synteza	15
Executive summary	15
Rozdział 1. Stan i struktura demograficzna ludności	20
Chapter 1. Size and demographic structure of population.	20
1.1. Stan ludności	20
1.1. Cereals	20
1.2. Ludność według płci i grup wieku	23
1.2. Population by sex and age groups	23
1.3. Ludność według stanu cywilnego	33
1.3. Population by marital status	33
Rozdział 2. Ludność według kraju urodzenia i obywatelstwa	37
Chapter 2. Population by country of birth and citizenship	37
2.1. Ludność według kraju urodzenia	37
2.1. Population by a place of country of birth	37
2.2. Ludność według obywatelstwa	42
2.2. Population by citizenship	42
Rozdział 3. Wykształcenie ludności	45
Chapter 3. Education of the population	45
Rozdział 4. Osoby z niepełnosprawnościami	51
Chapter 4. Persons with disabilities	51
4.1. Stan i struktura osób z niepełnosprawnościami	52
4.1. Size and structure of disabled persons	52
4.2. Osoby z niepełnosprawnościami według stopnia niepełnosprawności	58
4.2. Persons with disabilities by disability degree	58
Rozdział 5. Charakterystyka narodowo-etniczna ludności	61
Chapter 5. National-ethnic identity characteristics	61
5.1. Struktura narodowo-etniczna ludności	61
5.1. National-ethnic structure of the population	61
5.2. Przynależność wyznaniowa ludności	65
5.2. Religious affiliation of population	65

Rozdział 6. Ludność w obiektach zbiorowego zakwaterowania	68
Chapter 6. Population in the collective living quarters	68
Rozdział 7. Zasoby migracyjne	72
Chapter 7. Migration resources	72
7.1. Migracje wewnętrzne ludności	73
7.1. Internal migration of population	73
7.2. Imigranci przebywający czasowo w Polsce	78
7.2. Immigrants staying temporarily in Poland	78
7.3. Emigranci przebywający czasowo za granicą	81
7.3. Emigrants staying abroad temporarily	81
Uwagi ogólne	85
General remarks	85
1.1. Podstawa prawna, termin i zakres spisu ludności i mieszkań 2021	85
1.1. Legal basis, deadline and the scope of the 2021 population and housing census	85
1.2. Podstawowe cele spisu	86
1.2. Main objectives of Census	86
1.3. Zakres tematyczny spisu	87
1.3. Information scope of Census.	87
1.4. Źródła danych	88
1.4. Data sources	88
1.4.1. Rejestry administracyjne i systemy informacyjne.	88
1.4.1. Administrative registers and information systems.	88
1.4.2. Elektroniczny formularz spisowy	89
1.4.2. Electronic census form.	89
1.5. Wybrane pojęcia i definicje spisowe	91
1.5. Selected census terms and definitions.	91
1.6. Klasyfikacje i grupowania wykorzystywane w zakresie ludności w NSP 2021	98
1.6. Classifications and groupings used for population in the 2021 Census.	98
Bibliografia	100
Bibliography	100

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Wybrane dane o sytuacji demograficzno-społecznej	18
Table 1. Selected data of demographic-socio situation	
Tablica 2. Ludność według miejsca zamieszkania	21
Table 2. Population by place of residence	
Tablica 3. Ludność według płci	23
Table 3. Population by sex	
Tablica 4. Ludność według miejsca zamieszkania i biologicznych grup wieku	25
Table 4. Population by place of residence and biological age groups	
Tablica 5. Ludność według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku	28
Table 5. Population by place of residence and economic age groups	
Tablica 6. Ludność według stanu cywilnego w 2021 r.	34
Table 6. Population by marital status in 2021	
Tablica 7. Ludność według kraju urodzenia	38
Table 7. Population by country of birth	
Tablica 8. Ludność według kraju obywatelstwa	42
Table 8. Population by country of citizenship	
Tablica 9. Ludność według poziomu wykształcenia	47
Table 9. Population by the level of education	
Tablica 10. Osoby z niepełnosprawnościami według kategorii niepełnosprawności i płci	53
Table 10. Disabled persons by category of disability and sex	
Tablica 11. Ludność według rodzaju i kolejności identyfikacji narodowo-etnicznych w 2021 r.	63
Table 11. Population by kind and order of the national-ethnic identities in 2021	
Tablica 12. Ludność według języka używanego w domu w 2021 r.	64
Table 12. Population by language used at home in 2021	
Tablica 13. Ludność według deklarowanej przynależności do wyznania religijnego w 2021 r.	66
Table 13. Population by the declaration of religious affiliation in 2021	
Tablica 14. Obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz ludność w nich mieszkająca według kategorii obiektów w 2021 r.	69
Table 14. Collective living quarters and population living there by category of objects in 2021	
Tablica 15. Ludność według okresu zamieszkiwania w miejscu aktualnego zamieszkania w 2021 r.	75
Table 15. Population by period of residence in the place of current residence in 2021	
Tablica 16. Imigranci przebywający w Polsce czasowo według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	80
Table 16. Immigrants staying in Poland temporarily by sex and economic age groups in 2021	
Tablica 17. Imigranci przebywający czasowo za granicą według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	83
Table 17. Immigrants staying abroad temporarily by sex and economic age groups in 2021	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Współczynnik feminizacji według miejsca zamieszkania i grup wieku	23
Chart 1. Femininity ratio by place of residence and age groups	
Wykres 2. Ludność według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	24
Chart 2. Population by place of residence, sex and age groups	
Wykres 3. Struktura ludności według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku	29
Chart 3. Structure of population by place of residence and economic age groups	
Wykres 4. Współczynnik obciążenia demograficznego	29
Chart 4. Age dependency ratio	
Wykres 5. Ludność według płci i stanu cywilnego w 2021 r.	35
Chart 5. Population by sex and marital status in 2021	
Wykres 6. Ludność według płci, grup wieku i stanu cywilnego w 2021 r.	35
Chart 6. Population by sex, age groups and marital status in 2021	
Wykres 7. Ludność urodzona za granicą według wybranych krajów urodzenia	39
Chart 7. Population born abroad by selected country of birth	
Wykres 8. Struktura ludności według miejsca urodzenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.	39
Chart 8. Structure of population by place of birth and place of residence in 2021	
Wykres 9. Ludność urodzona w Polsce według płci i grup wieku w 2021 r.	40
Chart 9. Population born in Poland by sex and age group in 2021	
Wykres 10. Ludność urodzona za granicą według płci i grup wieku w 2021 r.	41
Chart 10. Population born abroad by sex and age group in 2021	
Wykres 11. Ludność z obywatelstwem polskim według, płci i grup wieku w 2021 r.	43
Chart 11. Population with polish citizenship by sex and age group in 2021	
Wykres 12. Ludność z obywatelstwem polskim według, płci i grup wieku w 2021 r.	43
Chart 12. Population with non- polish citizenship by sex and age group in 2021	
Wykres 13. Ludność według poziomu wykształcenia i płci	48
Chart 13. Population by the level of education and sex	
Wykres 14. Odsetek osób z niepełnosprawnościami według ekonomicznych grup wieku	54
Chart 14. Disabled persons by economic age groups	
Wykres 15. Osoby z niepełnosprawnościami według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełno- sprawności w 2021 r.	55
Chart 15. Persons with disabilities by place of residence, sex and category of disability in 2021	
Wykres 16. Struktura obiektów zbiorowego zakwaterowania według kategorii obiektów w 2021 r.	70
Chart 16. Structure of collective living quarters by the category of object in 2021	
Wykres 17. Struktura ludności przebywającej w obiektach zbiorowego zakwaterowania według kate- gorii w 2021 r.	71
Chart 17. Structure of population living in collective living quarters by the category in 2021	

Wykres 18. Ludność według okresu zamieszkiwania w obecnej miejscowości	74
Chart 18. Population according to the period of residence in the current locality	
Wykres 19. Ludność przybyła w latach 2011–2021 do miejscowości obecnego zamieszkania z innego miejsca w kraju według wieku w momencie migracji w 2021 r.	76
Chart 19. Population arrived in 2011–2021 to the place of current residence from another place in the country by age at the time of migration in 2021	
Wykres 20. Migracje międzywojewódzkie ludności w latach 2011–2021 według kierunku w 2021 r.	77
Chart 20. Inter-voivodship migration of population arrived in 2011–2021 by direction of migration in 2021	
Wykres 21. Imigranci przebywający w Polsce czasowo według okresu przebywania w 2021 r.	79
Chart 21. Immigrants staying in Poland temporarily by period of residence in 2021	
Wykres 22. Imigranci przebywający w Polsce czasowo według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	81
Chart 22. Immigrants staying in Poland temporarily by sex and age groups in 2021	
Wykres 23. Emigranci przebywający czasowo za granicą według okresu przebywania w 2021 r.	82
Chart 23. Emigrants staying temporarily abroad by period of residence in 2021	
Wykres 24. Emigranci przebywający czasowo za granicą według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	84
Chart 24. Emigrants staying abroad temporarily by gender and economic age groups in 2021	
Wykres 25. Emigranci przebywający czasowo za granicą według kierunku w 2021 r.	84
Chart 25. Emigrants staying abroad temporarily by direction in 2021	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Zmiana liczby ludności w 2021	22
Map 1.	Change in the number of population in 2021	
Mapa 2.	Indeks starości w 2021 r.	26
Map 2.	Ageing index in 2021	
Mapa 3.	Mediana wieku ludności w 2021 r.	27
Map 3.	Median age of population in 2021	
Mapa 4.	Współczynnik obciążenia demograficznego w 2021 r.	30
Map 4.	Age dependency ratio in 2021	
Mapa 5.	Typologia województwa kujawsko-pomorskiego według ekonomicznych grup wieku	32
Map 5.	Typology of Kujawsko-Pomorskie Voivodship by economy age groups	
Mapa 6.	Żonaci i zamężne w 2021 r.	36
Map 6.	Married in 2021	
Mapa 7.	Ludność urodzona za granicą w 2021 r.	41
Map 7.	Population born abroad in 2021	
Mapa 8.	Ludność z niepolskim obywatelstwem w 2021 r.	44
Map 8.	Non-Polish citizenship population in 2021	
Mapa 9.	Ludność z wykształceniem wyższym w 2021 r.	49
Map 9.	Population with tertiary education in 2021	
Mapa 10.	Osoby z niepełnosprawnościami	56
Map 10.	Persons with disabilities	
Mapa 11.	Osoby z niepełnosprawnościami mieszkające w miastach w 2021 r.	57
Map 11.	Persons with disabilities living in urban areas in 2021	
Mapa 12.	Osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na wsi w 2021 r.	58
Map 12.	Persons with disabilities living in rural areas in 2021	
Mapa 13.	Osoby z niepełnosprawnościami według kategorii niepełnosprawności w 2021 r.	60
Map 13.	Persons with disabilities by category of disability in 2021	
Mapa 14.	Saldo migracji wewnętrznych ludności przybyłej w latach 2011–2021 do miejscowości obecnego zamieszkania w 2021 r.	78
Map 14.	Net internal migration of population arrived in 2011–2021 to actual place of living in 2021	
Mapa 15.	Imigranci przebywający w Polsce czasowo w 2021 r.	80
Map 15.	Immigrants staying in Poland temporarily in 2021	
Mapa 16.	Emigranci przebywający czasowo za granicą w 2021 r.	83
Map 16.	Emigrants staying abroad temporarily in 2021	

Spis tablic w Aneksie tabelarycznym

Tablice dostępne w formacie plików MS Excel

List of tables in Annex

Tables available in MS Excel file format

- Tablica 1. Ludność oraz osoby niepełnosprawne w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski
Table 1. Population and persons with disabilities in Kujawsko-Pomorskie Voivodship compared to Poland
- Tablica 2. Ludność według płci, współczynnik feminizacji oraz gęstość zaludnienia według miejsca zamieszkania
Table 2. Population by sex and femininity rate, population density by the place of residence
- Tablica 3. Ludność w województwie kujawsko-pomorskim według płci i ekonomicznych grup wieku na tle Polski w 2021 r.
Table 3. Population of Kujawsko-Pomorskie Voivodship by sex and economic age groups compared to Poland in 2021
- Tablica 4. Ludność według ekonomicznych grup wieku i płci oraz powiatów i gmin
Table 4. Population by economic age groups and sex as well as powiats and gminas
- Tablica 5. Ludność według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Table 5. Population by place of residence, sex and age groups
- Tablica 6. Ludność według płci, stanu cywilnego i grup wieku w 2021 r.
Table 6. Population by sex, marital status and age groups in 2021
- Tablica 7. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziom wykształcenia, grup wieku i płci w 2021 r.
Table 7. Population aged 13 and more by education level, age groups and sex in 2021
- Tablica 8. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziom wykształcenia, miejsca zamieszkania oraz powiatów i miast na prawach powiatu w 2021 r.
Table 8. Population aged 13 and more by educational level, place of residence as well as powiats and cities with powiat status in 2021
- Tablica 9. Osoby z niepełnosprawnościami według miejsca zamieszkania, płci, kategorii i stopnia niepełnosprawności oraz ograniczenia sprawności w 2021 r.
Table 9. Persons with disabilities by place of residence, sex, category and degree of disability and activity limitation in 2021
- Tablica 10. Osoby niepełnosprawne biologicznie według płci, głównej grupy schorzenia oraz stopnia ograniczenia sprawności w 2021 r.
Table 10. Biologically disabled persons by sex, main medical condition group and activity limitation degree in 2021
- Tablica 11. Osoby z niepełnosprawnościami w wieku 15 lat i więcej według płci i statusu na rynku pracy oraz powiatów i miast na prawach powiatu w 2021 r.
Table 11. Disabled persons aged 15 and more by sex and labour market status as well as powiats and cities with powiat status in 2021
- Tablica 12. Obiekty zbiorowego zakwaterowania i ludność przebywająca w obiektach według kategorii obiektów w 2021 r.
Table 12. Collective living quarters and population of quarters by category of objects in 2021

Tablica 13. Ludność w województwie kujawsko-pomorskim według okresu zamieszkiwania w miejscu aktualnego zamieszkania na tle Polski w 2021 r.

Table 13. Population in Kujawsko-Pomorskie Voivodship by period of residence in the current place of residence compared to Poland in 2021

Tablica 14. Ludność przybyła do miejscowości aktualnego zamieszkania w latach 2011-2021 z innego miejsca w kraju według roku przybycia i miejsca zamieszkania

Table 14. Population arrived in 2011-2021 to the current place of residence from another place in the country by year of arrival and place of residence

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	brak informacji lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available or providing data is impossible or purposeless
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
OZZ CLQs	Obiekty zbiorowego zakwaterowania Collective living quarters
tys.	tysiąc
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point

Synteza

Executive summary

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2021 stanowią ważne i bogate źródło informacji m.in. o sytuacji demograficznej i społecznej w Polsce w różnych przekrojach i agregacjach. Podczas spisu zebrano, obok danych o stanie i strukturze demograficzno-społecznej, informacje o kraju pochodzenia, obywatelstwie, języku używanym w kontaktach domowych, przynależności wyznaniowo-religijnej, osobach z niepełnosprawnościami, osobach mieszkających w obiektach zbiorowego zakwaterowania a także dane umożliwiające ocenę mobilności ludności.

Analiza sytuacji w województwie kujawsko-pomorskim na podstawie danych pozyskanych podczas ostatniego spisu powszechnego ludności w 2021 r. (według stanu na 31 marca) wskazuje na:

- występujące zjawisko starzenia się społeczeństwa, co potwierdzają wyższe niż w 2011 r. wartości takich miar jak: mediana wieku mieszkańców (wzrost o 4 lata), współczynnik starości demograficznej (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem zwiększył się w tym czasie o 5,9 p. proc.), indeks starości (przeciętna liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadających na 100 osób w wieku 0–14 lat była większa o 38 osób) czy wskaźnik obciążenia demograficznego (wyższy niemal o 14 osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na osoby w wieku produkcyjnym);
- przewagę osób pozostających w związku małżeńskim (54,4% ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 1,9 p. proc. mniej niż przed dziesięcioma laty). W porównaniu z NSP 2011 największe zmiany pod względem statusu związku wystąpiły wśród osób rozwiedzionych (ich udział wzrósł o 3,0 p. proc., tj. do 7,9%);
- wzrost w porównaniu z 2011 r. liczby mieszkańców, którzy urodzili się poza granicami Polski (o 45,1%). W 2021 r. wśród osób urodzonych za granicami Polski, niemal 2/3 populacji to mieszkańcy miast. Biorąc pod uwagę płeć, większość stanowiły kobiety (51,6%). Najbardziej liczną grupę wiekową w tej zbiorowości stanowiły osoby do 19. roku życia (niemal trzykrotnie większa niż 2011 r.). W 2021 r. spośród urodzonych za granicami Polski największą grupę stanowiły osoby urodzone w Wielkiej Brytanii (31,4%; ich liczba w porównaniu z 2011 r. zwiększyła się ponad trzykrotnie);
- iż osoby posiadające obywatelstwo innego kraju

Data from the 2021 Census are an important and rich source of information, including: about the demographic and social situation in Poland in various sections and aggregations. During the census, in addition to data on status and the demographic and social structure, information was collected on the country of origin, citizenship, language used in home contacts, denominational and religious affiliation, persons with disabilities, persons living in collective living quarters, as well as data enabling the assessment of population mobility.

The analysis of the situation in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship based on the data obtained during the last 2021 census (as of 31 March) indicates:

- the phenomenon of aging population, which is confirmed by higher values than in 2011 for measures such as: median age of residents (increase by 4 years), demographic old age rate (the percentage of persons aged 65 and more in the total population increased by 5.9 pp), old age index (the average number of persons aged 65 and more per 100 persons aged 0–14 was higher by 38 persons) or the demographic dependency ratio (almost 14 more persons at non-working age per persons at working age);
- predominance of married persons (54.4% of the population aged 15 and more, i.e. by 1.9 pp less than ten years ago). Compared to the 2011 Census, the greatest changes in terms of marital status occurred among divorced persons (their share increased by 3.0 pp, i.e. to 7.9%);
- an increase in the number of residents born outside Poland compared to 2011 (by 45.1%). In 2021, among persons born abroad, almost 2/3 of the population are urban residents. Taking into account sex, the majority were female (51.6%). The largest age group in this population were persons under 19 years (almost three times larger than in 2011). In 2021, among those born abroad, the largest group were born in the United Kingdom (31.4%; their number more than tripled compared to 2011);
- a more than double increase compared to 2011 in the share of citizens of another country in

stanowiły 1,7% ogólnej liczby mieszkańców województwa. Na przestrzeni dziesięciolecia udział obywateli innego kraju w ogólnej liczbie ludności mieszkającej w województwie zwiększył się ponad dwukrotnie. W porównaniu z 2011 r. zmalała liczba zarówno osób bez przypisanego obywatelstwa, jak i z nieustalonym obywatelstwem;

- wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców województwa w odniesieniu do sytuacji notowanej w 2011 r. Wśród ludności w wieku 13 lat i więcej wzrósł udział ludności z wykształceniem średnim bądź wyższym (o 9,9 p. proc. w stosunku do 2011 r.). W 2021 r. wykształcenie takie posiadała ponad połowa mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego (53,5%), a przewagę w tej grupie stanowiły kobiety (56,9%). Najliczniej reprezentowaną grupą była ludność z wykształceniem średnim; co trzeci mieszkaniec posiadał takie wykształcenie (większość osób miała wykształcenie średnie zawodowe 56,8% osób ze średnim wykształceniem). Ponad 1/5 mieszkańców województwa legitymowała się wykształceniem wyższym. W tej grupie osób wyższy udział wystąpił wśród kobiet (23,6% ogólnej liczby kobiet) niż wśród mężczyzn (16,7% ogółu mężczyzn). Mieszkańcy wsi z wykształceniem wyższym stanowili 15,2% ludności tam zamieszkałej, a miast – 23,7% ludności miejskiej. W porównaniu z 2011 r. udział osób z wykształceniem wyższym wyraźnie wzrósł (o 6,2 p. proc., w Polsce wzrósł o 7,5 p. proc.). Większy odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym odnotowano wśród osób mieszkających na wsiach (28,4% ludności wiejskiej) niż w miastach (22,2% ludności miejskiej). Wykształcenie takie częściej posiadali mężczyźni (30,6%, wśród kobiet 19,3%). Na wsiach większy niż w miastach był również odsetek osób z wykształceniem podstawowym. Sytuacja ta dotyczyła 17,4% mieszkańców wsi, ale udział tej grupy osób w ludności tam zamieszkałej zmniejszył się w porównaniu z 2011 r. o 9,9 p. proc. W miastach co dziesiąty mieszkaniec posiadał wykształcenie podstawowe;
- wzrost w stosunku do 2011 r. liczby osób z niepełnosprawnościami o 14,2% (do 301,8 tys. osób). W większym stopniu zwiększyła się liczba osób z niepełnosprawnością biologiczną (o 44,2%), tj. takich, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku. Jednakże w 2021 r. większość osób posiadała prawne orzeczenie o niepełnosprawności (66,4%). Wśród osób z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności będących w wieku

the total population living in the voivodship (up to 1.7% in 2021); during this time, the number of both, people without assigned citizenship and with undetermined citizenship, decreased;

- an increase in the level of education of the voivodship's inhabitants in relation to the situation recorded in 2011. Among the population aged 13 and more, the share of persons with secondary or higher education increased (by 9.9 pp compared to 2011). In 2021, more than half of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (53.5%) had such education, and women predominated in this group (56.9%). The most numerous group was persons with secondary education; every third resident had such education (most persons had secondary vocational education, 56.8% of persons with secondary education). More than 1/5 of the voivodship's inhabitants had higher education. In this group, a higher share was observed among women (23.6% of the total number of female) than among men (16.7% of total male). Rural residents with higher education constituted 15.2% of the population living there, and urban residents – 23.7% of the urban population. Compared to 2011, the share of persons with higher education increased (by 6.2 pp, in Poland it increased by 7.5 pp).

A higher share of persons with basic vocational/ stage I sectoral vocational education was recorded among persons living in rural areas (28.4% of the rural population) than in urban areas (22.2% of the urban population). Men were more likely to have such education (30.6%, among women 19.3%). The percentage of persons with primary education was also greater in rural than urban areas. This situation concerned 17.4% of the rural inhabitants, but the share of this group of persons in the population living there decreased compared to 2011 by 9.9 pp. In urban areas, every tenth resident had primary education;

- an increase compared to 2011 in number of persons with disabilities by 14.2% (to 301.8 thousand persons). The number of persons with biological disabilities increased to a greater extent (by 44.2%), i.e. those who did not have a certificate but felt a totally, severely or moderately limited ability to perform basic activities appropriate to their age. However, in 2021, the majority of population had a legal diagnosis of disability (66.4%). Among persons disabled legally who were over 16 years of age, the largest number were persons

powyżej 16 lat, najwięcej było osób posiadających umiarkowany stopień niepełnosprawności (44,6%). Znaczny stopień niepełnosprawności posiadało 30,0%, a osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności stanowiły 25,5%.

W porównaniu z 2011 r. zwiększył się odsetek osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie mieszkańców (z 12,6% w 2011 r. do 14,9% w 2021 r.) i był o 0,6 p. proc. wyższy niż średnio w Polsce. Udział osób w wieku poprodukcyjnym z niepełnosprawnościami do ogółu ludności w tym wieku zwiększył się z 32,8% w 2011 r. do 36,1% w 2021 r. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami mieszkające w miastach stanowiły 15,7% populacji miast, a na obszarach wiejskich było to 13,7% ludności wiejskiej. W grupie niepełnosprawnych nadal przeważały kobiety (53,8%);

- przewagę osób, które zadeklarowały w pierwszej lub drugiej odpowiedzi polską tożsamość narodową (99,6% ogólnej liczby mieszkańców). W porównaniu z NSP 2011 odsetek takich osób zwiększył się o 0,9 p. proc. Inną niż polską identyfikację narodową lub etniczną zadeklarowało 1,2% ludności (w 2011 r. 0,6% ludności). Najwięcej było osób, które deklarowały tożsamość niemiecką, a w drugiej kolejności – osoby deklarujące przynależność angielską;
- zdecydowanie największą grupę osób, postępujących się językiem polskim w kontaktach domowych (respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednego języka). W 2021 r. używanie tego języka zadeklarowało 99,8% ludności (w Polsce 99,6%), tj. 1,0 p. proc. więcej niż w NSP 2011. W tym okresie zwiększył się (o 1,6 p. proc.) udział osób postępujących się w kontaktach domowych językiem innym niż polski, tj. do 2,1% w 2021 r. (w Polsce było to 4,6%). Wśród języków innych niż polski, najczęściej deklarowano używanie języka angielskiego (1,7% ogółu ludności);
- przewagę społeczeństwa, która zidentyfikowała swoją przynależność wyznaniową (72,8%). Spośród deklarowanych wyznań religijnych największy udział, tj. 72,2% ogółu ludności w województwie i 99,2% populacji, która zadeklarowała przynależność do wyznania, stanowili wierni Kościoła rzymskokatolickiego obrządku łacińskiego. W porównaniu z NSP 2011 było to mniej, odpowiednio o 15,9 p. proc. i o 0,2 p. proc.

Należy dodać, iż w NSP 2021 w przypadku pytania o wyznanie religijne 21,2% populacji skorzystało z możliwości odmowy udzielenia odpowiedzi w badaniu i było to o 13,3 p. proc. więcej niż w NSP 2011. Skala odmów odpowiedzi na pytanie wyznaniowe utrudnia zadanie stworzenia precyzyjnego opisu stanów liczbowych poszczególnych wyznań;

with a moderate degree of disability (44.6%). 30.0% had a considerable degree of disability, and 25.5% had a certificate of a minor degree of disability.

Compared to 2011, the percentage of disabled persons in the total number of inhabitants increased (from 12.6% in 2011 to 14.9% in 2021) and was by 0.6 pp higher than the average in Poland. In the case of disabled persons at post-working age to the total number of population, an increase was recorded from 32.8% in 2011 to 36.1% in 2021. Taking into account where disabled persons live, in urban areas they constituted 15.7% of the urban population (in rural areas it was 13.7% of the rural population). Female still predominated in the disabled persons group (53.8%);

- advantage of persons declaring Polish national identity as their first or second choice (99.6% of the total number of inhabitants). Compared to the 2011 Census, the percentage of such persons increased by 0.9 pp. National or ethnic identification other than Polish was declared by 1.2% of the population (in 2011, 0.6% of the population). The largest number of persons declared German identity, followed by persons declaring English identity;
- by far the largest group of persons who use Polish language at home (it was possible to choose more than one language). In 2021, the use of this language has been declared by 99.8% of the population (in Poland 99.6%), i.e. 1.0 pp more than in the 2011 Census. During this period, the share of persons using a language other than Polish at home increased (by 1.6 pp), i.e. to 2.1% in 2021 (in Poland it was 4.6%). Among languages other than Polish, the most frequently declared was the use of English (1.7% of total population);
- the majority of society who identified their religious affiliation (72.8%). Among the declared religious denominations, the largest share, i.e. 72.2% of the total population in the voivodship and 99.2% of the population who declared connection to a religion, constituted the faithful of the Roman Catholic Church of the Latin rite. Compared to the 2011 Census it was less respectively, by 15.9 pp and by 0.2 pp.

It should be added that in the 2021 Census, when asked about religious denomination, 21.2% of the population used the possibility of refusing to answer the survey and it was 13.3 pp more than in the 2011 Census. The scale of refusals to answer the question about religion makes it difficult to create a precise description of the numbers of individual denominations;

- spisanie znacznie więcej obiektów zbiorowego zakwaterowania niż w NSP 2011 (351 w 2011 r., a w 2021 r. 1297 obiektów). W 2021 r. w obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie zamieszkiwało lub przebywało 13,8 tys. osób, tj. o 23,1% mniej niż w 2011 r. Największy wzrost, bo ponad ośmiokrotny, wystąpił w przypadku placówek związanych z nauką i pracą (stanowiły 56,9% wszystkich takich obiektów w województwie, w których mieszkała niemal 1/3 wszystkich osób przebywających w tych obiektach).

Analizując dane o obiektach zbiorowego zakwaterowania należy brać uwagę fakt, iż w momencie realizacji spisu w 2021 r. obowiązywał stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. W obiektach zbiorowego zakwaterowania obowiązywały wówczas ograniczenia w zakresie zakwaterowania osób;

- wzrost w stosunku NSP 2011 udziału ludności mobilnej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego (o 4,5 p. proc., tj. do 48,3% ludności). Niemal 3,5-krotnie więcej było osób, które przybyły z zagranicy (23,7 tys.). W 2021 r. udział ludności, która nie zmieniała swojego miejsca zamieszkania na okres 12 miesięcy lub na dłużej wyniósł 50,3% (w 2011 r. 55,7%).

Biorąc pod uwagę cechy demograficzno-społeczne ludności przybytej do województwa z innego miejsca w kraju w latach 2011–2021 można stwierdzić, że w 2021 r. w tej populacji przeważali mieszkańcy miast, kobiety a także osoby w grupie wieku to 25–29 lat. Większość tej populacji to migranci przybyli z innego miejsca w województwie (72,4%);

- największą część imigrantów (pod względem długości pobytu), spośród 50,4 tys. osób przybyłych z zagranicy, które nie uzyskały prawa pobytu stałego w Polsce (tj. 3,5% imigrantów w Polsce) stanowiły osoby przebywające w kraju do 1 roku (78,6% ogólnej ich liczby). Nieco więcej niż co piąty imigrant przebywał w Polsce co najmniej 12 miesięcy. Wśród imigrantów najwięcej było mężczyzn (68,0% ogólnej ich liczby). Najczęściej imigrantami były osoby w wieku produkcyjnym (95,3%), a większość imigrantów pochodziła z Ukrainy (70,8%);
- zmniejszenie o 25,1% w porównaniu z 2011 r. liczby emigrantów, tj. osób mających stałe miejsce zamieszkania w województwie kujawsko-pomorskim, a które przebywały czasowo poza krajem. Emigranci (79,8 tys. osób) stanowili 5,5% ich ogólnej liczby w Polsce. Większość emigrantów w województwie przebywała za granicą 12 miesięcy lub dłużej, tzw.

- listing much more collective living quarters than in the 2011 Census (351 in 2011, and 1297 quarters in 2021). In 2021, 13.8 thousand persons lived or stayed in collective living quarters in the voivodship, i.e. 23.1% less than in 2011. The largest increase, more than eightfold, occurred in the case of facilities related to study and work (they accounted for 56.9% of all such facilities in the voivodship, where were almost 1/3 of all persons staying in these facilities).

When analysing data on collective living quarters, it should be taken into account that at the time of the census in 2021, there was a state of epidemic in force due to the spread of an infectious disease caused by the SARS-CoV-2 virus, called COVID-19. At that time, there were restrictions on the accommodation of persons in collective living quarters;

- an increase in the share of the mobile population in the total number of inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship compared to the 2011 Census (by 4.5 pp, i.e. to 48.3% of the population). There were almost 3.5 times as many persons who came from abroad (23.7 thousand). In 2021, the share of the population that did not change their place of residence for at least 12 months was 50.3% (in 2011: 55.7%).

Taking into account the demographic and social characteristics of the population who came to the voivodship from elsewhere in the country in 2011–2021, it can be concluded that in 2021 this population was dominated by urban residents, female and people at the age group 25–29. The majority of this population are migrants who came from elsewhere in the voivodship (72.4%);

- the largest group of immigrants among 50.4 thousand persons who came from abroad but who did not obtain the right of permanent residence in Poland (i.e. 3.5% of immigrants in Poland), were the persons who stayed in Poland for less than 1 year (78.6% of their total number). Slightly more than every fifth immigrant stayed in Poland for at least 12 months. The majority of immigrants were male (68.0% of the total number). Most often, immigrants were persons at working age (95.3%), and most immigrants came from Ukraine (70.8%);
- a 25.1% reduction (compared to 2011) in the number of emigrants, i.e. persons with permanent residence in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship but who stayed temporarily outside the country. Emigrants (79.8 thousand persons) constituted 5.5% of their total number in Poland. Most emigrants in the voivodship stayed abroad for at least 12 months, the

emigranci długookresowi (92,0% ogólnej ich liczby). Wśród emigrantów przebywających czasowo za granicą nieznacznie więcej było kobiet (50,1% ogólnej ich liczby). Emigrantami były najczęściej osoby w wieku produkcyjnym (73,7%). Krajem najczęściej wybieranym do zamieszkania była Wielka Brytania (33,2% emigrantów), a drugim z kolei krajem – Niemcy (23,1%).

so-called long-term emigrants (92.0% of their total number). There were slightly more female among emigrants staying temporarily abroad (50.1% of their total number). Emigrants were most often persons at working age (73.7%). The country most often chosen to live in was United Kingdom (33.2% of emigrants), and the second country was Germany (23.1%).

Tablica 1. Wybrane dane o sytuacji demograficzno-społecznej

Table 1. Selected data of demographic-socio situation

WSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2021	Zmiana w stosunku do 2011 r. Change in relation to 2011
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		
Ludność Population	2097635	2027261	-3,4(%)
Współczynnik feminizacji Femininity ratio	106	107	1 (osoba)
Mediana wieku w latach Median age in years	37,8	41,9	4,1 (lat)
Osoby w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku 0–14 lat Persons aged 65 years and more per 100 persons aged 0–14	81,8	119,4	37,6 (osoby)
Osoby w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Persons at non-working age per 100 persons at working age	54,8	68,7	13,9 (osoby)
Ludność urodzona w innym kraju niż Polska Population born abroad	20646	29965	45,1 (%)
Ludność z obywatelstwem niepolskim Population of non-Polish citizenship	1683	3366	100,0 (%)
Ludność z wykształceniem wyższym Population with tertiary education ^a	255989	355571	38,9 (%)
Osoby z niepełnosprawnością orzeczoną prawnie Legally disabled persons	194417	200470	3,1 (%)
Osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną Only biologically disabled persons	69897	101280	44,9 (%)
Osoby o identyfikacji narodowo-etnicznej innej niż polska Persons of national-ethnic identification other than Polish	11878	24108	103,0 (%)
Osoby posługujące się w kontaktach rodzinnych językiem innym niż polski Persons using at home other language than Polish	10912	52195	378,3 (%)
Ludność przebywająca bądź zamieszkała w obiektach zbiorowego zakwaterowania Population in the collective living quarters	17948	13800	-23,1 (%)
Ludność przybyła do miejsca aktualnego zamieszkania Population arrived to the place of current residence	834882	904876	8,4 (%)
Emigranci przebywający za granicą czasowo 12 miesięcy lub dłużej Emigrants staying abroad temporarily for a period of at least 12 months	82850	73454	-11,3 (%)

a łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium.
a Including persons holding a college graduation diploma.

Przy notowanym w okresie międzyspisowym spadku liczby mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz pogłębiającym się zjawisku starzenia się społeczeństwa i wzroście liczby osób z niepełnosprawnościami, na podstawie danych z NSP 2021 zaobserwować można większą mobilność ludności. Więcej osób niż w 2011 r. przybyło do aktualnego miejsca zamieszkania. Zmniejszyła się także w tym czasie skala emigracji, a nadal najczęściej wybieranym krajem była Wielka Brytania. Część osób mieszkających w województwie kujawsko-pomorskim to imigranci, a ponad dwie trzecie wśród nich to osoby, które przybyły z Ukrainy. Zwiększył się także odsetek osób o identyfikacji narodowo-etnicznej innej niż polska a także odsetek osób posługujących się w kontaktach rodzinnych językiem innym niż polski.

With the decrease in the number of inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the inter-census period, the deepening phenomenon of population aging and the increase in the number of persons with disabilities, based on data from the 2021 Census, greater population mobility can be observed. More persons came to their current place of residence than in 2011. The size of emigration at that time also decreased, and the United Kingdom was still the most frequently chosen country. Some of the persons living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship are immigrants, and over two thirds are persons who came from Ukraine. The percentage of persons with national-ethnic identification other than Polish has also increased as well as the percentage of persons who use a language other than Polish in family contacts.

Rozdział 1

Chapter 1

Stan i struktura demograficzna ludności

Size and demographic structure of population

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Założonym celem spisu powszechnego ludności i mieszkań było zaspokojenie potrzeb informacyjnych odbiorców poprzez dostarczenie informacji, w tym na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju. Dane z NSP 2021 umożliwiają zaprezentowanie sytuacji w województwie kujawsko-pomorskim w porównaniu z danymi z NSP 2011, wraz z charakterystyką poszczególnych zbiorowości, jak i zmian jakie zaszły w stanie i strukturze demograficzno-społecznej i ekonomicznej ludności.

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

The assumed objective of the population and housing census was to meet the information needs of recipients by providing information, including that at the level of units of the country's basic administrative division. The data from the 2021 Census make it possible to present the situation in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in comparison with the data from the 2011 Census, along with the characterisation of both the individual populations, as well as the changes that have occurred in the size and demographic, social and economic structure of the population.

1.1. Stan ludności

1.1. Size of population

Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) według stanu na 31 marca w województwie kujawsko-pomorskim było 2027,3 tys. mieszkańców (5,3% ludności Polski). W porównaniu z danymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) według stanu na 31 marca mieszkańców województwa było mniej o 70,4 tys. osób. Stopa przyrostu rzeczywistego w analizowanym dziesięcioleciu wyniosła minus 3,4% (w Polsce minus o 1,2%).

Based on data from the National Population and Housing Census 2021 (Census 2021), as of 31 March, there were 2027.3 thousand inhabitants in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (5.3% of the population of Poland). Compared to the data from the National Population and Housing Census 2011 (Census 2011), as of 31 March there were 70.4 thousand fewer inhabitants of the voivodship. The actual increase rate in the analysed decade amounted to minus 3.4% (in Poland it was minus by 1.2%).

Kategoria ludności według definicji krajowej.

W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

A category of population by the national definition.

This category includes persons living permanently in Poland, including persons who temporarily stay abroad (regardless of the period of stay) but have retained their permanent residence in Poland, while immigrants staying in Poland temporarily are not included.

Tablica 2. Ludność według miejsca zamieszkania
Table 2. Population by place of residence

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2021		
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
Ogółem Total	2097635	100,0	2027261	100,0	-3,4
Miasta Urban areas	1269821	60,5	1185790	58,5	-6,6
Wieś Rural areas	827814	39,5	841471	41,5	1,6

W 2021 r. większość ludności w województwie stanowili mieszkańcy miast (58,5%). W okresie dziesięciu lat, podobnie jak w kraju, zaobserwowano zmniejszenie populacji miast (stopa przyrostu rzeczywistego wyniosła minus 6,6%) przy wzroście liczby ludności zamieszkującej tereny wiejskie (1,6%).

Spośród miast województwa kujawsko-pomorskiego wysoki względny spadek populacji mieszkańców miast w porównaniu z sytuacją przed dziesięcioma laty (spadek powyżej 12,0%) odnotowano w miastach Lubraniec i Dobrzyń nad Wisłą. Spadek liczby ludności miast w tym okresie charakterystyczny był również dla miast takich jak: Nieszawa, Radziejów, Nowe, Włocławek, Chełmno czy Nakło nad Notecią. Jedynie w miastach Brodnica, Szubin i Górzno liczba ludności zwiększyła się w porównaniu z danymi z NSP 2011.

Dane z NSP 2021 potwierdzają, iż największy wzrost liczby ludności wiejskiej w porównaniu z NSP 2011 wystąpił w gminach położonych w sąsiedztwie największych miast województwa, tj. Bydgoszczy i Torunia. Oddziaływanie tych miast, przejawiające się wzrostem liczby ludności gmin wiejskich wynikających m.in. z ich funkcji mieszkalnej, najbardziej widoczne w gminach: Obrowo (stopa przyrostu rzeczywistego w okresie dziesięciu lat wyniosła 50,8%) i Osielsko (47,1%). Wśród gmin wiejskich z wysokim wskaźnikiem przyrostu rzeczywistego znalazły się również gminy: Białe Błota, Zławieś Wielka, Łubianka, Dobrcz, Łysomice, Lubicz, ale także gmina Brodnica (stopa przyrostu rzeczywistego wyniosła 23,0%).

Gęstość zaludnienia w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła się ze 117 osób na 1 km² w 2011 r. do 113 osób na 1 km² w 2021 r. (w Polsce w 2021 r. 122 osoby przypadają na 1 km²). W okresie analizowanego dziesięciolecia powierzchnia geodezyjna miast łącznie zwiększyła się o 6 km² (tj. miast: Kruszwicy, Włocławka,

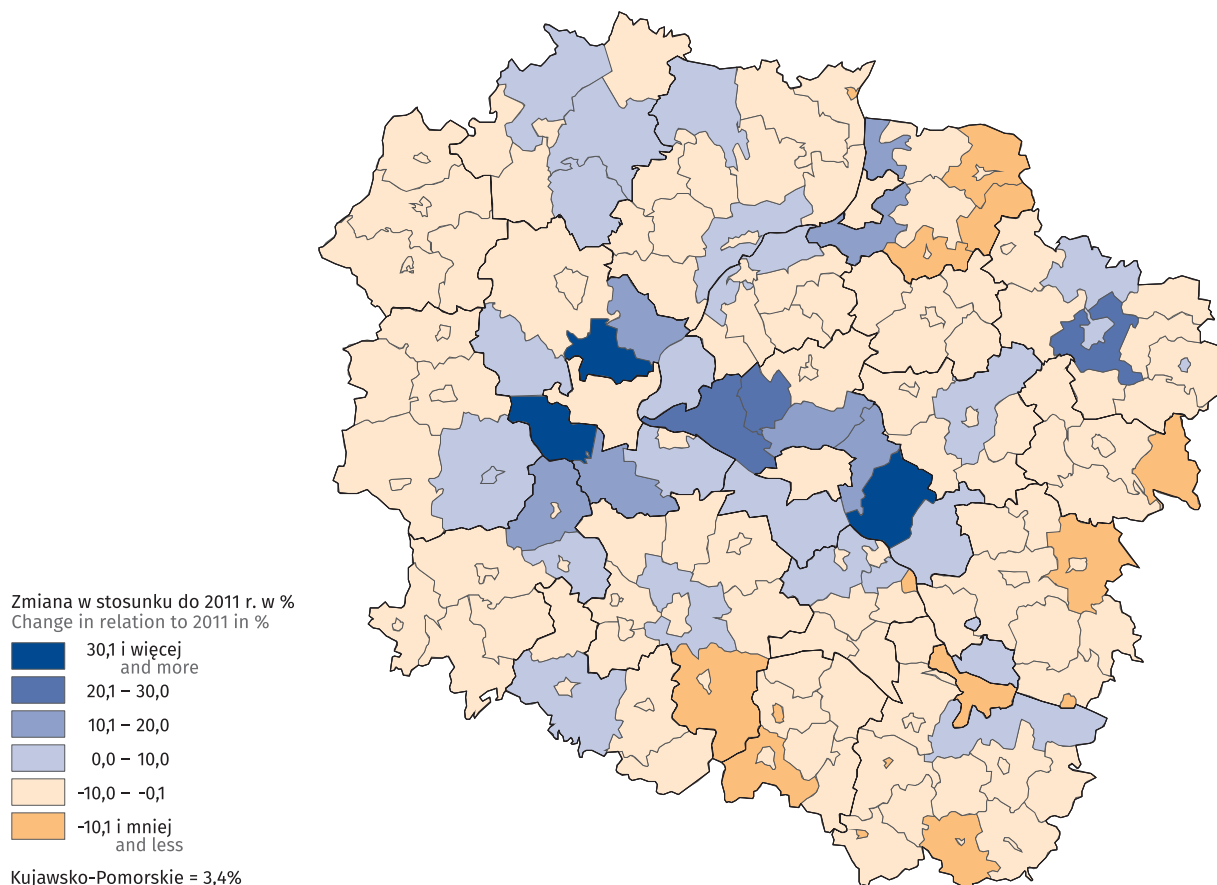
In 2021, the majority of the population in the voivodship constituted urban area inhabitants (58.5%). Over a period of ten years, as in the country, a decrease in the urban population was observed (the actual increase rate was minus 6.6%) with an increase in the number of persons living in rural areas (1.6%).

Among the urban areas of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, a high relative decline in the urban population, compared to the situation that had occurred ten years ago (a decrease of more than 12.0%), was recorded in the urban areas of the gminas of Lubraniec and Dobrzyń nad Wisłą. The decline in the population of urban areas in this period was also characteristic for the gminas: Nieszawa, Radziejów, Nowe, Włocławek, Chełmno and Nakło nad Notecią. Only in the urban areas of the gminas: Brodnica, Szubin and Górzno the population increased compared to the Census 2011 data.

Data from the 2021 Census confirm that the largest increase in the number of rural populations compared to the 2011 Census occurred in gminas located in the vicinity of the largest cities of the voivodship, i.e. the cities of Bydgoszcz and Toruń. The impact of these cities, manifested by the increase in the population of rural gminas resulting i.a. from their residential function, was most visible in the gminas of: Obrowo (the actual increase rate over a ten-year period was 50.8%) and Osielsko (47.1%). Among the rural gminas with a high actual increase rate there were also the following gminas: Białe Błota, Zławieś Wielka, Łubianka, Dobrcz, Łysomice, Lubicz, but also the gmina of Brodnica (the actual increase rate amounted to 23.0%).

The population density in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship decreased from 117 persons per 1 km² in 2011 to 113 persons per 1 km² in 2021 (in Poland in 2021, there were 122 persons per 1 km²). During the analysed decade, the geodetic urban area increased by a total of 6 km² (i.e. the urban areas of the gminas of: Kruszwicy,

Mapa 1. Zmiana liczby ludności w 2021
Map 1. Change in the number of population in 2021

Sępólna Krajeńskiego, Chodecz i Nakła nad Notecią). W efekcie spadku populacji miast i zwiększenia ich powierzchni zmniejszyło się zagęszczenie w miastach z 1534 osób na 1 km² w 2011 r. do 1422 osób na 1 km² w 2021 r. (w kraju gęstość zaludnienia była wyższa o 405 osób na 1 km²). Miastem o najwyższej gęstości zaludnienia z liczbą 2287 osób na 1 km² był Inowrocław (o 214 osób mniej w stosunku do danych z 2011 r.). Najmniejszą gęstość zaludnienia wśród miast odnotowano w Nieszawie – 181 osób na km² (o 24 osoby mniej niż w 2011 r.).

Wskaźnik gęstości zaludnienia na terenach wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim zwiększył się w stosunku do 2011 r. o 1 osobę, tj. do 49 osób na 1 km². Największą gęstość zaludnienia na terenach wiejskich odnotowano w gminie Lubicz (198 osób na 1 km², tj. o 23 osoby więcej niż w 2011 r.), najmniejszą zaś – na obszarze wiejskim gminy miejsko-wiejskiej Solec Kujawski (7 osób na 1 km², tj. tyle samo co w 2011 r.).

ca, Włocławek, Sępólno Krajeńskie, Chodecz and Nakła nad Notecią). As a result of the decline in the population and the increase in their area, the density in urban areas decreased from 1534 persons per 1 km² in 2011 to 1422 persons per 1 km² in 2021 (in the country the population density was higher by 405 persons per 1 km²). The highest population density with 2287 persons per 1 km² was in the city of Inowrocław (214 persons less than in 2011). The lowest population density among urban areas was recorded in the gmina of Nieszawa – 181 persons per km² (24 persons less than in 2011).

The population density index in rural areas in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship increased by 1 person compared to 2011, i.e. up to 49 persons per 1 km². The highest population density in rural areas was recorded in the gmina of Lubicz (198 persons per 1 km², i.e. 23 persons more than in 2011), while the lowest – in the rural area of the urban-rural gmina of Solec Kujawski (7 persons per 1 km², i.e. the same as in 2011).

1.2. Ludność według płci i grup wieku

1.2. Population by sex and age groups

Porównując dane NSP 2021 z NSP 2011 zauważyć można, iż struktura mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego według płci nie zmieniła się zasadniczo. Udział kobiet zwiększył się o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2011 r., tj. do 51,6%. Różnice w proporcji ludności według płci widoczne są w zależności od miejsca zamieszkania. W 2021 r. kobiety mieszkające w miastach stanowiły większość, bo 52,8% ogólnej liczby ludności miast, natomiast na wsiach było to 49,8% ludności wiejskiej.

Comparing the data of the 2021 Census and the 2011 Census, it can be noted that the structure of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship by sex has not changed significantly. The share of females increased by 0.1 pp compared to 2011, i.e. to 51.6%. Differences in the proportion of the population by sex are evident depending on the place of residence. In 2021, females living in urban areas accounted for the majority, i.e. 52.8% of the total urban population, while in rural areas the share of female residents accounted for 49.8% of the rural population.

Tablica 3. Ludność według płci

Table 3. Population by sex

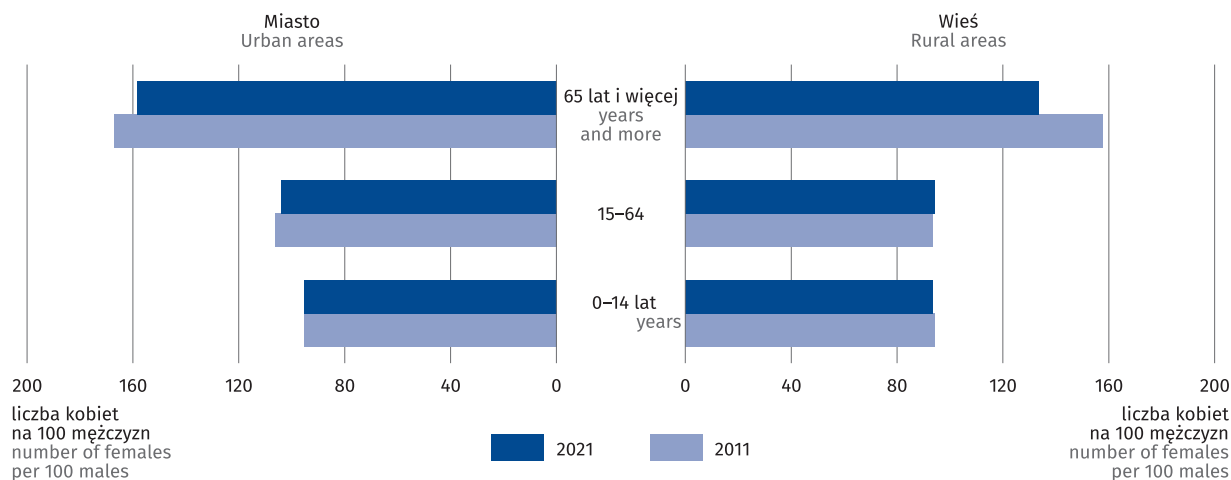
PŁEĆ SEX	2011		2021		
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
Ogółem Total	2097635	100,0	2027261	100,0	-3,4
Mężczyźni Males	1016729	48,5	981319	48,4	-3,5
Kobiety Females	1080906	51,5	1045942	51,6	-3,2

Współczynnik feminizacji był zbliżony do poziomu notowanego w 2011 r. W województwie kujawsko-pomorskim na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet (w 2011 r. było to 106 kobiet). Wśród ludności miejskiej współczynnik feminizacji wyniósł 112, a na wsi na 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet. Mężczyźni przeważali

The femininity ratio was close to the level recorded in 2011. In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship there were 107 females per 100 males (in 2011 it was 106 females). Among the urban population, the femininity ratio was 112, and in the rural areas there were 99 females per 100 males. Males up to the age of 47

Wykres 1. Współczynnik feminizacji według miejsca zamieszkania i grup wieku

Chart 1. Femininity ratio by place of residence and age groups

liczebnie aż do wieku 47 lat (z wyjątkiem 45-latków), a wśród ludności od 48. roku życia na 100 mężczyzn przypadają 100 i więcej kobiet.

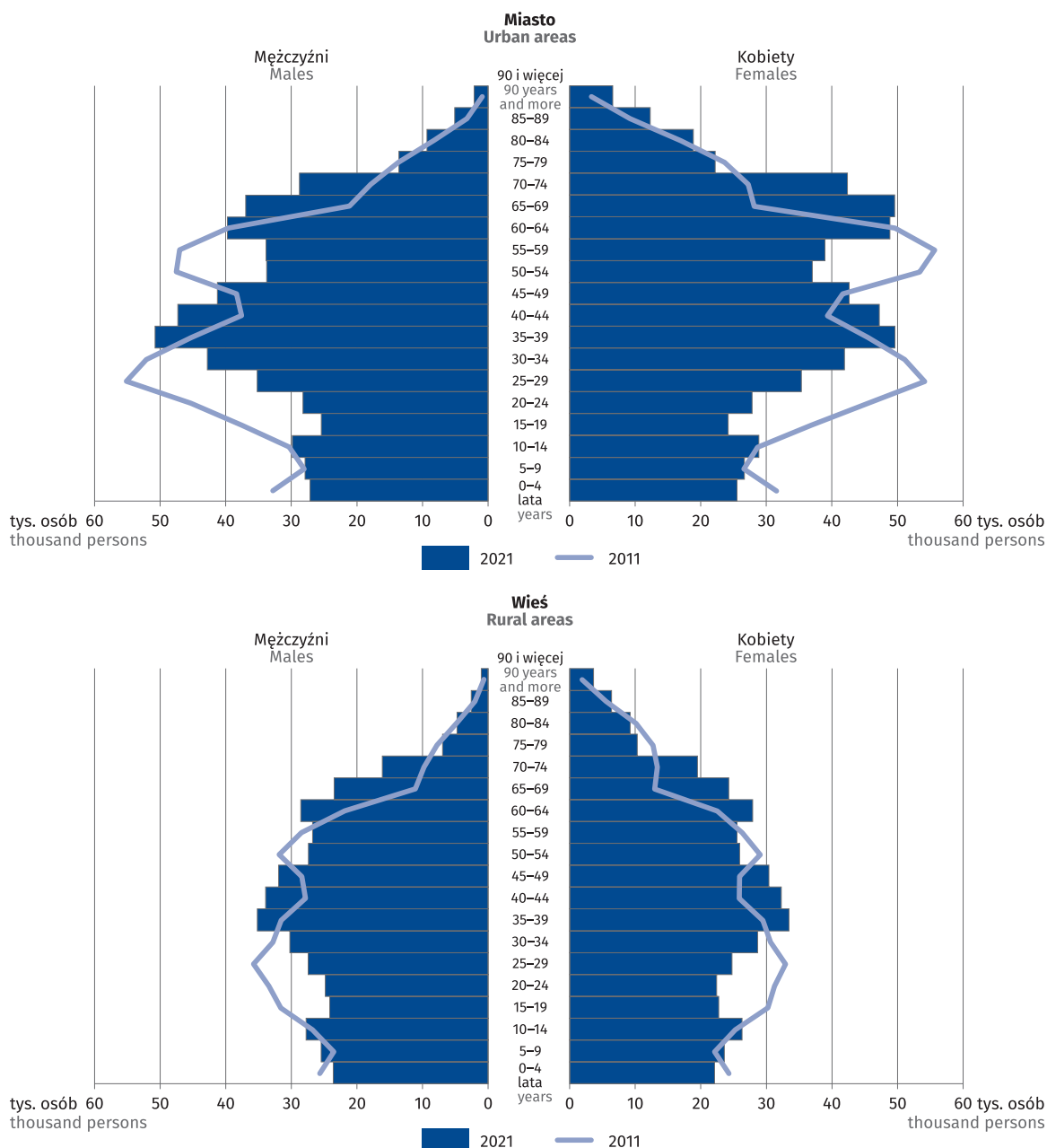
outnumbered females (except for 45-year-olds), and amongst the population aged 48 and more there were 100 or more females per every 100 males.

Dane ze spisów powszechnych z lat 2021 i 2011 w zakresie struktury wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego różnią się znacząco. Skalę starzenia się ludności w okresie międzyspisowym w zależności od miejsca zamieszkania obrazuje wykres z piramidą wieku.

Data from the 2021 and 2011 censuses differ significantly in terms of the age structure of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. The range of population ageing in the inter-censuses period, depending on the place of residence, is shown in a chart with an age pyramid.

Wykres 2. Ludność według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 2. Population by place of residence, sex and age groups

Wiek osób określa się liczbą lat ukończonych, ustaloną poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. momentem krytycznym, tj. 31 marca 2021 r.).

Age of individuals is determined by the number of years completed as determined by comparing the full date of birth to the date of the census (known as the critical moment, 31 March 2021).

Dane z NSP 2021 wskazują, iż udział osób w wieku 65 lat i więcej w porównaniu z 2011 r. zwiększył się o 5,9 p. proc., przy notowanym spadku udziału osób w wieku 15–64 lata o 5,9 p. proc. Osoby starsze w 2021 r. stanowiły 18,6% ludności ogółem i było to tyle samo co w Polsce. Zjawisko starzenia się ludności bardziej widoczne było wśród mieszkańców miast, gdzie osoby starsze w 2021 r. stanowiły 20,9% ludności ogółem (w Polsce 20,4%). Było to o 7,2 p. proc. więcej niż wykazały dane NSP 2011.

Data of the 2021 Census show that the share of persons aged 65 and more increased by 5.9 pp compared to 2011, with a decrease in the share of persons aged 15–64 by 5.9 pp. In 2021, elderly persons accounted for 18.6% of the total population, which was the same as in Poland. The phenomenon of population ageing was more visible among urban inhabitants, where the elderly accounted for 20.9% of the total population (20.4% in Poland). This was 7.2 pp more than the 2011 Census data indicated.

Tablica 4. Ludność według miejsca zamieszkania i biologicznych grup wieku

Table 4. Population by place of residence and biological age groups

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2021		zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	
Ogółem Total	2097635	100,0	2027261	100,0	-3,4
0-14 lat 0-14 year	325551	15,5	314821	15,5	-3,3
15-64 15-64	1505885	71,8	1336404	65,9	-11,3
65 lat i więcej 65 years and more	266199	12,7	376036	18,6	41,3
Miasta Urban areas	1269821	100,0	1185790	100,0	-6,6
0-14 lat 0-14 year	177970	14,0	165991	14,0	-6,7
15-64 15-64	918267	72,3	772037	65,1	-15,9
65 lat i więcej 65 years and more	173584	13,7	247762	20,9	42,7
Wieś Rural areas	827814	100,0	841471	100,0	1,6
0-14 lat 0-14 year	147581	17,8	148830	17,7	0,8
15-64 15-64	587618	71,0	564367	67,1	-4,0
65 lat i więcej 65 years and more	92615	11,2	128274	15,2	38,5

W okresie międzyspisowym wzrósł współczynnik starości demograficznej. Udział mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będących w wieku 65 lat i więcej zwiększył się z 12,7% ogólnej liczby mieszkańców w 2011 r. do 18,6% w 2021 r. Najbardziej zwiększył się

In the inter-censuses period, the demographic ageing rate increased. The share of inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship aged 65 and more increased from 12.7% of the total number of inhabitants in 2011 to 18.6% in 2021. The highest increase was recorded in

w mieście Barcin (o 11,6 p. proc., tj. do 23,0%). Najwyższe współczynniki notowano w miastach; w 18 miastach współczynnik ten był równy bądź przekroczył 20,0%. W Ciechocinku współczynnik starości demograficznej był najwyższy zarówno w 2011 r. jak i w 2021 r.; wyniósł odpowiednio 19,8% i 28,5%. W 2021 r. w gminach wiejskich Brodnica oraz Obrowo notowano najniższy udział osób starszych (10,5% ogólnej liczby ludności).

W 2021 r. zmieniły się w stosunku do 2011 r. również proporcje pomiędzy młodszymi i starszymi grupami wieku, co odzwierciedla m.in. indeks starości. W 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim na 100 osób do 14. roku życia przypadały 82 osoby w wieku 65 lat i więcej. W 2021 r. indeks starości wyniósł 119 osób (tyle samo co w Polsce). W miastach indeks starości w 2021 r. wyniósł 149 osób, zaś na wsiach 85 osób.

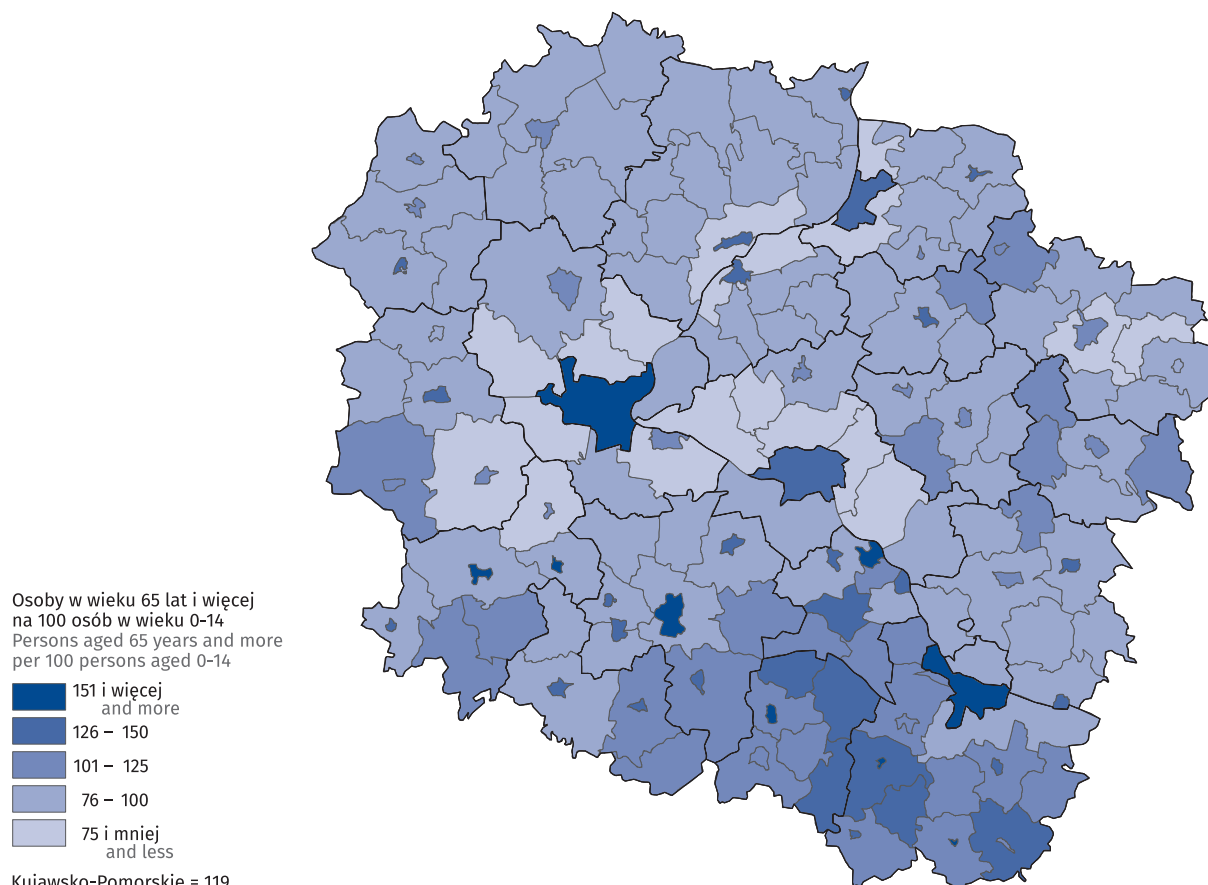
W 2021 r. w 86 jednostkach spośród ogółu gmin: miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich (w przekroju miasto i teren wiejski) liczba osób starszych była większa od liczby osób w wieku 0–14 lat (w 2011 r. było 7 takich jednostek). Najwyższy indeks starości wystąpił w gmi-

the urban area of the gmina of Barcin (by 11.6 pp, i.e. to 23.0%). The highest rate was recorded in urban areas; in 18 of them, the rate was equal to or exceeded 20.0%. In the gmina of Ciechocinek, the demographic ageing rate was the highest both in 2011 and in 2021; amounted to 19.8% and 28.5% respectively. In 2021, the rural gminas of Brodnica and Obrowo recorded the lowest share of elderly people (10.5% of the total population).

In 2021, the proportions between younger and older age groups also changed compared to 2011, which is visible, i.a. in the ageing index. In 2011, there were 82 persons aged 65 and more per 100 persons aged 14 and less in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. In 2021, the ageing index was 119 persons (the same number as in Poland). In urban areas, the ageing index in 2021 was 149 persons, while in rural areas it was 85 persons. In 2021, in 86 units, i.e. gminas: urban, rural and urban-rural (in division urban and rural area) the number of elderly people was higher than the number of people aged 0–14 (in 2011 there were 7 such units). The highest ageing index was recorded in the urban gmina of

Mapa 2. Indeks starości w 2021 r.

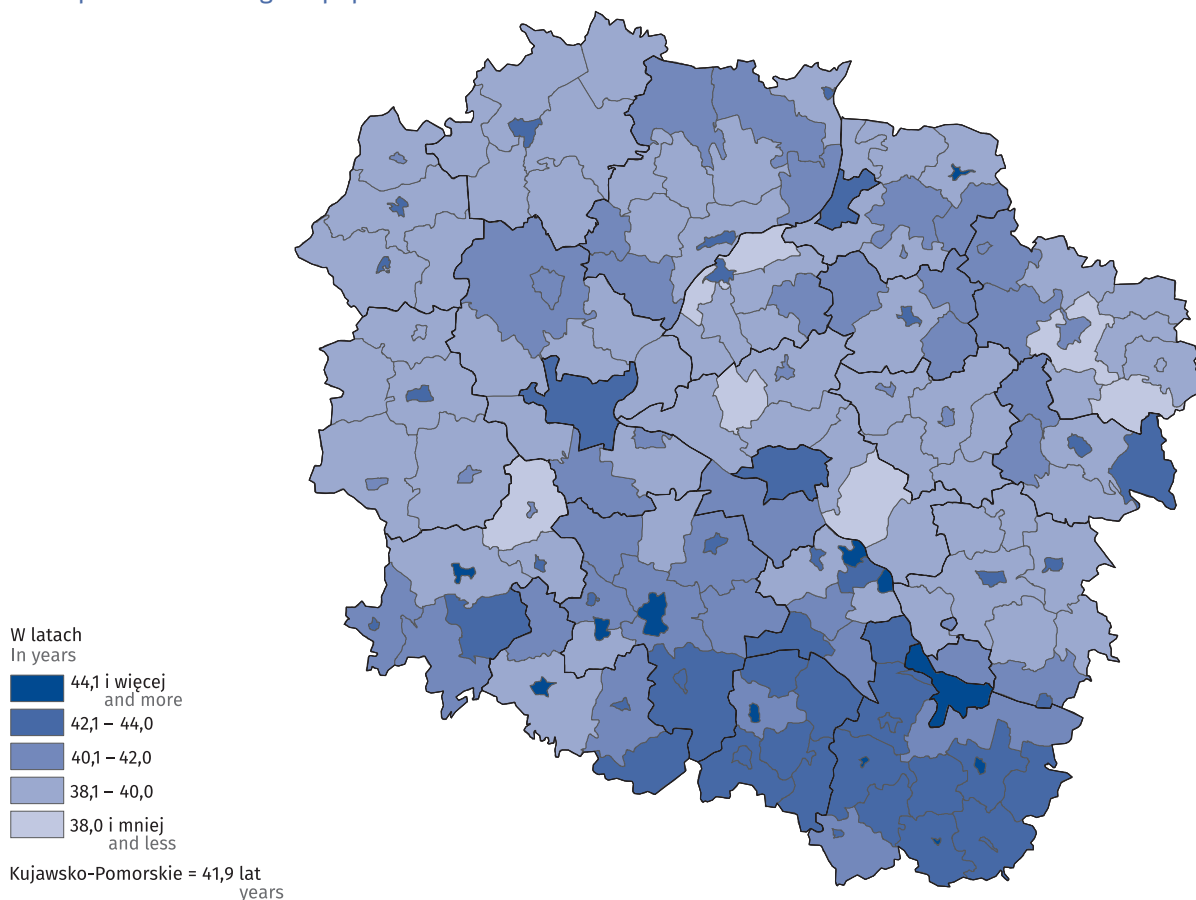
Map 2. Ageing index in 2021

nie miejskiej Ciechocinek, gdzie na 100 osób w wieku 0–14 lat przypadało 236 osób w wieku 65 lat i więcej.

Kolejną miarą umożliwiającą ocenę starzenia się ludności jest mediana wieku. Wiek środkowy mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego wzrósł od 2011 r. z 37,8 lat do 41,9 lat w 2021 r. (w Polsce wyniósł 41,7 lat). W 2021 r. w 12 miastach wiek środkowy przekroczył 44,0 lata, a najwyższy był w gminie miejskiej Ciechocinek (49,1 lat).

Mapa 3. Mediana wieku ludności w 2021 r.
Map 3. Median age of population in 2021

Zmiany demograficzne mają wpływ na zasoby siły roboczej. Według danych NSP 2021 odsetek ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji zmalał w porównaniu z danymi NSP 2011 o 5,3 p. proc., tj. do 59,3%. W 2021 r. wśród 1201,7 tys. osób w wieku produkcyjnym większość stanowiły osoby w wieku mobilnym, tj. w wieku 18–44 lata (61,4%, w 2011 r. było to 62,0%). Zmniejszył się również w analizowanym okresie udział osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,9 p. proc., tj. do 18,4%), wzrósł natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym (o 6,2 p. proc., tj. do 22,3%).

Ciechocinek, where there were 236 persons aged 65 and more per 100 persons aged 0–14.

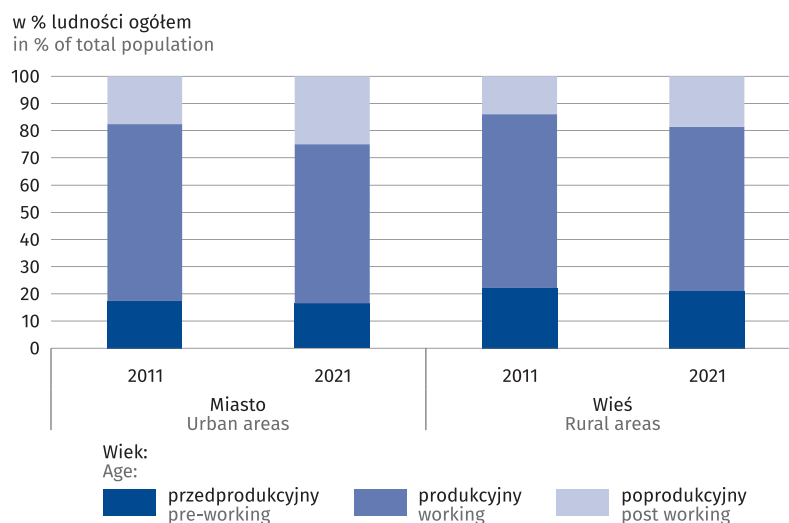
Another indicator that can be used to assess the ageing of the population is the median age. The middle age of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship has increased from 37.8 years of age since 2011 to 41.9 years in 2021 (in Poland it was 41.7 years). In 2021, the middle age exceeded 44.0 years in 12 urban areas, and the highest was in the urban gmina of Ciechocinek (49.1 years of age).

Demographic changes are having an impact on the labour force. According to Census 2021 data, the percentage of the working-age population in the total population decreased by 5.3 pp, i.e. to 59.3%, compared to the 2011 Census data. In 2021, the majority of 1201.7 thousand persons at working age were persons at mobility age, i.e. aged 18–44 (61.4%, in 2011 it was 62.0%). The share of persons at pre-working age also decreased in the period under observation (by 0.9 pp, i.e. to 18.4%), while the share at persons at post-working age increased (by 6.2 pp, i.e. to 22.3%).

Tablica 5. Ludność według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku
 Table 5. Population by place of residence and economic age groups

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2021		
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
Ogółem Total	2097635	100,0	2027261	100,0	-3,4
przedprodukcyjny (0–17 lat) pre-working (0–17)	404217	19,3	372745	18,4	-7,8
produkcyjny (18–59/64 lata) working (18–59/64)	1355034	64,6	1201698	59,3	-11,3
poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) post-working (60/65 and more)	338384	16,1	452818	22,3	33,8
Miasta Urban areas	1269821	100,0	1185790	100,0	-6,6
przedprodukcyjny (0–17 lat) pre-working (0–17)	220724	17,4	195723	16,5	-11,3
produkcyjny (18–59/64 lata) working (18–59/64)	825856	65,0	693446	58,5	-16,0
poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) post-working (60/65 and more)	223241	17,6	296621	25,0	32,9
Wieś Rural areas	827814	100,0	841471	100,0	1,6
przedprodukcyjny (0–17 lat) pre-working (0–17)	183493	22,2	177022	21,0	-3,5
produkcyjny (18–59/64 lata) working (18–59/64)	529178	63,9	508252	60,4	-4,0
poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) post-working (60/65 and more)	115143	13,9	156197	18,6	35,7

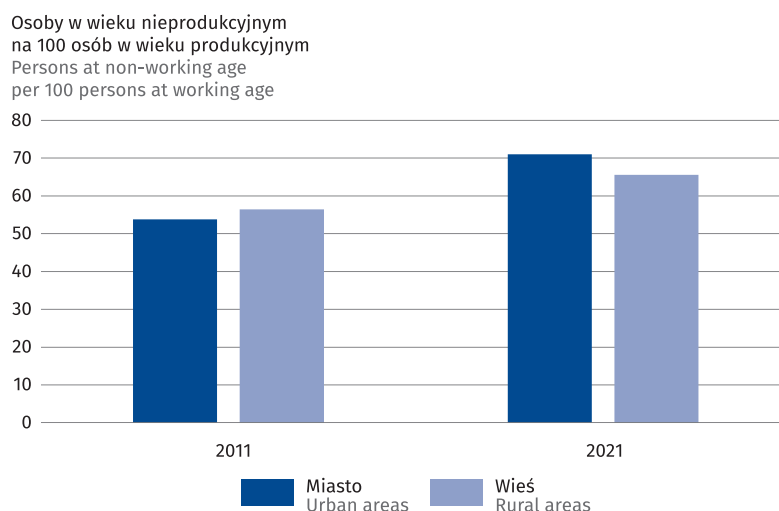
Wykres 3. Struktura ludności według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku
Chart 3. Structure of population by place of residence and economic age groups

W efekcie zmian w strukturze wiekowej w 2021 r. wzrósł w porównaniu z 2011 r. współczynnik obciążenia demograficznego. W województwie kujawsko-pomorskim na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 69 osób w wieku nieprodukcyjnym (tyle samo co w Polsce). Było to o 14 osób więcej niż w 2011 r., przy czym w mieście było to o 17 osób więcej, a na wsi o 9 osób więcej niż odnotowano podczas spisu w 2021 r.

As a result of changes in the age structure, the age dependency ratio increased in 2021 compared to 2011. In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship there were 69 persons at non-working age for every 100 persons of working age (the same number as in Poland). This was 14 persons more than in 2011 – 17 more in urban areas and 9 persons more in rural areas than recorded during the 2021 Census.

Wykres 4. Współczynnik obciążenia demograficznego
Chart 4. Age dependency ratio

Sytuacja pod względem wartości współczynnika obciążenia demograficznego była zróżnicowana na niższym poziomie podziału terytorialnego. Wysokie wartości współczynnika wystąpiły m.in. w miastach: Ciecho-

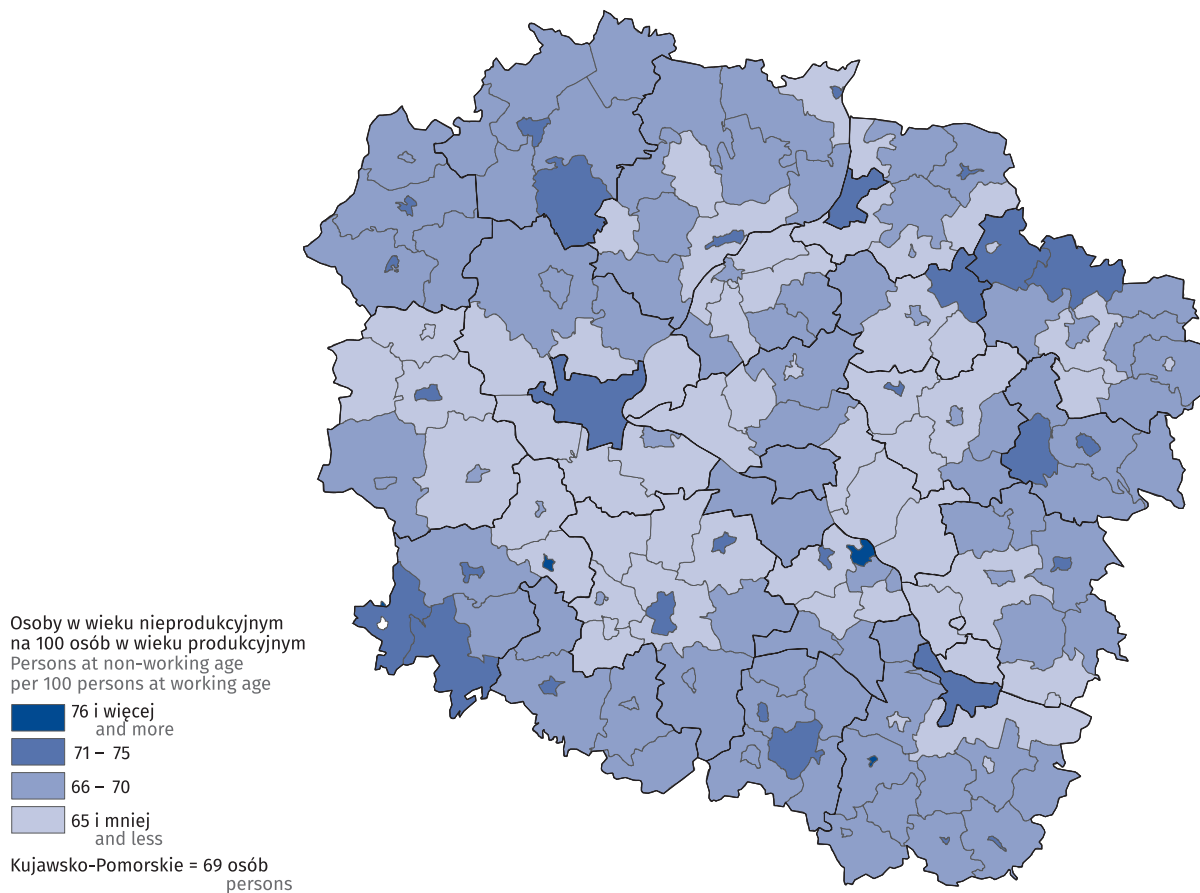
In terms of the age dependency ratio the situation varied at the lower level of territorial division of the country. High values of the coefficient were recorded i.a. in the following urban areas of gminas of: Ciecho-

nek (na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 90 osób w wieku nieprodukcyjnym), a także Janowiec Wielkopolski, Lubraniec i Barcin (77 osób bądź więcej w wieku nieprodukcyjnym).

ciniek (90 persons at non-working age per 100 persons of working age), as well as Janowiec Wielkopolski, Lubraniec and Barcin (77 persons or more at non-working age).

Mapa 4. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2021 r.

Map 4. Age dependency ratio in 2021

Do analizy zróżnicowania starzenia się ludności można zastosować graficzną metodę prezentacji struktury wieku, jaką jest trójkąt Osanna¹. Metoda ta znajduje zastosowanie do przedstawiania zjawisk o trójdzielnej strukturze. Dane w ten sposób przedstawione muszą sumować się do 100%. Odczytując współrzędne punktu P na podstawie jego położenia wewnątrz trójkąta równobocznego określa się udział poszczególnych elementów struktury (a, b, c). (...) Na podstawie udziału procentowego trzech elementów w strukturze zjawiska można wnioskować o jego typie. W trójkącie Osanna można wyznaczyć obszary występowania punk-

To analyse the diversity of population ageing, a graphical method of presenting the age structure, which is the Osanna triangle¹, can be used. This method is used to picture phenomena with a tripartite structure. The data presented in this way must add up to 100%. By reading the coordinates of a point P on the basis of its position inside an equilateral triangle, the contribution of individual elements of the structure (a, b, c) is determined. (...) On the basis of the percentage of three elements in the structure of the phenomenon, its type may be inferred. In the Osanna triangle it is possible to determine the areas of occurrence of points with simi-

1 J. Korycka-Skorupa, Trójkąt Osanna jako forma prezentacji danych statystycznych i legenda map tematycznych, Polski Przegląd Kartograficzny, Tom 39, nr 4, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Warszawa 2007, str. 341.

1 J. Korycka-Skorupa, Ossana Triangle as a form of the statistic data presentation and a legend of thematic maps, Polish Cartographical Review, Volume 39, no. 4, Polish Geographical Society, Warsaw 2007, p. 341.

tów o podobnych wartościach elementów struktury i w ten sposób wskazać dominujący jeden element (przy wierzchołkach), obszary gdzie udział dwóch elementów struktury jest podobny (pośrodku boków trójkąta) oraz takie gdzie wszystkie elementy wymieszane są mniej więcej równomiernie.

W przypadku typologii struktury ekonomicznych grup wieku opartej na trójkącie Osanna analizie podlega relacja udziałów grup wieku: przedprodukcyjnego (a), produkcyjnego (b) i poprodukcyjnego (c). Na podstawie danych NSP 2021 dla każdej gminy/jednostki wskazane zostały dominujące grupy wieku, dzięki czemu możliwe było określenie typu danego obszaru. Granice typów zostały wyznaczone średnią wartością dla województwa.

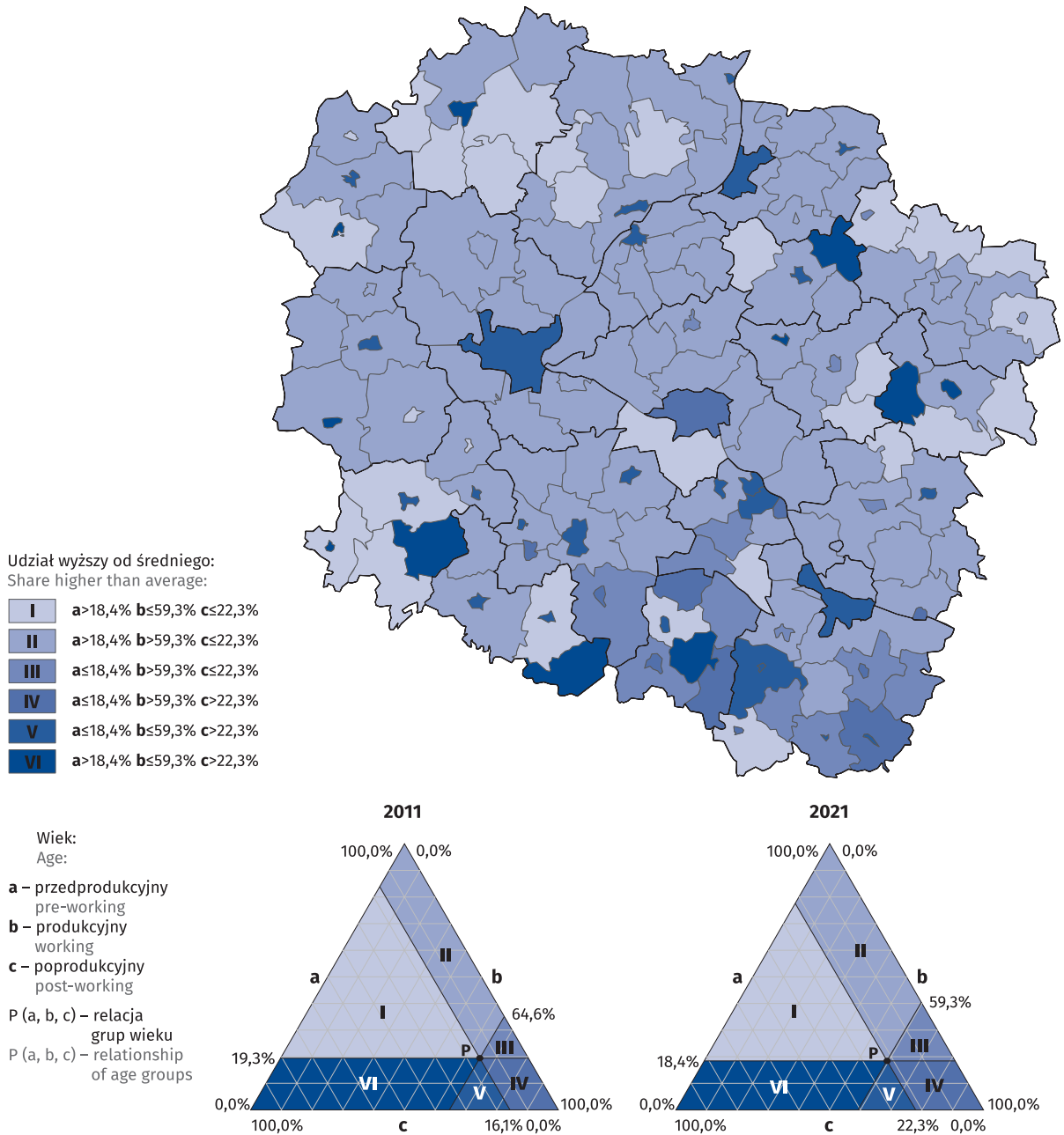
Relacja poszczególnych grup wieku ulega zmianom na przestrzeni lat, co obrazuje przesunięcie punktu P w okresie pomiędzy spisami powszechnymi (P2011, P2021). Z analizy danych wynika, iż w 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim najczęściej występowały jednostki (spośród gmin: miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich w przekroju miasto i teren wiejski), gdzie wyższe od średniego poziomu w województwie były udziały ludności w grupach wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego (49,2% ogólnej liczby jednostek). Wyróżniały się także jednostki, w których udział osób w wieku przedprodukcyjnym (16,2% jednostek) bądź poprodukcyjnym (14,5%) był wyższy niż średni poziom w województwie. W 2011 r. dominującym typem jednostek były te, w których wyższy od średniego poziomu w województwie był udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (40,2% ogólnej liczby jednostek). W 25,1% jednostek udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym był wyższy niż przeciętnie w województwie.

lar values of the elements of the structure and thus indicate the one dominant element (at the vertices), the areas where the share of the two elements of the structure is similar (in the middle of the sides of the triangle) and those where all elements are mixed more or less evenly.

In the case of the typology of the structure of economic age groups based on the Osanna triangle, the relationship between the shares of the pre-working (a), working (b) and post-working (c) age groups is analysed. On the basis of the Census 2021 data, the dominant age groups were indicated for each gmina/unit, and so that it was possible to determine the type of a given area. The boundaries of the types were determined by the average value for the voivodship.

The relationship between individual age groups changes over the years, as illustrated by the shift of the P point in the period between censuses (P2011, P2021). The analysis of the data shows that in 2021 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship the most frequent were those units (i.e. gminas: urban, rural and urban-rural in division city and rural area) where the population shares in the pre-working and working age groups were higher than the average level in the voivodship (49.2% of the total number of units). There were also units in which the share of persons at pre-working age (16.2%) or post-working age (14.5%) was higher than the average level in the voivodship. In 2011, the dominant type of units were those in which the share of the population in pre-working age was higher than the average level in the voivodship (40.2% of the total number of units). In 25.1% of units, the share of persons at pre-working and working age was higher than the average in the voivodship.

Mapa 5. Typologia województwa kujawsko-pomorskiego według ekonomicznych grup wieku
 Map 5. Typology of Kujawsko-Pomorskie Voivodship by economy age groups

1.3. Ludność według stanu cywilnego²

1.3. Population by marital status²

Analizując dane ze spisów NSP 2011 i NSP 2021 widoczne są różnice w strukturze ludności według stanu cywilnego, na którą miały wpływ takie czynniki demograficzne jak liczba zawieranych małżeństw i orzeczonych rozwodów, ruch naturalny, rozrodność czy zmiana struktury wiekowej ludności. W 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim wśród osób w wieku 15 lat i więcej najliczniejszą grupą nadal były osoby pozostające w związku małżeńskim (54,4% analizowanej populacji, w Polsce było to 56,0%). Liczba małżonków (455,8 tys. mężczyzn i 476,0 tys. kobiet) w porównaniu z 2011 r. zmalała o 6,6%.

Analysing data from the 2011 and 2021 Censuses, differences in the structure of the population by marital status are noticeable. It was influenced by demographic factors such as the number of marriages and divorces, vital statistics, reproduction or changes in the age structure of the population. In 2021, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship the largest group among persons aged 15 and more still constituted married couples (54.4% of the analysed population, compared to 56.0% in Poland). The number of married persons (455.8 thousand of males and 476.0 thousand of females) decreased by 6.6% compared to 2011.

Stan cywilny – ze względu na przepisy prawa obowiązujące w poszczególnych krajach – wyznaczające dolną granicę wieku umożliwiającego zawieranie związków małżeńskich – w spisach ludności przyjęto określanie stanu cywilnego dla osób będących w wieku 15 lat i więcej. Zgodnie z prawem polskim występują cztery kategorie stanu cywilnego:

- kawaler, panna – osoby, które nigdy nie pozostały w prawnym związku małżeńskim;
- żonaty, zamężna – osoby, których związek małżeński został zawarty zgodnie z prawem świeckim;
- wdowiec, wdowa – osoby, których prawne małżeństwo przestało istnieć z powodu śmierci współmałżonka;
- rozwiedziony, rozwiedziona – osoby, których małżeństwo zostało rozwiązane orzeczeniem sądu.

Osoby, w stosunku do małżeństwa, których sąd orzekł separację z prawnego punktu widzenia, w dalszym ciągu pozostają w stanie małżeńskim.

Marital status – due to the laws in force in individual countries – setting the lower age limit for marriage – in population censuses it is assumed to determine the marital status for persons aged 15 and more.

Under Polish law, there are four categories of marital status:

- single – persons who have never been legally married,
- married – persons whose marriage was contracted in accordance with secular law,
- widowed – persons whose legal marriage has ceased to exist because of the death of a spouse,
- divorced – persons whose marriage has been dissolved by a court decision.

Persons who have been legally declared by court as a couple in separation are considered to be still in married.

² Dotyczy osób w wieku 15 lat i więcej.

² It concerns persons aged 15 years and more.

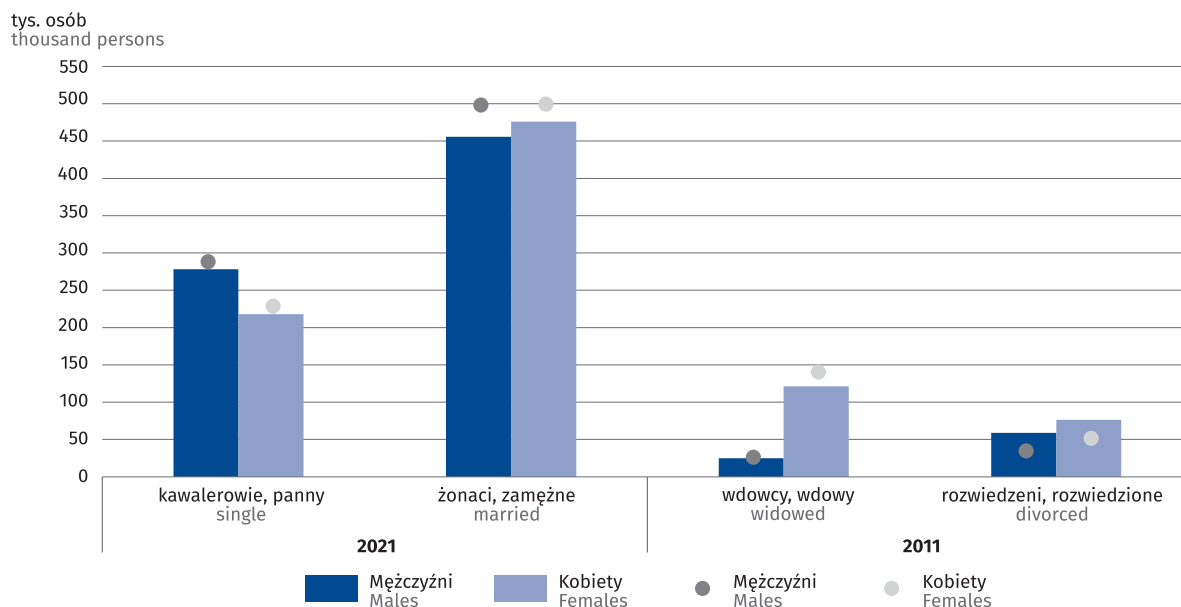
W porównaniu z 2011 r. zwiększył się udział osób rozwiedzionych, tj. wzrost o 3,0 p. proc. (do 7,9% osób w wieku 15 lat i więcej). W Polsce udział osób rozwiedzionych wzrósł z 5,0% w 2011 r. do 7,6% w 2021 r. W analizowanym okresie w województwie zmalał udział osób owdowiających (z 9,4% w 2011 r. do 8,5% w 2021 r.). Kolejną grupą, której udział w badanej populacji obniżył się w stosunku do 2011 r. byli kawalerowie i panny (spadek o 0,2 p. proc, tj. do 29,0%).

In comparison with 2011, the share of divorced persons increased by 3.0 pp (to 7.9% of persons aged 15 and more). In Poland, the share of divorced persons increased from 5.0% in 2011 to 7.6% in 2021. In the analysed period, the share of widowed persons in the voivodship decreased (from 9.4% in 2011 to 8.5% in 2021). Single persons constituted another group, which share in the population, compared to 2011, decreased (by 0.2 pp, i.e. to 29.0%).

Tablica 6. Ludność według stanu cywilnego w 2021 r.

Table 6. Population by marital status in 2021

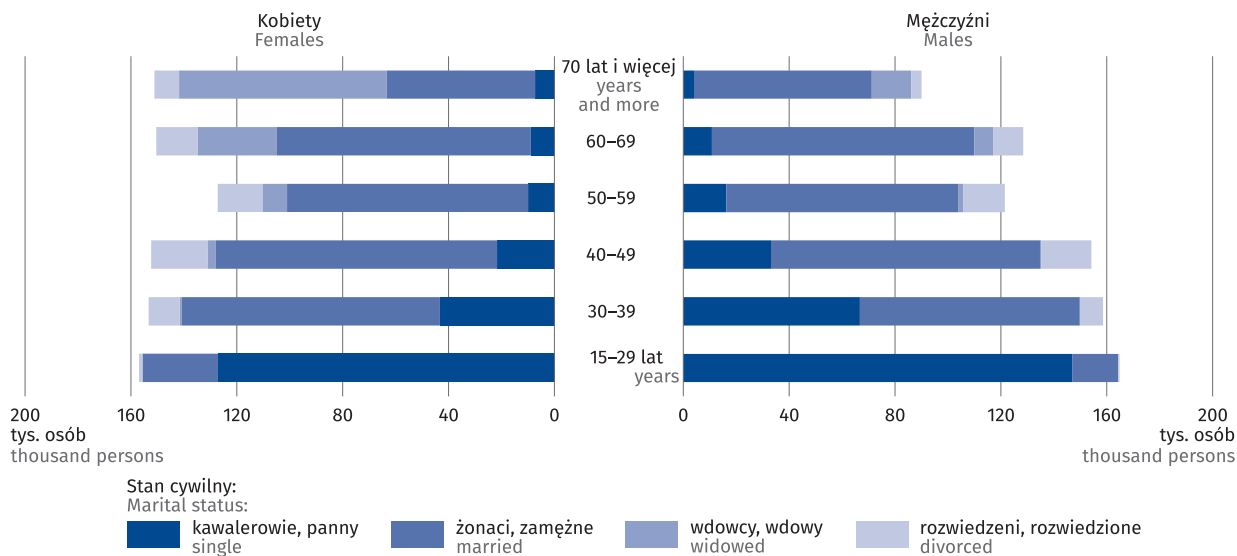
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kawalerowie, panny Single	Żonaci, zameżne Married	Wdowcy, wdowy Widowed	Rozwiedzeni, rozwidzione Divorced	Nieustalony Unknown
ogółem total						
Ogółem Total	1712440	496054	931776	146005	135144	3461
Mężczyźni Males	819554	278126	455823	24874	58871	1860
Kobiety Feales	892886	217928	475953	121131	76273	1601
struktura pozioma (w %) horizontal structure (in %)						
Mężczyźni Males	100,0	33,9	55,7	3,0	7,2	0,2
Kobiety Feales	100,0	24,4	53,3	13,6	8,5	0,2
zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)						
Ogółem Total	-3,4	-4,0	-6,6	-12,3	57,2	-31,9
Mężczyźni Males	-3,5	-3,5	-8,5	-4,5	70,0	-22,0
Kobiety Feales	-3,2	-4,6	-4,7	-13,7	48,6	-40,6

Wykres 5. Ludność według płci i stanu cywilnego^a w 2021 r.Chart 5. Population by sex and marital status^a in 2021

a Bez nieustalonego stanu cywilnego.
a Without unknown marital status.

W najmłodszej grupie wiekowej (15-29 lat) kawalerowie i panny (274,2 tys. osób) stanowili 85,0% ludności w wieku 15 lat i więcej. Małżonkowie przeważali w pozostałych grupach wiekowych (najwyższy ich odsetek wystąpił w grupie osób w wieku 50-59 lat, tj. 71,7%). W efek-

In the youngest age group (15-29 years old), single persons (274.2 thousand) have made 85.0% of the population aged 15 and more. Married persons predominated in other age groups (the highest percentage occurred in the group of persons aged 50-59, i.e. 71.7%). As a result of

Wykres 6. Ludność według płci, grup wiekowych i stanu cywilnego^a w 2021 r.Chart 6. Population by sex, age groups and marital status^a in 2021

a Bez nieustalonego stanu cywilnego.
a Without unknown marital status.

cie nadumieralności mężczyzn ze starszych grup wieku, kobiety w wieku 70 lat i więcej najczęściej były wdowami (51,7% kobiet w tym wieku, tj. 78,3 tys. kobiet).

Struktura ludności według stanu cywilnego jest różna w zależności od miejsca zamieszkania. Odsetek kawalerów i panien mieszkających na wsi był większy niż w miastach (było to odpowiednio 29,1% ludności wiejskiej i 28,9% ludności miejskiej). Mieszkańcy wsi częściej też pozostają w związku małżeńskim (57,3%) niż mieszkańcy miast (52,5%). Sytuacja inaczej wygląda w przypadku osób rozwiedzionych oraz osób owdowiałych. Odsetek takich osób jest większy wśród mieszkańców miast niż wsi. Osoby rozwiedzione mieszkające w miastach stanowiły w 2021 r. 9,5% populacji miast (na wsi było to 5,5%), natomiast osoby owdowiałe stanowiły 8,9% (wobec 8,0% na wsi).

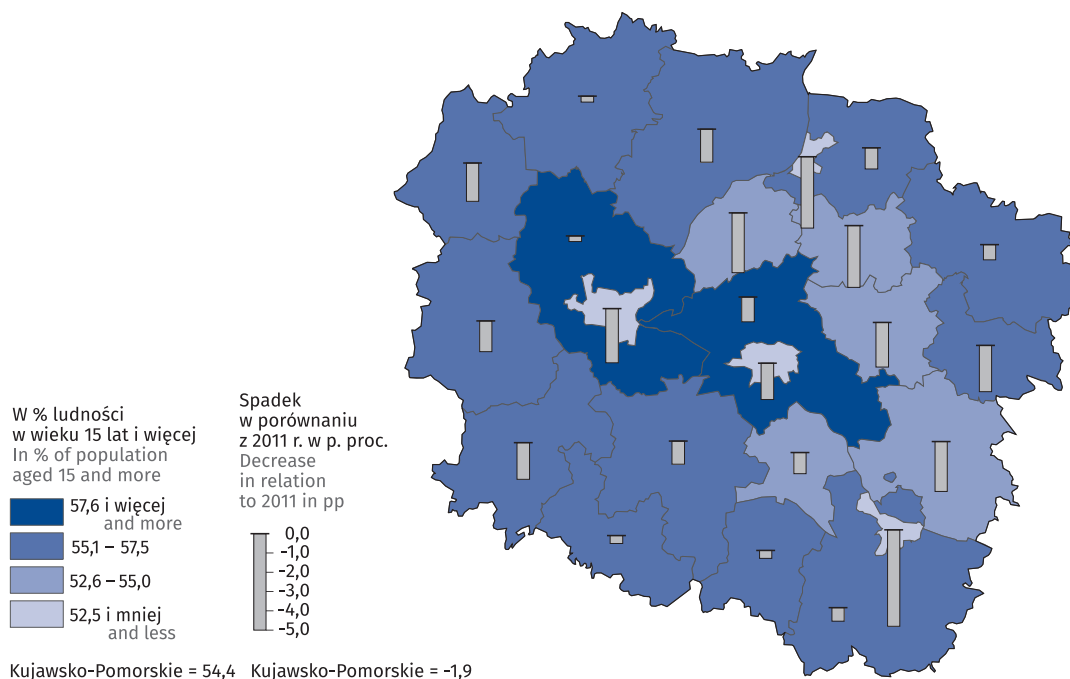
Spośród 931,8 tys. małżonków mieszkających w województwie kujawsko-pomorskim w końcu marca 2021 r. większość mieszkała w miastach (57,4%). Małżonkowie większość stanowili we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu. Najwyższy odsetek żonatyh i zamężnych w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej odnotowano w powiatach bydgoskim (58,8%) i toruńskim (58,4%). Niskie udziały notowano w miastach na prawach powiatu. We Włocławku małżeństwa stanowiły 50,3% populacji i w porównaniu z danymi z NSP 2011 udział ten zmniejszył się o 5,0 p. proc. (najwięcej w województwie).

excessive mortality of men from older age groups, widowed women aged 70 and more were most frequently observed (51.7% of women at this age, i.e. 78.3 thousand).

The structure of the population by marital status varies depending on the place of residence. The percentage of single inhabitants of rural areas was higher than the percentage of urban areas (29.1% of the rural population and 28.9% of the urban population, respectively). Rural inhabitants have been also more likely to be married (57.3%) than those from urban areas (52.5%). The situation is different for divorced and widowed persons. The percentage of such is higher among urban than rural inhabitants. In 2021, divorced persons living in urban areas accounted for 9.5% of the urban population (5.5% in rural areas), while widowed persons accounted for 8.9% (compared to 8.0% in rural areas).

Amongst the 931.8 thousand married persons living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship at the end of March 2021, the most lived in urban areas (57.4%). The married ones constituted the majority in all powiats and cities with powiat status. The highest percentage of married persons in the population aged 15 and more was recorded in the Bydgoski and Toruński Powiats (58.8% and 58.4%, respectively). Low shares occurred in cities with powiat status. In the city of Włocławek, married couples accounted for 50.3% of the population and in comparison with the data from the 2011 Census this share decreased by 5.0 pp, (the most in the voivodship).

Mapa 6. Żonaci i zamężne w 2021 r.
Map 6. Married in 2021

Rozdział 2

Chapter 2

Ludność według kraju urodzenia i obywatelstwa

Population by country of birth and citizenship

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Informacje zebrane podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 o kraju urodzenia i obywatelstwie osób umożliwiają przeprowadzenie analizy społeczeństwa, m.in. poprzez wyodrębnienie pewnych subpopulacji z przeszłością migracyjną, czyli cudzoziemców urodzonych w kraju i za granicą oraz obywateli danego kraju urodzonych za granicą.

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

Information collected during the 2021 National Population and Housing Census about the country of birth and citizenship of people allows to analyse society, i.a. by distinguishing certain subpopulations with a migration past, that is foreigners born in the country and abroad and citizens of a given country born abroad.

2.1. Ludność według kraju urodzenia

2.1. Population by country of birth

Kraj urodzenia zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami należało podać biorąc pod uwagę granice państw aktualne w momencie spisu, a nie w momencie urodzenia osoby, np. jeżeli osoba urodziła się w Wilnie, to – bez względu na rok jej urodzenia – jako kraj urodzenia należało wpisać Litwa.

Dane z NSP 2021 wykazują, że 98,5% mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, jako kraj swego urodzenia podało Polskę. Poza obecnymi granicami Polski urodziło się 1,5% spisanych osób (w Polsce 2,0%) i było to o 0,5 p. proc. więcej niż w 2011 r. Wyższy udział osób urodzonych za granicą odnotowano w miastach (1,6% ludności miejskiej). Liczba ludności urodzonej w Polsce zmniejszyła się w porównaniu z 2011 r. o 3,8%, natomiast w przypadku osób urodzonych poza granicami Polski – zwiększyła się o 45,1% (na terenach wiejskich grupa takich osób podwoiła się).

Country of birth in accordance with international recommendations, the country of birth had to be specified by referring to the state borders valid at the moment of Census, and not on the day of birth, e.g. if a person was born in Vilnius, the country of birth should be Lithuania, regardless of the year of birth.

Data from the 2021 Census show that 98.5% of residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship cited Poland as their country of birth. Outside Poland's current borders, 1.5% of the census takers were born (2.0% in Poland), and this was 0.5 pp higher than in 2011. A higher share of foreign-born persons was recorded in urban areas (1.6% of the urban population). The number of persons born in Poland decreased by 3.8% compared to 2011, while the number of persons born outside Poland increased by 45.1% (in rural areas, the group of such persons doubled).

Tablica 7. Ludność według kraju urodzenia
Table 7. Population by country of birth

KRAJ URODZENIA COUNTRY OF BIRTH	2011		2021		
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
Ogółem Total	2097635	100,0	2027261	100,0	-3,4
Polska Poland	2076308	99,0	1996659	98,5	-3,8
Inny kraj Other country	20646	1,0	29965	1,5	45,1
Nieustalony Unknown	680	0,0	637	0,0	-6,3
Miasta Urban areas	1269821	100,0	1185790	100,0	-6,6
Polska Poland	1253746	98,7	1166014	98,3	-7,0
Inny kraj Other country	15532	1,2	19351	1,6	24,6
Nieustalony Unknown	543	0,0	425	0,0	-21,7
Wieś Rural areas	827814	100,0	841471	100,0	1,6
Polska Poland	822562	99,4	830645	98,7	1,0
Inny kraj Other country	5115	0,6	10614	1,3	107,5
Nieustalony Unknown	137	0,0	212	0,0	54,7

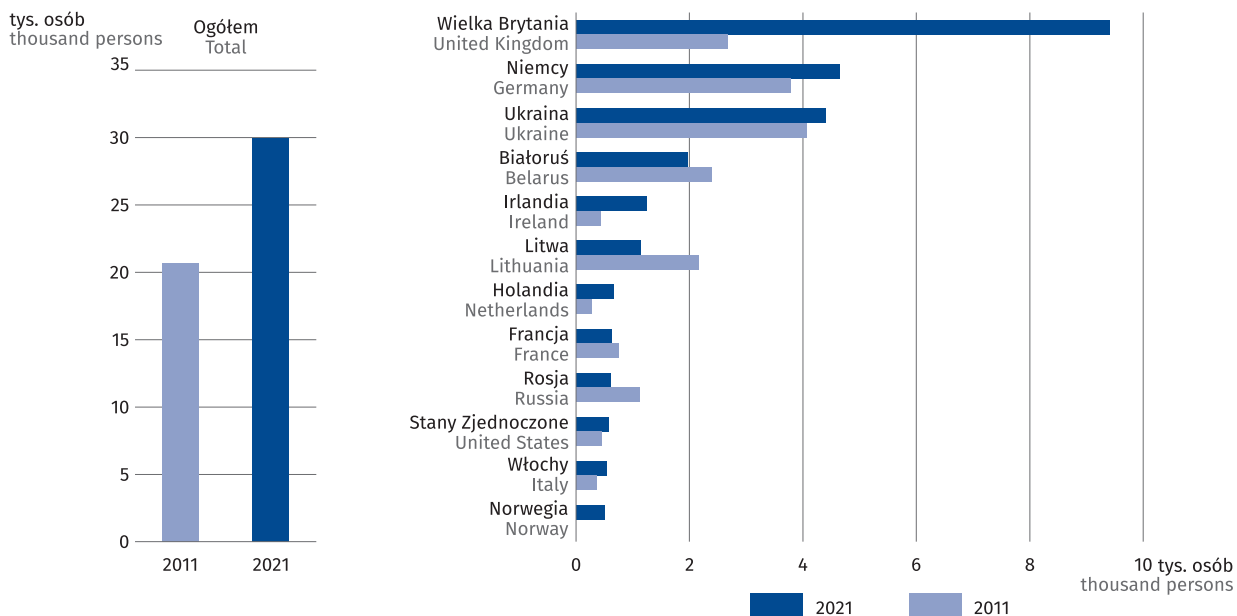
Analiza stanu ludności województwa kujawsko-pomorskiego według krajów urodzenia w porównaniu z danymi poprzedniego spisu ludności i mieszkań (NSP 2011) wskazuje, że ponad 3,5-krotny wzrost wystąpił w przypadku osób urodzonych w Wielkiej Brytanii (wzrost liczby ludności o 6,7 tys. osób, tj. do 9,4 tys.). Niemal co trzecia osoba wśród urodzonych za granicą pochodziła z Wielkiej Brytanii. Znaczny bezwzględny wzrost liczby ludności odnotowano również w grupie osób urodzonych w Niemczech (wzrost o 0,9 tys., tj. do 4,7 tys. osób), Irlandii (o 0,8 tys.) i Norwegii (o 0,5 tys.). Wśród osób urodzonych za granicą trzecią zbiorowością pod względem liczebności były osoby urodzone w Ukrainie (4,4 tys. osób, 14,7% udziału).

W okresie międzyspisowym niemal dwukrotnie zmniejszyła się zbiorowość osób urodzonych w Litwie (spadek do 1,1 tys. osób) oraz w Rosji (do 0,6 tys. osób). Jednocześnie zmalała o 17,1% liczba osób urodzonych w Białorusi (spadek do 2,0 tys. osób) i o 16,1% liczba osób urodzonych we Francji (do 0,6 tys. osób).

An analysis of the population of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship by country of birth compared to data from the previous population and housing census 2011 shows that a more than 3.5-fold increase occurred in the case of persons born in the United Kingdom (population increase to 6.7 thousand persons, i.e. to 9.4 thousand). Almost every third person among the foreign-born was from the United Kingdom. Significant total population increase was also recorded among those born in Germany (up 0.9 thousand, or 4.7 thousand persons), Ireland (up 0.8 thousand) and Norway (up 0.5 thousand). Among the foreign-born, the third largest group was those born in Ukraine (4.4 thousand persons, 14.7% share).

In the inter-census period, the population born in Lithuania (down to 1.1 thousand persons) and Russia (down to 0.6 thousand persons) almost doubled. At the same time, the number of persons born in Belarus decreased by 17.1% (down to 2.0 thousand persons) and by 16.1% the number of persons born in France (down to 0.6 thousand persons).

Wykres 7. Ludność urodzona za granicą według wybranych krajów urodzenia
 Chart 7. Population born abroad by selected country of birth

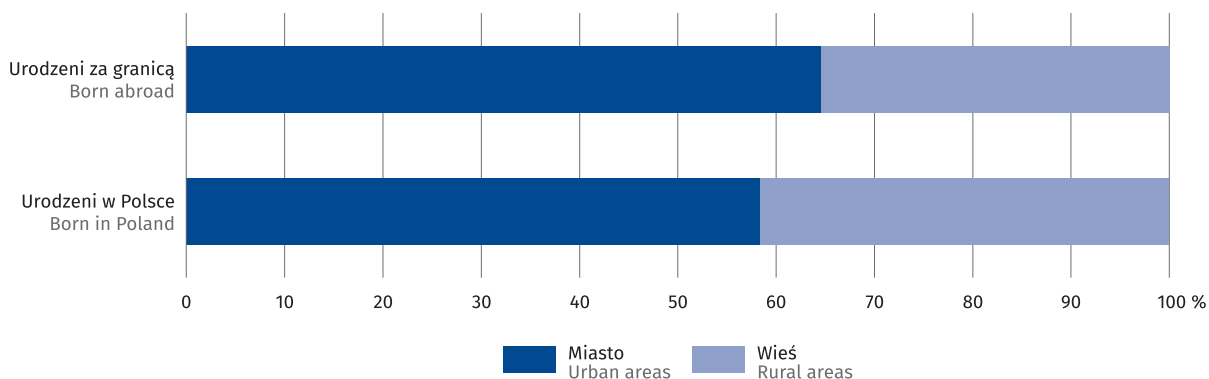
Struktura osób w zależności od miejsca urodzenia nie różniła się. Wśród osób urodzonych w Polsce, jak i urodzonych za granicą kobiety stanowiły po 51,6% ludności. Odnosząc dane z NSP 2021 widoczna była różnica w strukturze wśród osób urodzonych za granicą, gdzie kobiety stanowiły 55,2% zbiorowości.

W 2021 r. większość osób, zarówno wśród urodzonych w Polsce jak i urodzonych za granicą, to mieszkańcy miast. Mieszkańcy miast stanowili większość wśród osób urodzonych za granicą (64,6%, wobec 58,4% w przypadku osób urodzonych w Polsce).

The structure of persons by place of birth did not differ. Among both native-born and foreign-born persons, females accounted for 51.6% of the population. Referring to data from the 2021 Census, there was a noticeable difference in structure among those born abroad, where females accounted for 55.2% of the collective.

In 2021, most persons, both among the native-born and foreign-born, were urban residents. Urban residents accounted for a higher percentage of the foreign-born (64.6%, compared to 58.4% for the native-born).

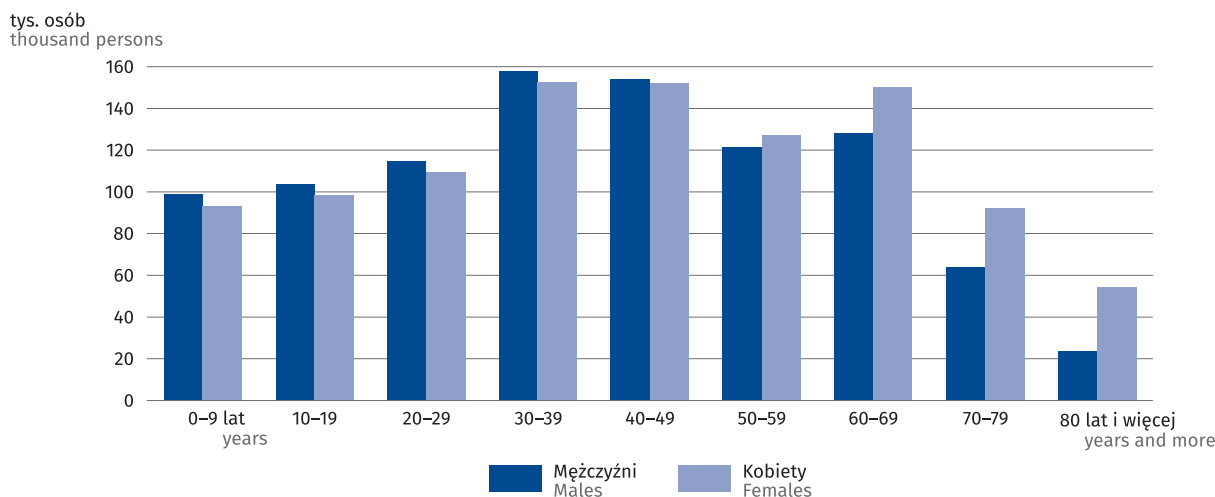
Wykres 8. Struktura ludności według miejsca urodzenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.
 Chart 8. Structure of population by place of birth and place of residence in 2021

Odmienne kształtuje się struktura ludności pod względem grup wieku w zależności od miejsca zamieszkania względem grup wieku. W 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim wśród osób urodzonych w Polsce niemal co trzecia osoba była w wieku 30-49 lat. Osoby starsze, tj. w wieku 70 lat i więcej stanowiły 11,7% tej zbiorowości. Większość osób urodzonych za granicą to osoby młode (55,7%). Osób do 19. roku życia urodzonych za granicą było 16,7 tys. Natomiast osoby w wieku 70 lat i więcej stanowiły w tej grupie osób 23,0%.

The structure of the population by age groups in relation to place of residence is different. In 2021, among those born in Kujawsko-Pomorskie Voivodship, almost every third person was aged 30-49. Older persons, i.e. those aged 70 and more, accounted for 11.7% of this group. The majority of foreign-born persons were young (55.7%). There were 16.7 thousand foreign-born persons under the age of 19, while those aged 70 and more accounted for 23.0% of this group of persons.

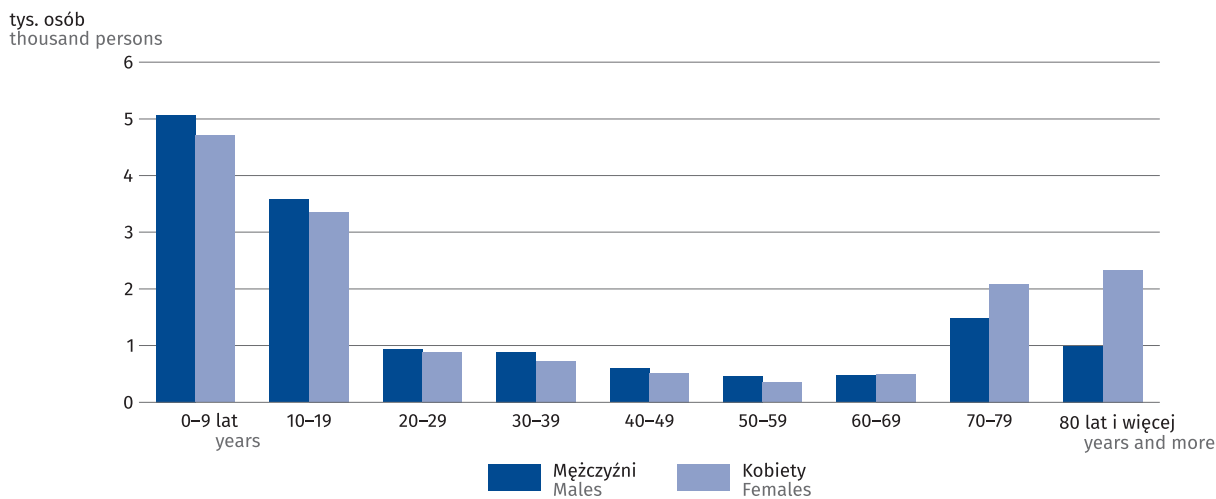
Wykres 9. Ludność urodzona w Polsce według płci i grup wieku w 2021 r.
Chart 9. Population born in Poland by sex and age group in 2021

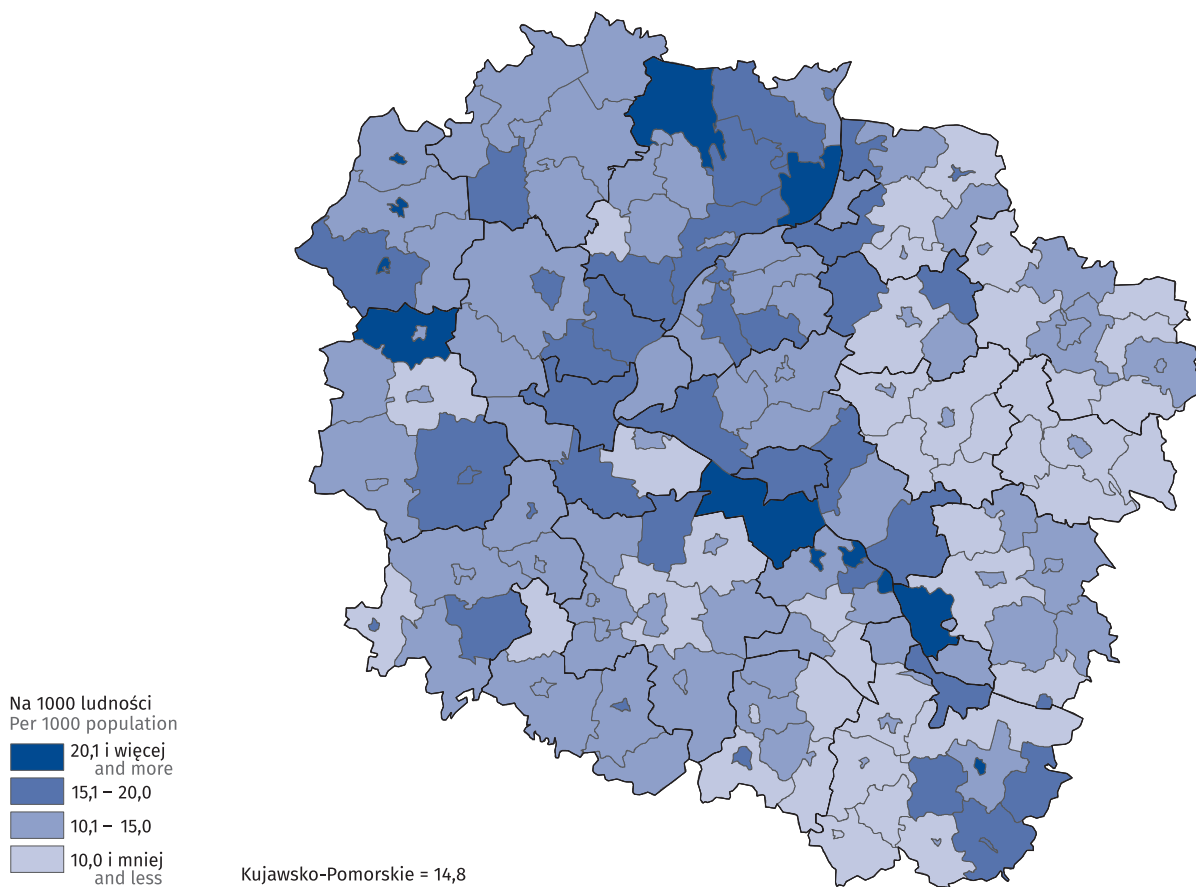
Według danych NSP 2021 w województwie kujawsko-pomorskim mieszkało 30,0 tys. osób urodzonych poza granicami Polski, co oznaczało że było to 14,8 osób na 1000 ludności (w Polsce 19,6 takich osób na 1000 ludności). W przekroju gmin największe natężenie osób urodzonych poza granicami Polski odnotowano w mieście Kamień Krajeński (31,4 osoby na 1000 ludności). Wysokie wskaźniki natężenia wystąpiły także na obszarze wiejskim Mrocza (30,6 osoby na 1000 ludności) oraz w miastach Ciechocinek i Nieszawa (odpowiednio 26,5 i 24,3 osoby na 1000 ludności).

According to 2021 Census data, there were 30.0 thousand foreign-born persons living in Kujawsko-Pomorskie Voivodship, which meant that there were 14.8 such persons per 1000 population (19.6 such persons per 1000 population in Poland). In the cross-section of gminas, the highest intensity of foreign-born persons was recorded in the urban area of Kamień Krajeński (31.4 persons per 1000 population). High intensity rates also occurred in the rural area of Mrocza (30.6 persons per 1000 population) and in the urban areas of Ciechocinek and Nieszawa (26.5 and 24.3 persons per 1000 population, respectively).

Wykres 10. Ludność urodzona za granicą według płci i grup wieku w 2021 r.
 Chart 10. Population born abroad by sex and age group in 2021

Mapa 7. Ludność urodzona za granicą w 2021 r.
 Map 7. Population born abroad in 2021

2.2. Ludność według obywatelstwa

2.2. Population by citizenship

W spisie ludności i mieszkań w 2021 r. istniała możliwość podania jednego obywatelstwa, w tym statusu bezpaństwowca (osoby nieposiadającej obywatelstwa żadnego kraju).

In the 2021 National Population and Housing Census, it was possible to provide one nationality, including stateless status (a person who does not have citizenship of any country).

Obywatelstwo oznacza prawną więź pomiędzy osobą a państwem, nie wskazuje ono na pochodzenie etniczne tej osoby i jest niezależne od pytania o narodowość. Dla osób nieposiadających obywatelstwa żadnego kraju przewidziana była możliwość odpowiedzi: nie posiadam obywatelstwa żadnego kraju. Jeśli spisywana osoba posiadała obywatelstwa kilku krajów, zastosowano hierarchię wskazań: Polska, kraje UE, kraje trzecie.

Cudzoziemiec – to osoba, która nie posiada polskiego obywatelstwa, bez względu na fakt posiadania lub nie obywatelstwa (obywatelstw) innych krajów.

Bezpaństwowiec to osoba nieposiadająca obywatelstwa żadnego kraju (bezpaństwowcy są zaliczani do cudzoziemców).

Citizenship means the legal bond between a person and a country, it does not indicate the ethnicity of that person and is independent of the question of nationality. For those who did not have citizenship of any country, there was an option to answer: do not have citizenship of any country. If the census taker had citizenships of several countries, a hierarchy of indications was used: Poland, EU countries, third countries.

Foreigner – is a person who does not have Polish citizenship, regardless of the fact of having or not having citizenship (citizenships) of other countries.

Stateless person is a person who does not have citizenship of any country (stateless persons are counted as foreigners).

Według stanu na 31 marca 2021 r. wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego 99,9% (2027,3 tys. osób) to obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Cudzoziemcy, tj. osoby bez polskiego obywatelstwa oraz bezpaństwowcy stanowili tylko 0,1% (3,4 tys. osób, tj. dwukrotnie więcej niż w 2011 r.).

As of 31 March 2021, among the residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, 99.9% (2027.3 thousand persons) were citizens of the Republic of Poland. Foreigners, i.e. persons without Polish citizenship and stateless persons, accounted for only 0.1% (3.4 thousand persons, twice as many as in 2011).

Tablica 8. Ludność według kraju obywatelstwa

Table 8. Population by country of citizenship

KRAJ OBYWATELSTWA COUNTRY OF CITIZENSHIP	2011		2021		
	ogółem total	w % obywatelstwa niepolskiego in % of non-Polish citizenship	ogółem total	w % obywatelstwa niepolskiego in % of non-Polish citizenship	zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
Ogółem Total	2097635	.	2027261	.	-3,4
Polska Poland	2095544	.	2023866	.	-3,4
Inny kraj Other country	1683	100,0	3366	100,0	100,0
z tego of which					
kraje członkowskie Unii Europejskiej ^a member states of European Union ^a	608	36,1	527	15,7	-13,3
Ukraina Ukraine	238	14,1	1700	50,5	614,3
Białoruś Belarus	105	6,2	322	9,6	206,7
Bezpaństwowcy Stateless persons	69	.	6	.	-91,3
Nieustalony Unknown	339	.	23	.	-93,2

a Bez Wielkiej Brytanii.
a Excluding the United Kingdom.

Największą zbiorowość osób z obywatelstwem niepolskim (50,5%) stanowili obywatele Ukrainy, tj. 1,7 tys. osób. Było to ponad siedmiokrotnie więcej niż w 2011 r. W porównaniu ze danymi z NSP 2011 potroiła się liczba obywateli Białorusi (0,3 tys. osób). Osoby z obywatelstwem kraju członkowskiego Unii Europejskiej stanowiły 15,7% osób z obywatelstwem niepolskim (0,5 tys. osób).

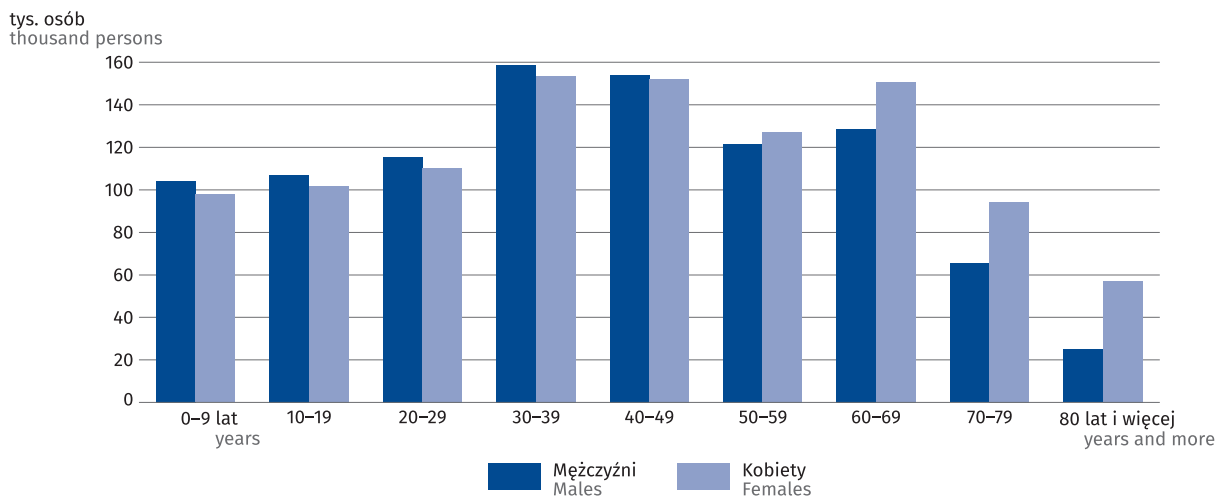
W zależności od posiadanego obywatelstwa różnie przedstawiała się struktura ludności według płci. W 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim kobiety stanowiły większość wśród osób z polskim obywatelstwem (51,6% osób z polskim obywatelstwem). Natomiast wśród osób posiadających niepolskie obywatelstwo, w większości byli to mężczyźni (59,3%).

The largest group of persons with non-Polish citizenship (50.5%) were citizens of Ukraine, i.e. 1.7 thousand persons. This was more than seven times more than in 2011. Compared to the 2011 Census data, the number of citizens of Belarus tripled (0.3 thousand persons). Persons with citizenship of the European Union member states accounted for 15.7% of those with non-Polish citizenship (0.5 thousand persons).

Depending on the citizenship held, the structure of the population by gender presented differently. In 2021 in Kujawsko-Pomorskie Voivodship, females were in the majority among those with Polish citizenship (51.6% of those with Polish citizenship). On the other hand, among those with non-Polish citizenship, males were in the majority (59.3%).

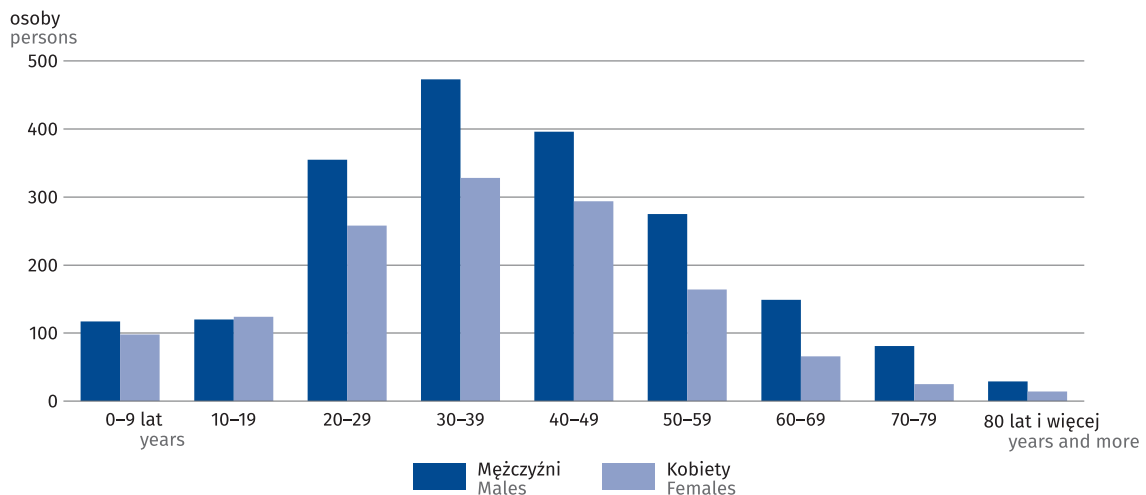
Wykres 11. Ludność z obywatelstwem polskim według, płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 11. Population with polish citizenship by sex and age group in 2021

Wykres 12. Ludność z obywatelstwem niepolskim według, płci i grup wieku w 2021 r.

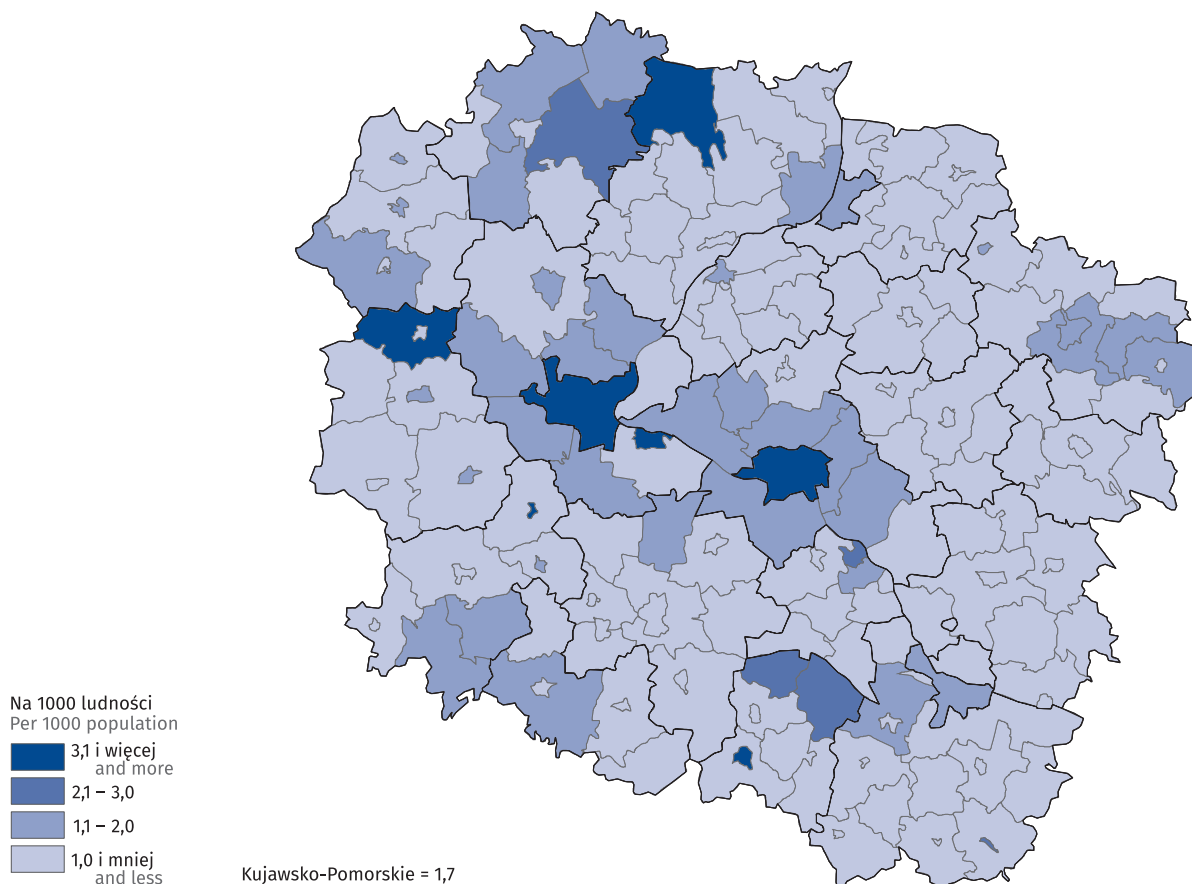
Chart 12. Population with non-polish citizenship by sex and age group in 2021

W 2021 r. na 1000 mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego przypadło 1,7 osoby posiadające niepolskie obywatelstwo (w Polsce 2,9 osoby na 1000 ludności). Najwięcej osób z obywatelstwem niepolskim na 1000 ludności mieszkało na obszarze wiejskim gminy miejsko-wiejskiej Mrocza (17,4 osoby na 1000 ludności). Wysoki wskaźnik natężenia odnotowano także w gminie wiejskiej Osie (6,5 osoby na 1000 ludności). Wśród miast wyróżniły się pod tym względem Piotrków Kujawski, Solec Kujawski i Bydgoszcz (odpowiednio 4,9 osoby i po 3,6 osoby na 1000 ludności).

In 2021, there were 1.7 persons with non-Polish citizenship per 1000 residents in Kujawsko-Pomorskie Voivodship (2.9 persons per 1000 population in Poland). The largest number of persons with non-Polish citizenship per 1000 population lived in the rural area of the urban-rural gmina of Mrocza (17.4 persons per 1000 population). A high rate of intensity was also recorded in the rural gmina of Osie (6.5 persons per 1000 population). Among urban areas, Piotrków Kujawski, Solec Kujawski and Bydgoszcz stood out in this regard (4.9 persons and 3.6 persons per 1000 population each, respectively).

Mapa 8. Ludność z niepolskim obywatelstwem w 2021 r.
 Map 8. Non-Polish citizenship population in 2021

Rozdział 3

Chapter 3

Wykształcenie ludności¹

Education of the population¹

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Wśród tematów badawczych w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021 znalazł się także poziom wykształcenia ludności. Według danych z NSP 2021 liczba ludności w wieku 13 lat i więcej w województwie kujawsko-pomorskim, dla której ustalany był poziom wykształcenia, to 1755,4 tys. osób (5,3% ludności w Polsce). W odniesieniu do danych z NSP 2011 zmniejszyła się ona o 3,5% (w Polsce spadek wyniósł 1,9%).

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwa (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą; pytanie zadawane osobom w wieku 13 lat i więcej.

Poziom wykształcenia jest określany na podstawie klasyfikacji ISCED 2011:

- a) wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora – zaznaczają osoby z tytułem doktora, doktora habilitowanego lub profesora;
- b) wyższe z tytułem magistra, magistra inżyniera lub równorzędnym – uzyskanym po ukończeniu studiów II stopnia (uzupełniających magisterskich) lub jednolitych studiów magisterskich. Do tej kategorii należy również zaliczyć osoby, które posiadają dyplom lekarza;
- c) wyższe z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym – zaznaczają osoby z tytułem zawodowym licencjata, inżyniera lub równorzędnym – uzyskanym po ukończeniu studiów I stopnia (licencjackich, inżynierskich);

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

Among the research topics in the 2021 National Population and Housing Census there was also the level of education of the population. According to the data from the 2021 Census, the number of persons aged 13 and more in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, for whom the level of education was determined, amounts to 1755.4 thousand persons (5.3% of the population in Poland). Compared to the data from the 2011 Census, it decreased by 3.5% (in Poland the decrease amounted to 1.9%).

Education level – this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (e.g full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad. Information on the educational level was obtained for all persons aged 13 years or more.

Educational attainment is determined by the ISCED 2011 classification:

- a) tertiary education with an academic degree of at least doctorate (Ph. D.) – shall be marked by persons with a doctoral or postdoctoral degree or with a title of professor;
- b) tertiary education with a master's degree, master's degree in engineering or equivalent degree – obtained after graduation from a second degree studies or long-cycle master's degree programmes. This category also includes individuals who hold a medical degree;
- c) tertiary education with a bachelor's (licentiate), engineer's or equivalent degree – marked by persons with a bachelor's, engineer's or equivalent degree – obtained after graduation from bachelor's, engineer's or equivalent studies);

¹ Dotyczy ludności w wieku 13 lat i więcej.

¹ It concerns the population aged 13 and more.

- d) dyplom ukończenia kolegium – dotyczy absolwentów kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz absolwentów kolegiów pracowników służb społecznych;
- e) policealne – dotyczy osób, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej) do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej. Do tej kategorii zaliczyć należy również osoby, które ukończyły studium nauczycielskie;
- f) średnie ogólnokształcące – zaznaczają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 rokiem;
- g) średnie zawodowe – posiadają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej);
- h) zasadnicze zawodowe/branżowe – posiadają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia;
- i) gimnazjalne – posiadają osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia gimnazjum lub świadectwo ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy. Osobom, które ukończyły gimnazjum przed 1932 r., należy zaznaczyć wykształcenie średnie ogólnokształcące;
- j) podstawowe ukończone – posiadają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia: szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej) niezależnie od tego, ile klas ona liczyła (osiem, siedem, sześć czy dawniej cztery), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej;
- k) niepełne podstawowe lub bez wykształcenia szkolnego – dotyczy osób, które uczą się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.
- d) college graduation diploma – applies to graduates of teacher training colleges and teacher training colleges of foreign languages (except for those organised within a higher education institution) and graduates of social services colleges;
- e) post-secondary education – applies to persons who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional upon possession of a secondary school leaving certificate. This category also includes those who have completed teacher training;
- f) general secondary education – shall be marked by persons who received a certificate of graduation from a general secondary school, profiled (specialised) secondary school, supplementary secondary school or who graduated from a lower secondary school (gimnazjum) before 1932;
- g) vocational secondary education – persons who have obtained a certificate of completion of a vocational secondary school (technical school, supplementary technical school, vocational secondary school, technical secondary school, art school of the second degree providing at the same time a secondary school curriculum);
- h) basic vocational/stage I sectoral vocational education – held by a person who obtained a certificate of completion of: vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural school, agricultural correspondence course at the level of basic vocational school only, school of masters, sectoral vocational school of the first degree;
- i) lower secondary (gimnazjum) – held by persons who have obtained a certificate of completion of lower secondary school or a certificate of completion of a special preparatory school. For those who graduated from lower secondary school (gimnazjum) before 1932, indicate general secondary education;
- j) primary – held by persons who have received a certificate of completion of: a primary school (before the war a common school) regardless of how many grades it had (eight, seven, six or formerly four), courses for workers in the scope of a primary school and a primary art school realising at the same time the curriculum of a primary school;
- k) incomplete primary or no school education – refers to persons who are attending primary school, attended primary school but did not complete it, who have never attended school.

Analiza danych NSP 2021 w porównaniu z NSP 2011 wskazuje na korzystne zmiany poziomu wykształcenia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, które wpisują się w te, obserwowane w Polsce. Świadczy o tym chociażby wzrost udziału osób posiadają-

The analysis of the 2021 Census data in comparison with the 2011 Census indicates favourable changes in the level of education of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, which is in line with the changes observed in Poland. This is evidenced, for instance,

Tablica 9. Ludność według poziomu wykształcenia
Table 9. Population by the level of education

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2021		
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
Total Total	1818902	100,0	1755397	100,0	-3,5
Mężczyźni Males	873811	48,0	841542	47,9	-3,7
Kobiety Females	945091	52,0	913855	52,1	-3,3
Miasta Urban areas	1116688	61,4	1041929	59,4	-6,7
Wsie Rural areas	702214	38,6	713468	40,6	1,6
Wyższe ^a Tertiary ^a	255989	14,1	355571	20,3	38,9
z tego: of which:					
wyższe z tytułem magistra, magistra inżyniera lub równorzędnym a master's degree, master's degree in engi- neering or equivalent degree	178672	9,8	252712	14,4	41,4
wyższe z tytułem inżyniera, licencjata lub równorzędnym a bachelor's (licentiate), engineer's, or equiva- lent degree	71386	3,9	91745	5,2	28,5
Średnie ^b Secondary ^b	536508	29,5	582980	33,2	8,7
w tym średnie zawodowe of which vocational secondary	295965	16,3	331414	18,9	12,0
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational/sectoral	459158	25,2	433491	24,7	-5,6
Gimnazjalne Lower secondary	95680	5,3	54873	3,1	-42,6
Podstawowe ukończone Primary completed	361945	19,9	233849	13,3	-35,4
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Primary not completed and without school education	20873	1,1	51131	2,9	145,0
Nieustalony poziom wykształcenia Unknown	88748	4,9	43502	2,5	-51,0

a łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium. b łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.
a Including persons holding a college graduation diploma. b Including persons with post-secondary education.

cych co najmniej wykształcenie średnie (o 9,9 p. proc., w Polsce wzrost o 10,2 p. proc.). W 2021 r. posiadała je ponad połowa mieszkańców województwa w wieku 13 lat i więcej (53,5%, w Polsce 58,8%). Na przestrzeni omawianych lat najbardziej zwiększyła się liczba osób legitymujących się wykształceniem wyższym (wzrost o 38,9%). W 2021 r. mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego posiadający wykształcenie wyższe stanowili 4,4% wszystkich takich osób w kraju.

Struktura ludności pod względem poziomu wykształcenia różniła się w zależności od płci. W 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim 23,6% kobiet legitymowało się wykształceniem wyższym, a w przypadku mężczyzn było to 16,7%. Większy wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym względem 2011 r. odnotowano wśród kobiet (o 7,9 p. proc.) niż wśród mężczyzn (o 4,4 p. proc.).

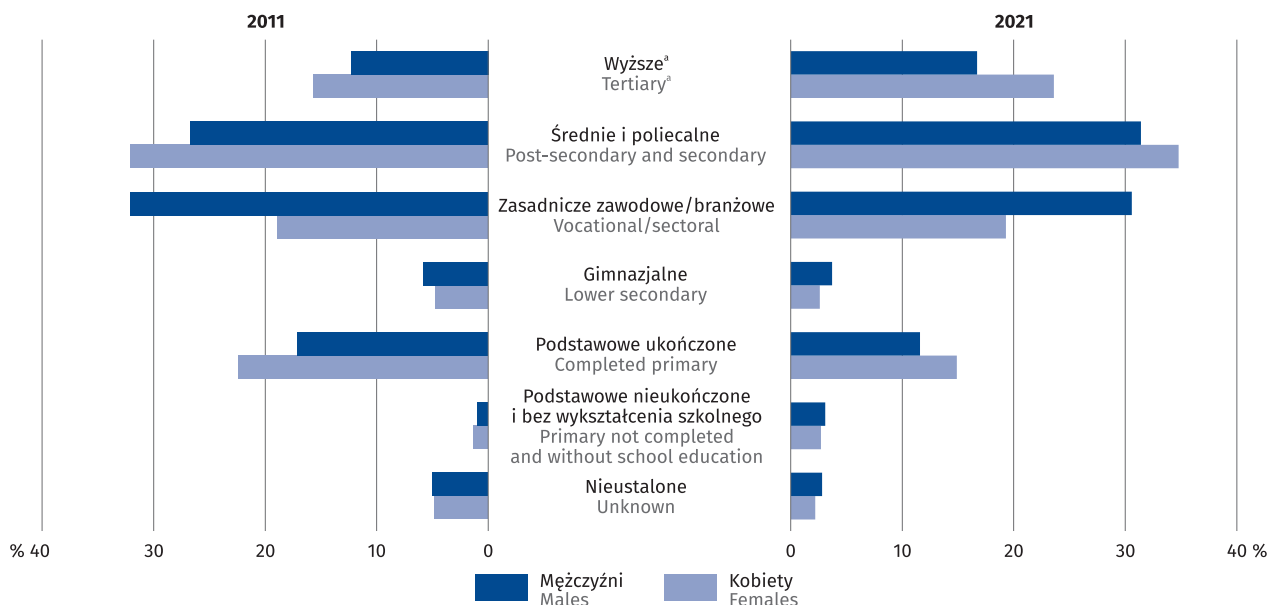
Według danych z NSP 2021 więcej niż co trzecia mieszkanka województwa kujawsko-pomorskiego posiadała świadectwo ukończenia szkoły średniej (łącznie z policealnym). Wśród mężczyzn takie wykształcenie posiadało 31,4% osób. W porównaniu z 2011 r. udział osób z takim wykształceniem zwiększył się odpowiednio o 2,7 p. proc. i o 4,7 p. proc.

by the increase in the share of persons with at least secondary education (by 9.9 pp, in Poland an increase by 10.2 pp). In 2021, more than half of the inhabitants aged 13 and more in the voivodship (53.5%, 58.8% in Poland) had at least secondary education. Over the years, the number of persons with higher education increased the most (an increase by 38.9%). In 2021, residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship with tertiary education accounted for 4.4% of all such persons in the country.

The structure of the population in terms of educational level varied according to sex. In 2021, 23.6% of women in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship had a tertiary education, compared to 16.7% of men. Compared to 2011, a greater increase in the share of persons with tertiary education was recorded among women (by 7.9 pp) than among men (by 4.4 pp).

According to data from the 2021 Census, more than one in three female residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship held a certificate of graduation from a secondary school (including post-secondary education). Among men, 31.4% of persons had such education. Compared to 2011, the share of persons with such education increased by 2.7 pp and by 4.7 pp, respectively.

Wykres 13. Ludność według poziomu wykształcenia i płci
Chart 13. Population by the level of education and sex

a łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium.
a Including people with college diploma.

W analizowanym roku wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe posiadało więcej mężczyzn niż kobiet. Blisko co trzecia mężczyzna i blisko co piąta kobieta po-

In the year under review, more men than women had basic vocational or sectoral vocational education. Nearly one in three men and nearly one in five wom-

siadali takie wykształcenie. W stosunku do 2011 r. zmniejszył się udział zarówno mężczyzn, jak i kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym, jak i podstawowym.

Zmiany pod względem poziomu wykształcenia obserwowane na podstawie danych obu ostatnich spisów przebiegały w różnym tempie zależnie od miejsca zamieszkania. W 2021 r. wśród mieszkańców miast 23,7% osób w wieku 13 lat i więcej posiadało wykształcenie wyższe (w 2011 r. 17,6%). Na terenach wiejskich było to mniej o 8,5 p. proc. (w 2011 r. mniej o 9,1 p. proc.).

W 2021 r., zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi najwięcej osób posiadało wykształcenie średnie (łącznie z policealnym); dotyczyło to odpowiednio 35,4% i 30,1% osób. Względem 2011 r. udział ludności z tym wykształceniem zwiększył się bardziej wśród mieszkańców wsi (o 6,4 p. proc.) niż miast (wzrost o 2,3 p. proc.).

Według NSP 2021 świadectwa ukończenia szkół zasadniczych zawodowych lub branżowych posiadało 28,4% mieszkańców wsi, a w miastach dotyczyło to 22,2%

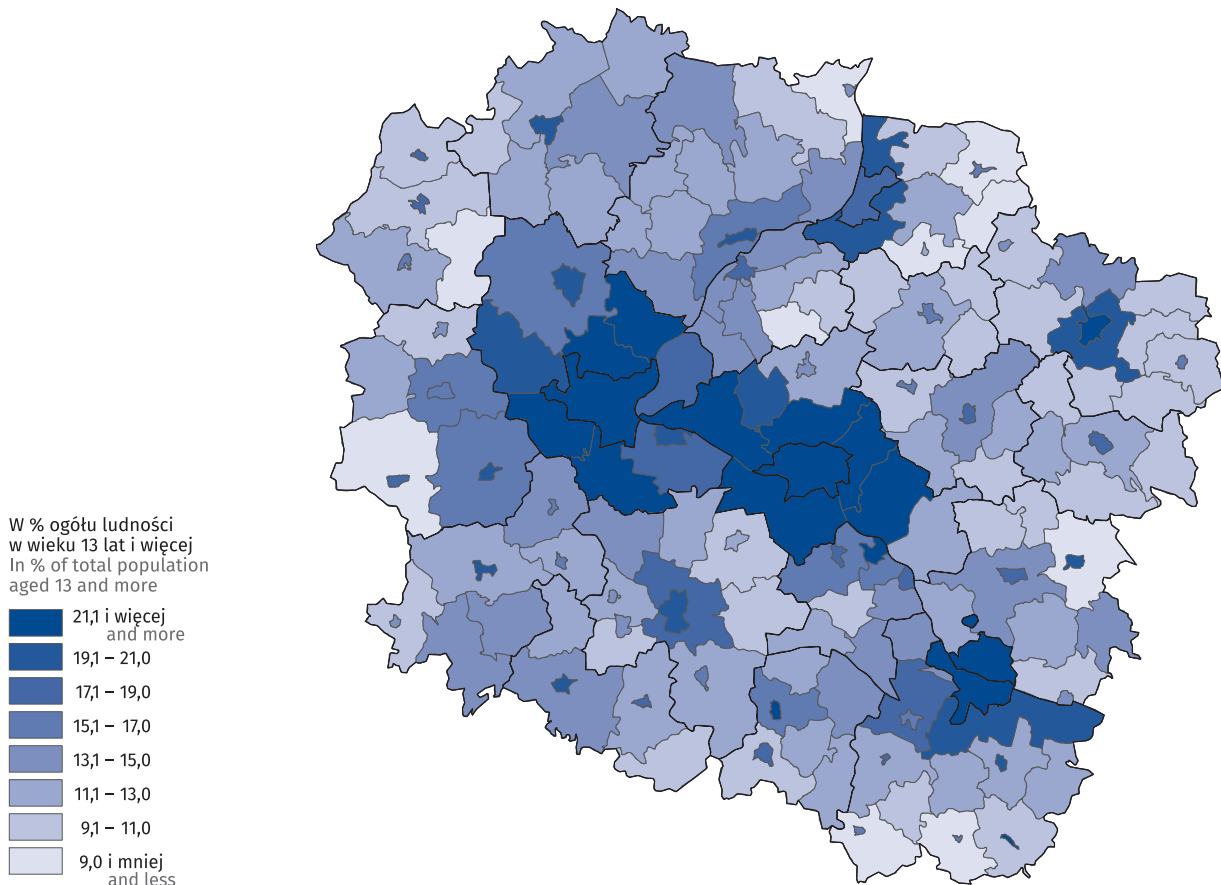
en had such a degree. Compared to 2011, the share of both women and men with basic vocational and primary education has decreased.

Changes in educational level based on the data from the last two censuses have been observed at different rates depending on persons' place of residence. In 2021, 23.7% of urban inhabitants aged 13 and more had a tertiary education (compared to 17.6% in 2011). In rural areas it was lower by 8.5 pp (in 2011 it was lower by 9.1 pp).

In 2021, among both urban and rural residents, the highest number of persons had secondary education (including post-secondary education); it applied to 35.4% and 30.1% of persons, respectively. Compared to 2011, the share of the population with such education increased more among rural (by 6.4 pp) than urban residents (by 2.3 pp).

In accordance with the Census 2021, 28.4% of rural residents held certificates of completion of basic vocational or sectoral schools, and 22.2% of residents in ur-

Mapa 9. Ludność z wykształceniem wyższym w 2021 r.
Map 9. Population with tertiary education in 2021

mieszkańców. Większa część osób z wykształceniem podstawowym zamieszkiwała na wsiach niż w miastach (o 6,9 p. proc. więcej). Udział ludności z wykształceniem zasadniczym obniżył się względem 2011 r. tak w miastach (o 0,7 p. proc.), jak i na wsiach (o 0,6 p. proc.).

Analizując poziom wykształcenia ludności województwa kujawsko-pomorskiego w poszczególnych powiatach i miastach na prawach powiatu, można stwierdzić, iż pod względem udziału osób z wykształceniem wyższym w strukturze omawianej grupy wieku wyróżniały się miasta wojewódzkie. W Toruniu i w Bydgoszczy udział takich osób był wyższy niż średnia notowana w województwie (20,3%), odpowiednio o 10,0 p. proc. i o 8,8 p. proc. Warto zaznaczyć, że w miastach tych skupiona jest większość ośrodków akademickich w województwie. Udział osób z wyższym wykształceniem był wyższy niż średnia dla województwa także w powiecie bydgoskim (o 5,4 p. proc.) oraz we Włocławku (o 1,4 p. proc.).

W 2021 r. we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu najwięcej było osób z wykształceniem średnim (łącznie z policealnym). Odsetek tych osób oscylował na poziomie około 30%, przy czym najwyższy wystąpił w Grudziądzu (36,7%). W porównaniu z danymi NSP 2011 we wszystkich powiatach wzrósł odsetek osób z tym wykształceniem, przy czym najbardziej w powiecie grudziądzkim (o 7,4 p. proc.).

Według danych NSP 2021 widać, iż wyraźne różnice przestrzenne dotyczyły udziału osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Udział tych osób przekraczał średnio notowany w województwie w 17 powiatach. W powiatach rypińskim i bydgoskim, a także we wszystkich miastach na prawach powiatu był on niższy niż średni w województwie (24,7%). Największy udział osób z tym wykształceniem wystąpił w powiecie tucholskim (32,4%), a najniższy w Toruniu (17,9%).

Najniższy w 2021 r. udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego odnotowano w Bydgoszczy (13,5% ogólnej liczby); w dalszej kolejności niskie udziały wystąpiły w pozostałych miastach na prawach powiatu. Największy udział tych osób dotyczył powiatu rypińskiego (29,8%).

ban areas. A larger proportion of persons with primary education lived in rural areas than in urban areas (6.9 pp more). The share of the population with basic vocational education compared to 2011 decreased in both urban areas (by 0.7 pp) and rural areas (by 0.6 pp).

Analysing the educational level of the population of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in individual powiats and cities with powiat status, it may be concluded that in terms of the share of persons with tertiary education in the structure of the discussed age group, the capital cities of voivodship stood out. In the cities of Toruń and Bydgoszcz, the share of such persons was higher than the mean recorded in the voivodship (20.3%), by 10.0 pp and by 8.8 pp, respectively. It is worth noting that most of the academic centres in the voivodship are located in these two cities. The share of persons with tertiary education was also higher than the average for the voivodship in the Bydgoski Powiat (by 5.4 pp) and in the city of Włocławek (by 1.4 pp).

In 2021, the highest number of persons with secondary education (including post-secondary education) was observed in all powiats and cities with powiat status in the voivodship. The percentage of such persons oscillated at the level of about 30%, with the highest occurrence in the city of Grudziądz (36.7%). Compared to the 2011 Census data, the percentage of persons with such education increased in all powiats, with the highest increase in the Grudziądzki Powiat (by 7.4 pp).

In accordance with the 2021 Census data, it should be noticed that there were clear spatial differences in the share of persons with basic vocational or sectoral vocational education. In 17 powiats the share of persons with such education exceeded the average share recorded in the voivodship. In the Rypiński and Bydgoski Powiats, as well as in all cities with powiat status, the share was lower than the average in the voivodship (24.7%). The highest share of persons with this level of education was recorded in the Tucholski Powiat (32.4%), and the lowest in the city of Toruń (17.9%).

In 2021, the lowest share of persons with lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education was recorded in the city of Bydgoszcz (13.5% of the total number). Subsequently, low shares were recorded in other cities with powiat status. The largest share of persons with such or no education level was in the Rypiński Powiat (29.8%).

Rozdział 4

Chapter 4

Osoby z niepełnosprawnościami

Persons with disabilities

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Jednym ze źródeł informacji o osobach z niepełnosprawnościami są dane cyklicznie zbierane podczas spisów powszechnych ludności. Zgodnie z definicją przyjętą w spisach powszechnych za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz jej sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wykonywanie codziennych czynności, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

W NSP 2021 dane o osobach niepełnosprawnych były gromadzone na podstawie informacji o posiadaniu aktualnego prawnego orzeczenia o niepełnosprawności oraz subiektywnej oceny respondenta dotyczącej ograniczenia sprawności, przy czym dotyczyło to stanów długotrwałych, tj. takich, które trwały lub przewidywano, że będą trwały 6 miesięcy lub dłużej.

Zbieżne kryteria wyodrębniania osób niepełnosprawnych stosowane w kolejnych spisach pozwalają na prezentację osób niepełnosprawnych według różnych grup i kategorii:

- **osoby niepełnosprawne prawnie**, tj. które posiadały odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (niezależnie czy odczuwały ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku czy też nie),
- **osoby niepełnosprawne wyłącznie biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku.

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

One source of information on persons with disabilities is data periodically collected during population censuses. According to the definition adopted in the censuses, a disabled person is a person who has an appropriate certificate issued by a body authorised to do so, or a person who does not have such a certificate, but whose physical, mental or psychological capacity permanently or periodically hinders, limits or prevents him or her from performing daily activities, learning, work and fulfilling social roles.

In the 2021 Census, data on persons with disabilities were collected based on information about having a current legal disability certificate and the respondent's subjective assessment of impairment, with regard to long-term conditions, i.e. those that have lasted or were expected to last 6 months or longer.

The convergent criteria for distinguishing persons with disabilities used in successive censuses allow presentation of persons with disabilities according to different groups and categories:

- **legally disabled persons**, i.e., those who had a corresponding certificate issued by an authority authorized to do so (regardless of whether or not they felt a limitation in ordinary (basic) life activities appropriate to their age),
- **persons with only biological disabilities**, i.e., those who did not have a certificate, but felt completely, severely or moderately limited in their ability to perform activities basic to their age.

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było:

- dla osób w wieku 16 lat i więcej – posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalającego niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- dla osób poniżej 16. roku życia – posiadanie aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez organ orzekający.

The criterion for qualifying a person as a member of the legally disabled community was:

- for persons 16 years of age and older – possession of a current certificate issued by the relevant adjudicating authority, establishing inability to work, degree of disability, advisability of retraining or disability,
- for persons under 16 years of age – possession of a current disability certificate issued by an adjudicating authority.

Wśród ogółu osób niepełnosprawnych stosowany jest również podział wyodrębniający osoby niepełnosprawne według stopnia ograniczenia sprawności, niezależnie czy posiadały orzeczenie prawne. Dla tej zbiorowości gromadzone były informacje o grupach schorzeń powodujących te ograniczenia. W NSP 2021 była możliwość wskazania maksymalnie 3 schorzeń powodujących ograniczenia sprawności, dodatkowo pozyskiwana była również informacja o głównym schorzeniu powodującym ograniczenia sprawności. Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ustawy o NSP 2021 informacja o stopniu posiadanych ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu oraz rodzaju schorzeń była gromadzona na zasadzie dobrowolności (deklaracja i subiektywna ocena respondenta). W związku z dobrowolnym charakterem pytań o samoocenę dotyczącą ograniczenia zdolności wykonywania codziennych czynności spowodowaną problemami zdrowotnymi trwającymi 6 miesięcy lub dłużej oraz na pytania o grupy schorzeń powodujących te ograniczenia – w Polsce 1955,1 tys. osób odmówiło udzielenia odpowiedzi. Ze względu na zastosowanie dokładnych wag przy uogólnianiu danych z badania reprezentacyjnego w NSP 2011 mogą wystąpić rozbieżności w sumowaniu danych za 2011 r. na wyższe poziomy agregacji.

Among the total number of persons with disabilities, a breakdown is also used, distinguishing disabled persons by the degree of impairment, regardless of whether they had a legal ruling. For this population, information was collected on the groups of medical conditions causing these limitations. In the 2021 Census, there was an opportunity to indicate a maximum of 3 conditions causing functional limitations, in addition, information on the main condition causing functional limitations was also obtained. It should be emphasised that, in accordance with the provisions of the Census Law 2021, information on the degree of limitations one has in daily functioning and the type of medical conditions was collected on a voluntary basis (declaration and subjective assessment of the respondent). Due to the voluntary nature of the questions on self-assessment of limitations in the ability to perform daily activities caused by health problems lasting 6 months or longer, and questions on the groups of conditions causing these limitations – 1955.1 thousand persons in Poland refused to answer. Due to the use of exact weights in generalizing the 2011 Census sample survey data, there may be discrepancies in aggregating the 2011 data to higher levels of aggregation.

4.1. Stan i struktura osób z niepełnosprawnościami

4.1. Size and structure of disabled persons

Dane spisu powszechnego ludności wykazały, że w końcu marca 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim mieszkało 301,8 tys. osób z niepełnosprawnościami (14,9% ogólnej populacji województwa). W stosunku do 2011 r. liczba osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 37,4 tys. osób, tj. o 14,2%.

W 2021 r. wśród ogółu osób z niepełnosprawnościami, podobnie jak w 2011 r., dominowały osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność. Niepełnosprawni prawnie stanowili 66,4% ich ogólnej

Census data showed that at the end of March 2021, there were 301.8 thousand persons with disabilities living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (14.9% of the total population of the voivodship). Compared to 2011, the number of persons with disabilities increased by 37.4 thousand persons, i.e. to 14.2%.

In 2021, among the total number of persons with disabilities, as in 2011, persons with legal disability certificates dominated. The legally disabled accounted for 66.4% of their total number. Com-

liczby. W porównaniu z 2011 r. nastąpił wzrost liczebności osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (o 3,1%).

Zwiększyła się również w porównaniu z 2011 r. liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie (tzn. nie posiadających prawnego orzeczenia stwierdzającego niepełnosprawność, natomiast deklarujących odczuwanie ograniczenia sprawności). Liczba osób niepełnosprawnych biologicznie zwiększyła się o 44,9%, tj. do 101,3 tys. osób w 2021 r.

pared to 2011, there was an increase in the number of persons with legal disability certification (by 3.1%).

In the inter-census period, the number of persons with only biological disabilities (i.e., those who do not have a legal certificate stating disability, but who declare that they feel a limitation in their ability) also increased. The number of biologically disabled persons increased by 44.9%, i.e. to 101.3 thousand persons in 2021.

Tablica 10. Osoby z niepełnosprawnościami według kategorii niepełnosprawności i płci

Table 10. Disabled persons by category of disability and sex

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2021		zmiana w stosunku do 2011 r. (w %) change in relation to 2011 (in %)
	ogółem total	w % in %	ogółem total	w % in %	
Ogółem Total	264313	100,0	301750	100,0	14,2
prawie legally	194417	73,6	200470	66,4	3,1
tylko biologicznie only biologically	69897	26,4	101280	33,6	44,9
Mężczyźni Males	125239	47,4	139441	46,2	11,3
Kobiety Females	139073	52,6	162309	53,8	16,7

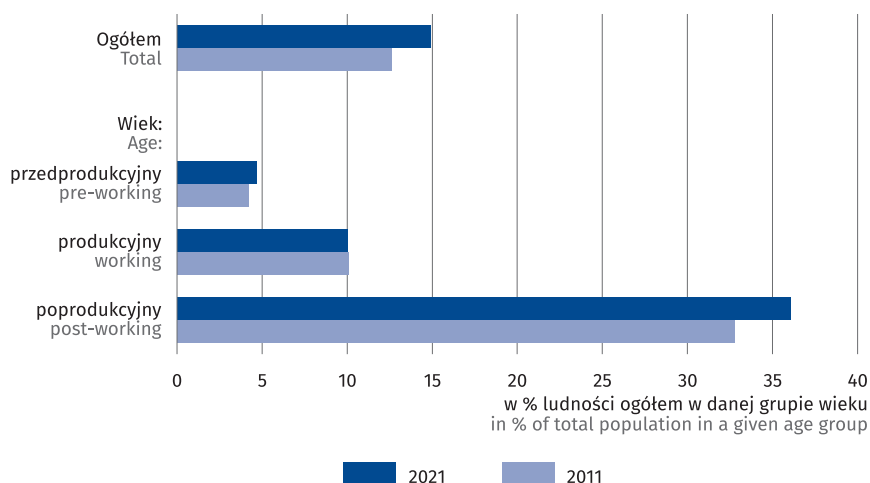
W 2021 r. wśród zbiorowości osób z niepełnosprawnościami nadal przeważały kobiety, które stanowiły 53,8%. Było to o 1,2 p. proc. więcej niż w 2011 r. Należy podkreślić, że nie uległy zmianie proporcje według płci biorąc pod uwagę kategorię niepełnosprawności. Kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni deklarowały posiadanie ograniczeń sprawności i w grupie osób niepełnosprawnych tylko biologicznie i w 2021 r. stanowiły 59,7%.

Niepełnosprawność związana jest z ogólnym stanem zdrowia, a wraz z wiekiem stan zdrowia ludzi ulega pogorszeniu. Zwiększa się wówczas częstotliwość występowania problemów związanych z ograniczeniami w wykonywaniu zwykłych czynności. W 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim nastąpił w porównaniu z 2011 r. wzrost udziału osób z niepełnosprawnościami wśród ludności ogółem o 2,3 p. proc. W analizowanym okresie największy wzrost odsetka osób z niepełnosprawnościami w ludności ogółem odnotowano w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym (o 3,3 p. proc., tj. do 36,1% w 2021 r.).

In 2021, females continued to predominate among the population of persons with disabilities, accounting for 53.8%. This was 1.2 pp higher than in 2011. It should be noted that in the inter-census period there was no change in the proportions by sex taking into account the category of disability. Females were far more likely than males to declare having functional limitations and in the group of persons with only biological disabilities and accounted for 59.7% in 2021.

Disability is related to general health, and as persons age, their health deteriorates. The incidence of problems related to limitations in performing normal activities then increases. In 2021, there was a 2.3 pp increase in the share of persons with disabilities among the total population in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship compared to 2011. In the period under review, the largest increase in the percentage of persons with disabilities in the total population was recorded in the case of persons at post-working age (by 3.3 pp, i.e. to 36.1% in 2021).

Wykres 14. Odsetek osób z niepełnosprawnościami według ekonomicznych grup wieku
 Chart 14. Disabled persons by economic age groups

Występowanie zjawiska niepełnosprawności różnie przedstawia się względem miejsca zamieszkania. W 2021 r. w miastach województwa kujawsko-pomorskiego mieszkało 186,4 tys. osób z niepełnosprawnościami i stanowili oni 15,7% ogółu ludności miejskiej. Kobiety w tej grupie osób stanowiły większość (55,3%). Mieszkańców miast z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności było 126,9 tys. osób (68,1% ogólnej liczby osób z niepełnosprawnościami zamieszkałych w miastach). Wśród 59,5 tys. mieszkańców miast deklarujących niepełnosprawność (niepełnosprawni biologicznie) kobiety stanowiły 62,2%.

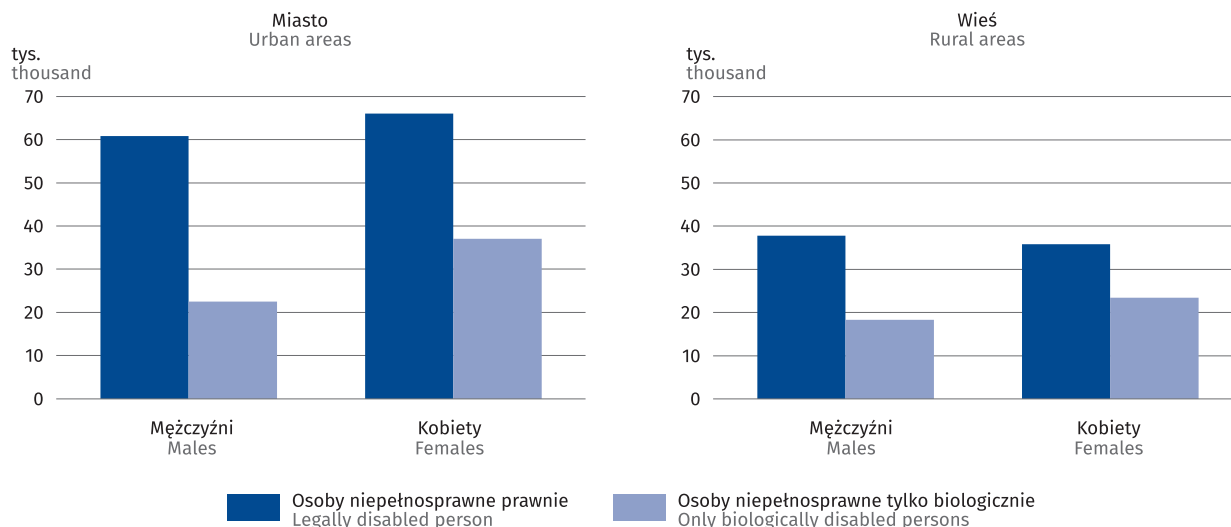
Na terenach wiejskich w 2021 r. wśród ogółu osób niepełnosprawnych (115,4 tys.) również większość stanowiły kobiety (51,3%). Osoby z niepełnosprawnościami stanowiły 13,7% ludności wiejskiej. Osób posiadających orzeczenie, tj. niepełnosprawnych prawnie było 73,6 tys. (63,8 % ogółu osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących tereny wiejskie). W tej grupie osób większość stanowili mężczyźni (51,3%). Liczba osób z niepełnosprawnością tylko biologiczną wyniosła 41,8 tys. i w przewadze były to kobiety (56,1%).

The incidence of disability varies by place of residence. In 2021, 186.4 thousand persons with disabilities lived in urban areas in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and accounted for 15.7% of the total urban population. Females in this group of persons constituted the majority (55.3%). There were 126.9 thousand urban residents with a legal disability certificate (68.1% of the total number of persons with disabilities living in urban areas). Among the 59.5 thousand urban residents declaring a disability (biologically disabled), females constituted 62.2%.

In rural areas, females also made up the majority (51.3%) of the total disabled population in 2021 (115.4 thousand). Persons with disabilities constituted for 13.7% of the rural population. Persons with a certificate, i.e. legally disabled, were 73.6 thousand (63.8% of the total number of persons with disabilities living in rural areas). In this group of persons, the majority were males (51.3%). The number of persons with only biological disabilities was 41.8 thousand, predominantly females (56.1%).

Wykres 15. Osoby z niepełnosprawnościami według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności w 2021 r.

Chart 15. Persons with disabilities by place of residence, sex and category of disability in 2021

Analizując zjawisko niepełnosprawności na poziomie powiatów i miast na prawach powiatu widać, iż w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. w większości jednostek zwiększyła się ogólna liczba osób z niepełnosprawnościami. Największy wzrost odnotowano w powiecie aleksandrowskim (o 66,0% w porównaniu z 2011 r.). Spadek liczby osób z niepełnosprawnościami w porównaniu z 2011 r. nastąpił jedynie w powiecie wąbrzeskim (spadek o 3,8%), golubsko-dobrzyńskim (o 1,6%) oraz w mieście na prawach powiatu Toruń (spadek o 0,2%).

Pod względem natężenia występowania osób z niepełnosprawnościami obserwuje się, że w województwie kujawsko-pomorskim w 2021 r. najwięcej takich osób w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiecie wąbrzeskim. Wskaźnik dla tego powiatu wyniósł 177,5 osób z niepełnosprawnościami na 1000 ludności (przy czym wyższe natężenie wystąpiło w przypadku kobiet, tj. na 1000 kobiet przypadało 187,1 kobiet z niepełnosprawnościami). Kolejnymi były powiaty świecki (171,8 osób z niepełnosprawnościami przypadało na 1000 ludności, z czego w przypadku kobiet było to 176,9 na 1000 ludności) oraz tucholski (169,4 osób na 1000 ludności, z czego wskaźnik dla kobiet wyniósł 171,9).

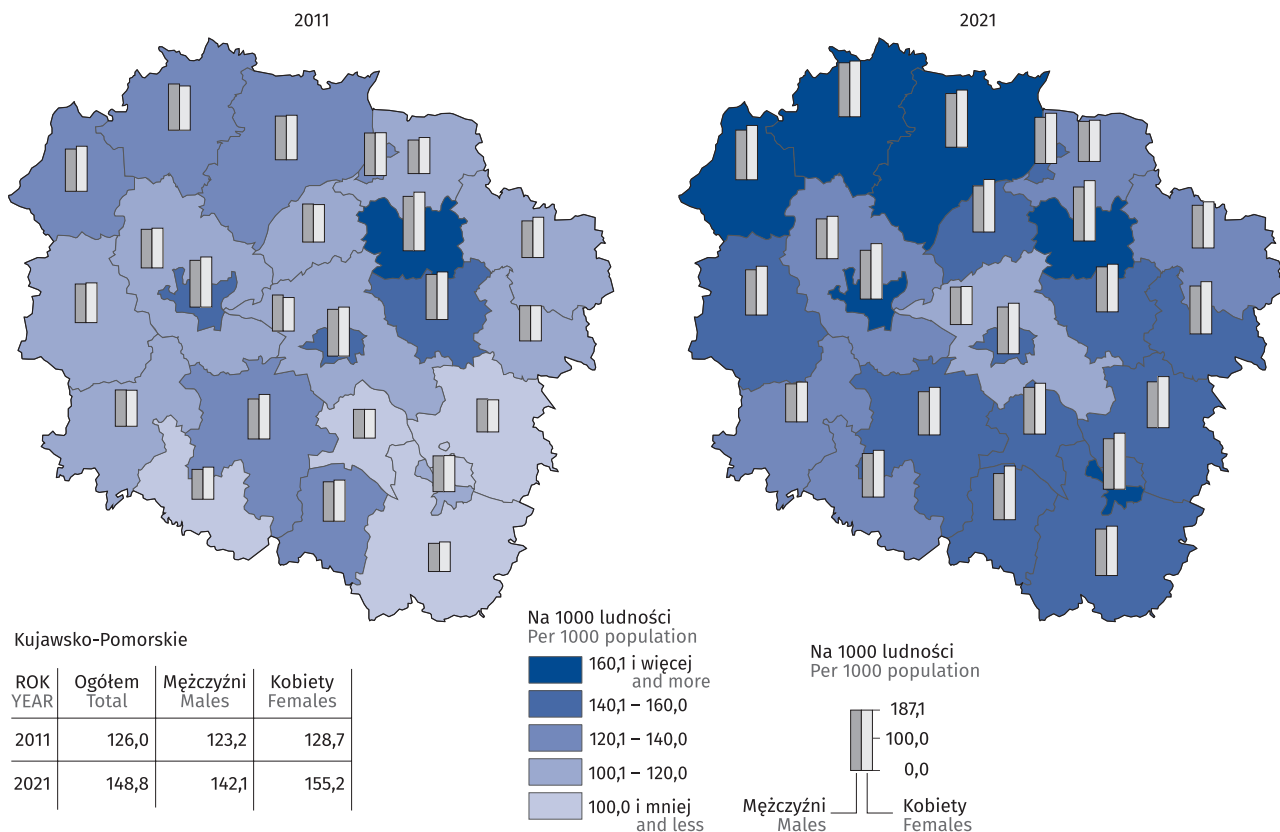
Warto także zauważyć, że w powiecie aleksandrowskim odnotowano największą międzypisową różnicę omawianego wskaźnika (63,5 osób na 1000 ludności). W 2021 r. najniższe natężenie osób z niepełnosprawnościami odnotowano w powiecie toruńskim, tj. 116,7 osób z niepełnosprawnościami przypadało na 1000 mieszkańców (w przypadku kobiet było to 117,7 kobiet na 1000 ludności).

Analysing the phenomenon of disability at the level of powiats and cities with powiat status, it can be seen that 2021 compared to 2011, the total number of persons with disabilities increased in most units. The largest increase was recorded in the Aleksandrowski Powiat (by 66.0% compared to 2011). Decrease in the number of persons with disabilities compared to 2011 was only in the Wąbrzeski Powiat (down to 3.8%), Golubsko-Dobrzyński Powiat (down to 1.6%) and in the city with powiat status of Toruń (down to 0.2%).

In terms of the intensity of the incidence of persons with disabilities, it is observed that in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2021 the largest number of such persons per 1000 population was recorded in the Wąbrzeski Powiat. The rate for this powiat was 177.5 persons with disabilities per 1000 population (with a higher rate for females, i.e. there were 187.1 females with disabilities per 1000 population). This was followed by the Świecki Powiat (171.8 persons with disabilities per 1000 population, of which the rate for females was 176.9 per 1000 population) and in the Tucholski Powiat (169.4 persons per 1000 population, of which the rate for females was 171.9).

It is also worth noting that the Aleksandrowski Powiat had the highest inter-census difference of the indicator in question (63.5 pp). In 2021, the lowest intensity of persons with disabilities was recorded in the Toruński Powiat, i.e. 116.7 persons with disabilities per 1000 residents (for females, it was 117.7 females per 1000 population).

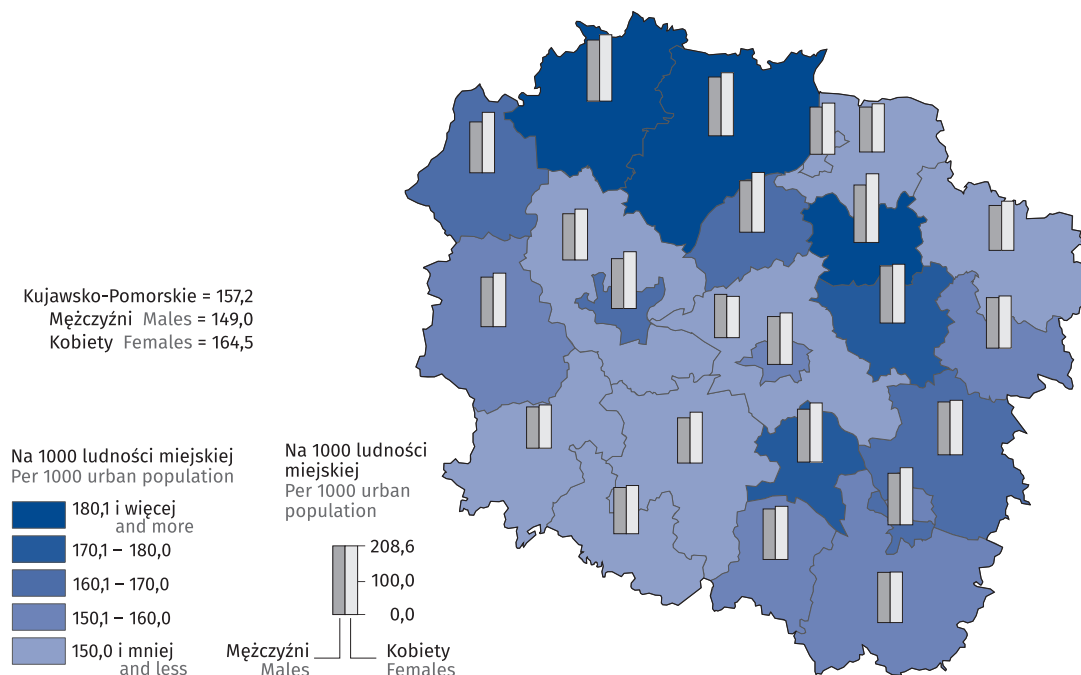
Mapa 10. Osoby z niepełnosprawnościami
 Map 10. Persons with disabilities

Według danych NSP 2021 na 1000 ludności zamieszkującej miasta województwa kujawsko-pomorskiego przypadają 157,2 osoby z niepełnosprawnościami (z wyższym analogicznym wskaźnikiem w przypadku kobiet, tj. 164,5 kobiety z niepełnosprawnościami na 1000 kobiet). Najwyższy wskaźnik osób z niepełnosprawnościami mieszkających w miastach odnotowano w powiecie tucholskim, w którym na 1000 mieszkańców miast przypadało 193,5 osób z niepełnosprawnościami (wskaźnik dla kobiet wyniósł 201,4 na 1000 kobiet). Kolejnym powiatem był wąbrzeski (193 osoby z niepełnosprawnością na 1000 ludności, z czego wskaźnik dla kobiet wyniósł 208,6 kobiet na 1000 ludności). Wśród mieszkańców miast najmniejsze natężenie osób z niepełnosprawnościami wystąpiło w miastach powiatów toruńskiego i żnińskiego; w obu powiatach na 1000 ludności miejskiej przypadały po 128,2 osoby z niepełnosprawnościami. W miastach powiatu toruńskiego wskaźnik w przypadku kobiet wyniósł 125,3 kobiety z niepełnosprawnością na 1000 mieszkanek, a w miastach powiatu żnińskiego – 131,3 kobiet.

According to the 2021 Census data, there were 157.2 persons with disabilities per 1000 urban residents in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (with a higher corresponding rate for females, i.e. 164.5 females with disabilities per 1000 females). The highest rate of persons with disabilities living in urban areas was recorded in the Tucholski Powiat, where there were 193.5 persons with disabilities per 1000 urban residents (the rate for females was 201.4 per 1000 females). The next powiat where there was a high intensity of persons with disabilities living in urban areas was the Wąbrzeski Powiat (193 persons with disabilities per 1000 population, of which the rate for females was 208.6 females per 1000 population). Among urban residents, the lowest intensity of persons with disabilities occurred in cities of the Toruński and Żniński Powiats; both powiats had 128.2 persons with disabilities per 1000 urban population. In the urban areas of the Toruński Powiat, the rate for females was 125.3 persons with disabilities per 1000 urban residents, and in the urban areas of the Żniński Powiat – 131.3 females.

Mapa 11. Osoby z niepełnosprawnościami mieszkające w miastach w 2021 r.
 Map 11. Persons with disabilities living in urban areas in 2021

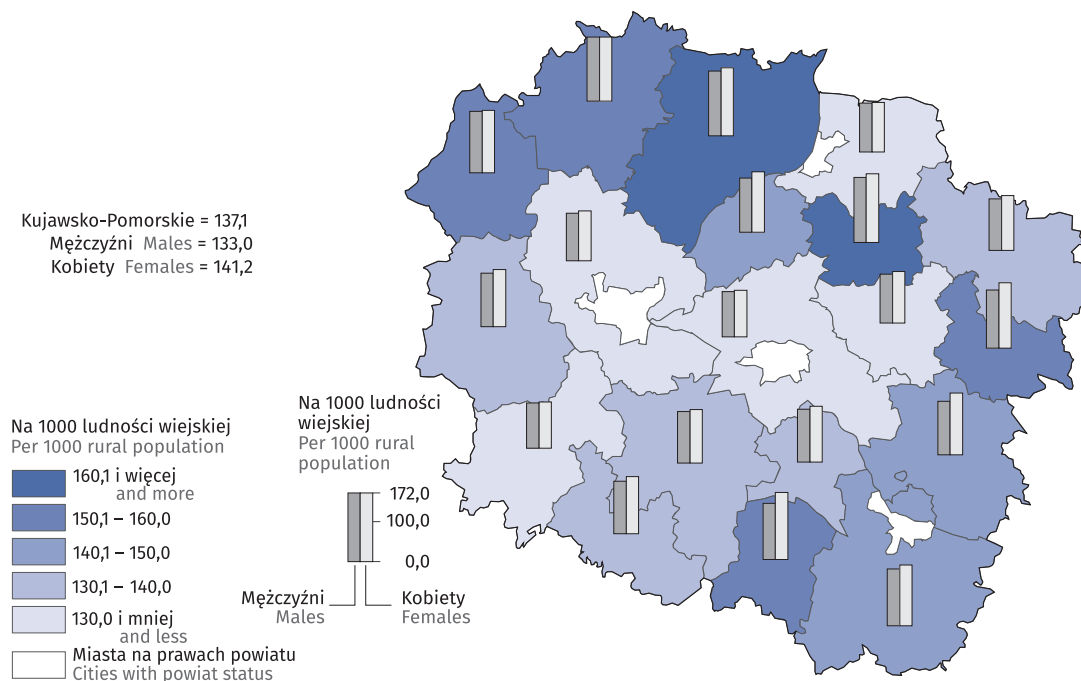
Na terenach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego wskaźniki natężenia osób z niepełnosprawnościami liczone na 1000 ludności było znacznie niższe niż w przypadku ludności miejskiej. W końcu marca 2021 r. na 1000 osób mieszkających na terenach wiejskich przypadło 137,1 osób z niepełnosprawnościami, tj. o 20,1 osoby mniej niż w miastach. Wskaźnik natężenia w przypadku kobiet z niepełnosprawnościami zamieszkujących tereny wiejskie wyniósł 141,2 osoby na 1000 ludności.

Największa liczba osób z niepełnosprawnością, bo 167,4 osoby na 1000 mieszkańców, wystąpiła na terenach wiejskich powiatu wąbrzeskiego (wskaźnik dla kobiet wyniósł 172,0 osoby na 1000 kobiet). Wyniki NSP 2011 wskazują, że wśród mieszkańców terenów wiejskich najmniej osób z niepełnosprawnościami mieszkało w powiecie żnińskim (114,3 osoby niepełnosprawne na 1000 mieszkańców, z czego wskaźnik dla kobiet wyniósł 115,7 osób) oraz toruńskim (115,0 osób na 1000 mieszkańców, a w przypadku kobiet było 116,6 osób).

In rural areas of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the intensity rates of persons with disabilities counted per 1000 population were significantly lower than those of the urban population. At the end of March 2021, there were 137.1 persons with disabilities per 1000 persons living in rural areas, i.e. 20.1 fewer than in urban areas. The intensity rate for females with disabilities living in rural areas was 141.2 persons per 1000 population.

The highest number of persons with disabilities, 167.4 persons per 1000 residents, occurred in the rural areas of the Wąbrzeski Powiat (the rate for females was 172.0 persons per 1000 females). The results of the 2011 Census indicate that among rural residents, the fewest persons with disabilities lived in the Żniński Powiat (114.3 persons with disabilities per 1000 residents, of which the rate for females was 115.7 persons) and in the Toruński Powiat (115.0 persons per 1000 residents, of which the rate for females was 116.6 persons).

Mapa 12. Osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na wsi w 2021 r.
Map 12. Persons with disabilities living in rural areas in 2021

4.2. Osoby z niepełnosprawnościami według stopnia niepełnosprawności

4.2. Persons with disabilities by disability degree

Stopień niepełnosprawności określa się w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej (znaczny, umiarkowany bądź lekki). W 2021 r. wśród niepełnosprawnych prawnie mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, osoby w wieku 16 lat i więcej stanowiły 93,0%. W porównaniu z 2011 r. liczba takich osób zwiększyła się o 2,1%, tj. do 186,4 tys. Osób w wieku 0-15 lat posiadających orzeczenie o niepełnosprawności¹ było o 19,5% więcej niż w 2011 r.

W 2021 r. wśród osób z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności w wieku powyżej 16 lat najwięcej było osób posiadających umiarkowany stopień niepełnosprawności (44,6%, wobec 40,0% w 2011 r.). Liczba takich osób w stosunku do 2011 r. zwiększyła się o 13,8%. Proporcje w zależności od płci układały się w miarę równomiernie (mężczyźni stanowili 50,3%). Znaczny stopień niepełnosprawności posiadało 30,0% osób z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności w wieku

The degree of disability is determined for persons aged 16 and more (severe, moderate or light disability). In 2021, among the legally disabled residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodeship, persons aged 16 and more accounted for 93.0%. Compared to 2011, the number of such persons increased by 2.1%, i.e. to 186.4 thousand. There were 19.5% more persons aged 0–15 with a disability certificate¹ than in 2011.

In 2021, among persons with a legal disability certificate over the age of 16, the largest number were those with a moderate degree of disability (44.6%, toward 40.0% in 2011). The number of such persons increased by 13.8% compared to 2011. Proportions by sex were fairly evenly distributed (males constituted 50.3%). A significant degree of disability was held by 30.0% of persons with a legal disability certificate aged 16 and more (in 2011, there

¹ łącznie z osobami w wieku od 16 lat do 17 lat i 6 m-cy, których orzeczenia o niepełnosprawności zostały wydłużone z mocy prawa ze względu na stan epidemii lub zagrożenia epidemicznego wirusem SARS-CoV-2 w 2021 r.

¹ Including persons aged 16 to 17 years and 6 months whose disability certificates have been extended by law due to the state of epidemic or epidemic threat of the SARS-CoV-2 virus in 2021.

16 lat i więcej (w 2011 r. było ich o 0,4 p. proc. więcej). W okresie międzypisowym liczba takich osób zwiększyła się o 3,3%. Kobiety stanowiły większość osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (55,7%). Zbiorowość osób posiadających orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności w porównaniu z 2011 r. zmniejszyła się o 4,3%. W 2021 r. stanowiły one 25,5% populacji (w 2011 r. było to więcej o 1,6 p. proc.). W tym przypadku kobiet było nieznacznie więcej niż mężczyzn (stanowiły 50,8% populacji).

Biorąc pod uwagę subiektywną ocenę tych osób dotyczącą zdolności wykonywania podstawowych czynności dla danego wieku, większość niepełnosprawnych prawnie (59,1%) deklarowała posiadanie ograniczeń utrudniających codzienne funkcjonowanie (byli zarazem niepełnosprawnymi biologicznie). Wśród nich (bez względu na posiadany stopień niepełnosprawności) 13,8% deklarowało całkowite ograniczenie sprawności, 26,0% poważne, a 60,2% umiarkowane ograniczenie sprawności.

Spośród 101,3 tys. osób deklarujących tylko niepełnosprawność biologiczną 3,1% stanowiły osoby wskazujące całkowite ograniczenie sprawności, 16,6% wskazało na poważne ograniczenie sprawności, a najwięcej było osób z umiarkowanym ograniczeniem sprawności (80,3%). Większość osób (62,6%) wskazywało tylko na jedną przyczynę niepełnosprawności. Jako najczęstszą przyczynę niepełnosprawności określano problemy z narządami ruchu (36,8% wszystkich zgłoszonych problemów zdrowotnych); jako częstą przyczynę wskazywano na grupę schorzeń neurologicznych oraz związanych z układem krążenia (odpowiednio 14,9% i 12,9% przypadków).

W przekroju powiatów i miast na prawach powiatu większość osób z niepełnosprawnością we wszystkich przypadkach stanowiły osoby z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności. Powiatem, w którym w 2021 r. odnotowano najwyższy udział takich osób był powiat wąbrzeski (74,9%, tj. o 8,5 p. proc. wyższy od średniego wskaźnika dla województwa). Niewiele niższy udział takich osób wystąpił w powiecie tucholskim (74,4%). Najniższy udział osób posiadających prawne orzeczenie o niepełnosprawności wystąpił w powiecie włocławskim (56,9% ogółu osób z niepełnosprawnością).

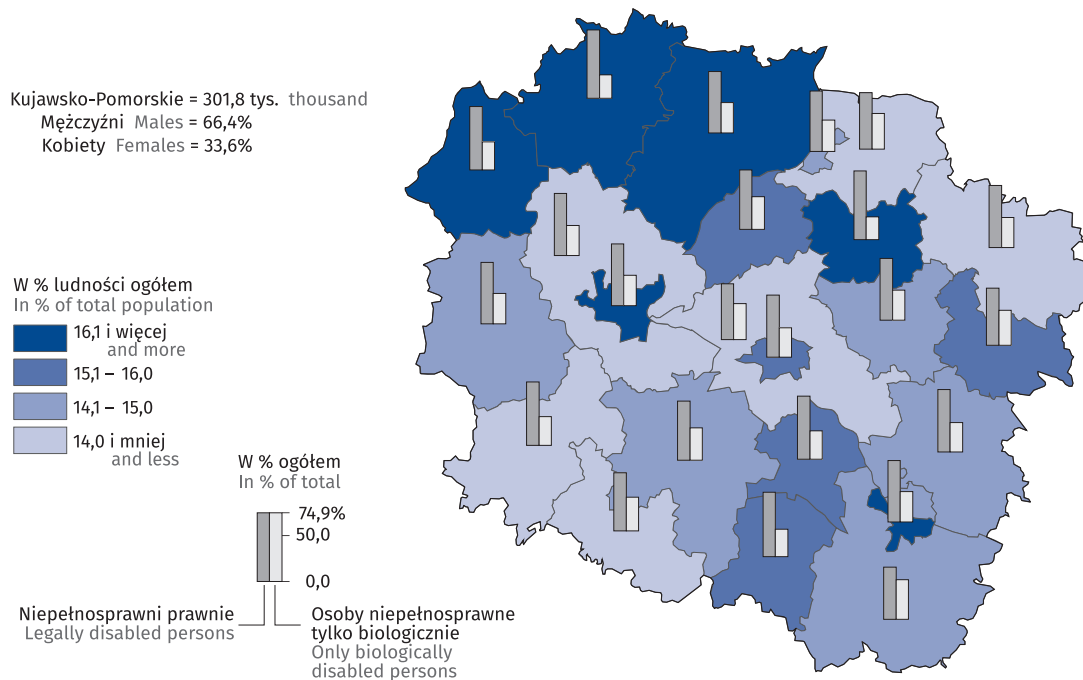
were 0.4 pp more). In the inter-census period, the number of such persons increased by 3.3%. Females made up the majority of those with a severe disability certificate (55.7%). The group of persons with a light disability certificate decreased by 4.3% compared to 2011. In 2021, they constituted 25.5% of the population (in 2011, it was 1.6 pp more). In this case, females were slightly more numerous than males (they constituted 50.8% of the population).

Taking into account their subjective assessment of their ability to perform basic activities for their age, the majority of the legally disabled (59.1%) declared having limitations that impeded daily functioning (they were also biologically disabled). Among them (regardless of the degree of disability they possessed), 13.8% declared a total limitation of function, 26.0% a severe limitation, and 60.2% a moderate limitation of function.

Of the 101.3 thousand persons declaring only biological disabilities, 3.1% were those indicating total disability limitation, 16.6% indicated severe disability limitation, and the largest number were those with moderate disability limitation (80.3%). Most persons (62.6%) indicated only one cause of disability. Problems with the musculoskeletal system were identified as the most common cause of disability (36.8% of all reported health problems); a group of neurological and cardiovascular-related conditions were indicated as frequent causes (14.9% and 12.9% of cases, respectively).

In a cross-section of powiats and cities with powiat status, the majority of persons with disabilities in all cases were those with a legal disability certificate. The powiat with the highest share of such persons in 2021 was the Wąbrzeski Powiat (74.9%, i.e. 8.5 pp higher than the average rate for the voivodship). A slightly lower share of such persons occurred in the Tucholski Powiat (74.4%). The lowest share of persons with a legal disability certificate occurred in the Włocławski Powiat (56.9% of the total number of persons with disabilities).

Mapa 13. Osoby z niepełnosprawnościami według kategorii niepełnosprawności w 2021 r.
 Map 13. Persons with disabilities by category of disability in 2021

Rozdział 5

Chapter 5

Charakterystyka narodowo-etniczna ludności

National-ethnic identity characteristics

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

Dane o narodowości, języku i wyznaniu mają w badaniach statystycznych specyficzny status, ponieważ odnoszą się do subiektywnych i wrażliwych aspektów życia ludności. W założeniach metodologicznych dotyczących badania cech etniczno-kulturowych w powszechnym spisie ludności w 2021 r. położono nacisk na zachowanie porównywalności danych z poprzednim spisem ludności. Należy również podkreślić, że dane te w zasadzie mogły być pozyskiwane wyłącznie za pomocą technik ankietowych, tzn. otrzymywanych odpowiedzi na pytania kwestionariusza spisowego.

Data on nationality, language and religion have a specific status in statistical research because they refer to subjective and sensitive aspects of the population's life. The methodological assumptions regarding the survey of ethno-cultural characteristics in the 2021 Census place emphasis on maintaining data comparability with the previous population census. It should also be emphasised that these data could, in principle, only be obtained using survey techniques, i.e. responses received to the census questionnaire.

5.1. Struktura narodowo-etniczna ludności

5.1. National-ethnic structure of the population

Formuła pytania o przynależność narodowo-etniczną zastosowana w NSP 2021 umożliwia zadeklarowanie przynależności do jednej lub dwóch kategorii etnicznych (poprzez zaznaczenie odpowiedniej odpowiedzi pod pytaniem lub wybór pozycji z obszernego słownika etnonimów, albo poprzez swobodny otwarty zapis deklaracji narodowo-etnicznej w polu tekstowym) przyczyniła się do uzyskania wielu (w całej Polsce około 250) różnorodnych rodzajów identyfikacji. Były to zarówno deklaracje przynależności do grup narodowych i etnicznych, jak i etno-regionalnych, regionalnych, a nawet lokalnych.

The formula of the question about national-ethnic affiliation used in the 2021 Census, enabling the declaration of belonging to one or two ethnic categories (by checking the appropriate answer under the question or selecting an item from an extensive dictionary of ethnonyms, or by freely writing the national-ethnic declaration in a text field) has contributed to obtain many (around 250 in Poland) different types of identification. These were both declarations of belonging to national and ethnic groups, as well as ethno-regional, regional and even local.

Narodowość, przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia związek z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. Narodowości (odczuwanej przynależności narodowo-etnicznej) nie należy mylić z przynależnością państwową – czyli obywatelstwem.

Nationality, national or ethnic affiliation – is a declarative, based on subjective feeling, individual feature of every person, expressing his emotional, cultural or origin-related relationship with a specific nation or ethnic community. Nationality (perceived national-ethnic affiliation) should not be confused with state affiliation – i.e. citizenship.

Według danych NSP 2021 wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego dominuje ludność, która zadeklarowała (w pierwszej lub drugiej odpowiedzi) polską tożsamość narodowo-etniczną (99,6%, w Polsce 98,8% ludności). W porównaniu z NSP 2011 odsetek takich osób zwiększył się o 0,9 p. proc.

Dla 0,03% mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego (w NSP 2011 dla 1,1%) nie ustalono żadnych danych dotyczących przynależności narodowo-etnicznej¹. Przypadki nieustalonych danych dotyczą w podobnym zakresie wszystkich pytań z dziedziny narodowości, języka i wyznania, i wynikają głównie z faktu niewzięcia udziału w badaniu spisowym, np. z powodu przebywania za granicą lub innych przyczyn. Wynikały również z sytuacji osób przebywających czasowo za granicą, a spisywanych przez ich domowników w Polsce, którzy mieli możliwość uniknięcia odpowiedzi na niektóre pytania dotyczące osób nieobecnych. Ponadto pewna część nieustalonych danych dotyczy osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania, w odniesieniu do których z założenia nie zadawano wielu pytań spisowych.

W NSP 2021 inną niż polska identyfikację narodowo-etniczną wskazało (jako pierwszą lub drugą odpowiedź) 1,2% mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego (w Polsce było to 3,7%). Dla porównania dziesięć lat wcześniej dotyczyło to 0,6% mieszkańców.

Do najliczniejszych innych niż polskie identyfikacji narodowo-etnicznych w spisie w 2021 r., podobnie jak w NSP 2011, zaliczono w województwie deklaracje niemieckie. Odpowiedzi takiej udzieliło 0,2% mieszkańców województwa. Liczba takich osób zwiększyła się w porównaniu z danymi z NSP 2011 o 57,1%. Drugą grupą byli deklarujący narodowość angielską (0,2% mieszkańców województwa). Względem NSP 2011 odnotowano ponad pięciokrotny wzrost liczby takich osób. W porównaniu z 2011 r. odnotowano też wyraźny wzrost osób deklarujących narodowość białoruską (ponad 6-krotny), ukraińską (blisko 4-krotny) oraz holenderską (blisko 3-krotny wzrost).

According to the 2021 Census data, the population of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship is dominated by persons who declared (in the first or second response) Polish national and ethnic identity (99.6%, in Poland 98.8% of the population). Compared to the 2011 Census, the percentage of such persons increased by 0.9 pp.

For 0.03% of the residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (in the 2011 Census for 1.1%), no national-ethnic data affiliation were established¹. Cases of undetermined data apply to a similar extent to all questions in the field of nationality, language and religion, and result mainly from the fact of not taking part in the census survey, e.g. due to staying abroad or other reasons. They also resulted from the situation of persons staying temporarily abroad and written down by their household members in Poland, who had the opportunity to avoid answering some questions about absent persons. In addition, some of the undetermined data concern persons staying in the collective living quarters, in relation to which, by assumption, many census questions were not asked.

In the 2021 Census, national-ethnic identification other than Polish (in the first or second response) was indicated by 1.2% of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (in Poland it was 3.7%). For comparison, ten years before it concerned 0.6% of residents.

In the voivodship the most numerous national-ethnic identifications other than Polish in the 2021 Census, just like in the 2011 Census, were included German declarations. This answer was given by 0.2% of the voivodship's residents. The number of such persons increased by 57.1% compared to data from the 2011 Census. The second group were those declaring English nationality (0.2% of the voivodship's residents). Compared to the 2011 Census, there was an over five-fold increase in the number of such persons. Compared to 2011, there was also a significant increase in persons declaring Belarusian (over 6-fold), Ukrainian (nearly 4-fold) and Dutch (nearly 3-fold increase) nationality.

¹ Należy zaznaczyć, że znaczna część z ogólnej liczby braków odpowiedzi – w odniesieniu do pytań etnicznych – została zredukowana w toku prac nad walidacją danych, poprzez zastosowanie procedur imputacji.

¹ It should be noted that a significant part of the total number of missing answers – in relation to ethnic questions – was reduced in the course of work on data validation by using imputation procedures.

Tablica 11. Ludność według rodzaju i kolejności identyfikacji narodowo-etnicznych w 2021 r.
 Table 11. Population by kind and order of the national-ethnic identities in 2021

IDENTYFIKACJA NARODOWO-ETNICZNA NATIONAL-ETHNIC IDENTIFICATION	Identyfikacja narodowo-etniczna (wyrażona w pierwszej lub drugiej deklaracji) w liczbach bezwzględnych ^a National-ethnic identification (answers to the first or second question) in absolute numbers ^a	Polska = 100 Poland = 100
Ogółem Total	2027261	5,3
Polska Polish	2019680	5,4
Inna niż polska Other than Polish	24108	1,7
w tym: of which:		
niemiecka German	3939	2,7
angielska English	3524	6,5
ukraińska Ukrainian	2073	2,5
białoruska Belarusian	1500	2,6
romska Romany	764	5,7
amerykańska American	727	2,6
kaszubska Kashubian	714	0,4
holenderska Dutch	660	6,4
irlandzka Irish	613	5,3
włoska Italian	598	3,0
borowiacka Borowiacka	557	91,3
rosyjska Russian	583	3,6
norweska Norwegian	539	6,0
żydowska Jewish	514	3,0
Nieustalona Unknown	525	4,7

a Kolumna zawiera zestawienie odpowiedzi z dwóch pytań – dane nie sumują się.
 a The column contains the answers from two questions – the data do not add up.

W ostatnim spisie ludności w 2021 r. zadawano również pytanie o język używany w kontaktach domowych, które dawało respondentom możliwość wymienienia dwóch języków niepolskich, niezależnie od tego, czy były one używane z językiem polskim, czy też nie. W sumie w Polsce odnotowano w spisie około 350 rodzajów określeń języka

The 2021 Census also asked about the language used at home, which gave respondents the opportunity to mention two non-Polish languages, regardless of whether they were used with Polish or not. In total, approximately 350 types of language expressions were recorded in Poland.

Język używany w domu dotyczy języka używanego na co dzień w domu i odnosi się do języka mówionego lub migowego, który używany jest w kontaktach rodzinnych.

Language used at home concerns the language used every day at home and refers to the spoken or sign language used in family contacts.

Na podstawie danych z NSP 2021 można stwierdzić, że mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego w kontaktach domowych w zdecydowanej większości posługują się językiem polskim, tj. 99,8% ludności (w Polsce 99,6%). Było to o 1,0 p. proc. więcej niż wynika to z NSP 2011.

Based on data from the 2021 Census, it can be concluded that the vast majority of residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship use Polish in their home contacts, i.e. 99.8% of the population (99.6% in Poland). It was by 1.0 pp more than it results from the 2011 Census.

Osoby posługujące się w kontaktach rodzinnych językiem innym niż polski stanowiły 2,6% ludności w województwie (w Polsce 4,6%). W 2021 r. w porównaniu z 2011 r. odsetek takich osób zwiększył się o 2,1 p. proc., a liczebnie przybyło ich 41,3 tys. Najczęściej posługiwano się językiem angielskim – dotyczyło to 1,7% ludności. W porównaniu z wynikami NSP 2011 odsetek takich osób wzrósł o 1,4 p. proc., a ich liczba zwiększyła się o 29,0 tys. osób. Drugim w kolejności językiem innym niż polski używanym przez 0,5% ludności w województwie w domach był język niemiecki. Względem 2011 r. odsetek osób władających w kontaktach domowych tym językiem wzrósł o 0,2 p. proc. (więcej o 7,0 tys. osób).

Analizując zmiany jakie zaszły od 2011 r. dotyczące skali wykorzystywania poszczególnych języków do kontaktu domowego, zauważa się znaczący, bo niemal pięciokrotny wzrost ludności posługującej się językami niepolskimi.

People using a language other than Polish in family contacts constituted 2.6% of the population in the voivodship (4.6% in Poland). In 2021, compared to 2011, the percentage of such persons increased by 2.1 pp, and their number increased by 41.3 thousand. English was the most frequently used language – 1.7% of the population. Compared to the results of the 2011 Census, the percentage of such persons increased by 1.4 pp and their number increased by 29.0 thousand persons. The second language other than Polish used by 0.5% of the population in the voivodship at home was German. Compared to 2011, the percentage of persons who speak this language at home increased by 0.2 pp (more by 7.0 thousand persons).

Analysing the changes that have occurred since 2011 in the scale of using individual languages for home contact, a significant, almost five-fold increase in the number of persons using non-Polish languages is noted.

Tablica 12. Ludność według języka używanego w domu w 2021 r.

Table 12. Population by language used at home in 2021

JĘZYK UŻYWANY W DOMU LANGUAGE USED AT HOME	Język używany w domu w liczbach bezwzględnych ^a Language used at home in absolute numbers ^a	Polska = 100 Poland = 100
Ogółem Total	2027261	5,3
Polski Polish	2023204	5,3
Inna niż polski Other than Polish	52195	3,0
w tym: of which:		
angielski English	34709	4,7
niemiecki German	9306	4,3
rosyjski Russian	2041	3,2
ukraiński Ukrainian	1460	2,6
francuski French	1328	3,2
hiszpański Spanish	1097	3,7
niderlandzki Dutch	1067	6,1
włoski Italian	1049	2,7
norweski Norwegian	812	5,7
szwedzki Swedish	582	5,6
romski Romany	513	7,0
polski język migowy Polish Sign Language	432	4,7
Nieustalony Unknown	1190	3,7

a Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednego języka – dane w kolumnach nie sumują się.
a Respondents were able to indicate more than one language – the data in the columns do not add up.

5.2. Przynależność wyznaniowa ludności

5.2. Religious affiliation of population

W NSP 2021 pytanie o przynależność wyznaniową znalazło się na formularzu do powszechnego spisu ludności w Polsce po raz drugi w powojennej historii spisów. Miało ono charakter dobrowolny, co znalazło odzwierciedlenie w postaci zamieszczenia odpowiednich informacji o fakultatywnym charakterze pytania oraz uwzględnienia przy pytaniu również kategorii odpowiedzi: „nie chcę odpowiadać na to pytanie”.

Wyznanie (przynależność wyznaniowa) jest to formalne uczestnictwo lub emocjonalny związek osoby z określonym wyznaniem religijnym (kościółem lub związkiem wyznaniowym); wyznanie jest określane na podstawie dobrowolnej deklaracji, w tym także brakiem związku z jakimkolwiek wyznaniem (bez wyznania). Pytanie o wyznanie nie odnosi się do wiary (lub niewiary) jako takiej, ani jej intensywności, lecz do odczuwanej lub formalnej przynależności (lub nieprzynależności) do wyznania.

W 2011 r. z możliwości odmowy udzielania odpowiedzi na pytanie o wyznanie skorzystało 21,2% respondentów (7,9% respondentów w NSP 2011), tj. o 0,7 p. proc. więcej niż w Polsce.

Tak znaczący udział odmów odpowiedzi na pytanie o wyznanie w NSP 2021 (względem NSP 2011 wzrost o 13,3 p. proc.), w dużej mierze może wynikać z istotnej odmienności ostatniego badania spisowego, na tle poprzednich, pod względem struktury wykorzystania poszczególnych technik realizacji ankiety spisowej, a wyrażającej się bezprecedensowo wysokim udziałem respondentów samodzielnie spisujących się przez Internet².

W odniesieniu do 0,03% badanej populacji w NSP 2021, nie uzyskano żadnego stanowiska wobec pytania o wyznanie (nie ustalono), co z kolei oznacza znaczną redukcję obiektywnych braków danych względem NSP 2011 (1,47%).

In the 2021 Census, the question about religious affiliation was included in the form for the census in Poland for the second time in the post-war history of censuses. It was voluntary, which was reflected in the inclusion of appropriate information about the optional nature of the question and the inclusion of the answer category: "I do not want to answer this question".

Denomination (religious affiliation) is the formal participation or emotional connection of a person with a specific religious denomination (church or religious association); denomination is determined on the basis of a voluntary declaration, including the lack of connection with any denomination (no denomination). The question about religion does not refer to faith (or disbelief) as such, nor its intensity, but to the felt or formal affiliation (or non-affiliation) to the religion.

In 2021, 21.2% of respondents (7.9% of respondents in the 2011 Census) used the option to refuse to answer the question about their religion, i.e. by 0.7 pp more than in Poland.

Such a significant share of refusals to answer the question about religion in the 2021 Census (an increase of 13.3 pp compared to the 2011 Census) may be largely due to the significant differences in the last census survey compared to the previous ones in terms of the structure of the use of individual implementation techniques census survey, expressed by an unprecedentedly high share of respondents completing their own questionnaires via the Internet².

In relation to 0.03% of the surveyed population in the 2021 Census, no position on the question was obtained about religion (not established), which in turn means a significant reduction in objective missing data compared to the 2021 Census (1.47%).

² Ta forma udziału w badaniu (CAWI), kiedy respondent ma sposobność do swobodnego analizowania kwestionariusza spisowego, w połączeniu ze wzrostem świadomości praw do ochrony informacji, sprzyja korzystaniu z możliwości pomijania pytań fakultatywnych i jednocześnie wrażliwych.

² This form of participation in the survey (CAWI), when the respondent has the opportunity to freely analyse the census questionnaire, combined with the increased awareness of information protection rights, favors the use of the option of omitting optional and sensitive questions.

Tablica 13. Ludność według deklarowanej przynależności do wyznania religijnego w 2021 r.
 Table 13. Population by the declaration of religious affiliation in 2021

PRZYNALEŻNOŚĆ DO WYZNANIA RELIGIJNEGO RELIGIOUS AFFILIATION	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	Polska = 100 Poland = 100
Ogółem Total	2027261	5,3
Udzielający odpowiedzi na pytanie o wyznanie Answering a question on religion	1597559	5,3
w tym należący do wyznania: of which belonging to a religion:	1476328	5,3
Kościół katolicki – obrządek łaciński (Kościół rzymskokatolicki) Catholic Church – Latin rite (Roman Catholic Church)	1463961	5,4
Kościół prawosławny Orthodox Church	1773	1,2
Świadkowie Jehowy Jehovah's Witnesses	4957	4,6
Kościół Ewangelicko-Augsburski Evangelical Church of the Augsburg Confession	1016	1,6
Kościół katolicki – obrządek bizantyjsko-ukraiński (Kościół greckokatolicki) Catholic Church – Byzantine-Ukrainian rite (Greek Catholic Church)	527	1,6
Kościół Zielonoświątkowy Pentecostal Church	1211	4,0
nienależący do żadnego wyznania not belonging to any religion	121231	4,6
Odmawiający odpowiedzi na pytanie o wyznanie Refusing to answer the question on religion	429119	5,5
Nie ustalono Not established	583	3,6

Wspomniani, dość wysoki udział respondentów uchylających się od odpowiedzi na pytanie wyznaniowe oraz braki danych, utrudniają zadanie stworzenia precyzyjnego opisu stanów liczebnych poszczególnych wyznań, jak i liczby bezwyznaniowców. Jednak udział respondentów o nieustalonym statusie wyznaniowym nie jest – relatywnie biorąc – na tyle duży, aby mógł zupełnie uniemożliwić odtworzenie, czy choćby przybliżenie struktury wyznaniowej mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego.

W badaniu spisowym w 2021 r. 72,8% ogółu ludności województwa kujawsko-pomorskiego (w Polsce 72,6%) zadeklarowała przynależność do wyznania religijnego. Było to o 15,8 p. proc. mniej niż w NSP 2011. Odsetek nienależących do żadnego wyznania wyniósł 6,0% (w Polsce 6,9%), tj. o 3,9 p. proc. więcej niż w 2011 r.

Dane pochodzące z NSP 2021 potwierdzają statystycznie dominującą pozycję Kościoła Katolickiego obrządku łacińskiego. Wierni należący do Kościoła rzymskokatolickiego stanowili 72,2% ogółu ludności w województwie i 99,2% populacji, która zadeklarowała przynależność do wyznania. W porównaniu z NSP 2011 było to mniej odpowiednio o 15,9 p. proc. i o 0,2 p. proc.

The mentioned quite high share of respondents refusing to answer the question about their religion and missing data make it difficult to create a precise description of the numbers of individual denominations, as well as the number of non-religious persons. However, the share of respondents with an undetermined religious status is not – relatively speaking – large enough to make it completely impossible to recreate or even approximate the religious structure of the inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship.

In the 2021 Census, 72.8% of the total population of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (72.6% in Poland) declared their affiliation to a religious denomination. It was by 15.8 pp less than in the 2011 Census. The percentage of persons not belonging to any religion was 6.0% (in Poland 6.9%), i.e. by 3.9 pp more than in 2011.

Data from the 2021 Census confirm the statistically dominant position of the Catholic Church of the Latin rite. The faithful belonging to the Roman Catholic Church constituted 72.2% of the total population in the voivodship and 99.2% of the population who declared affiliation to the religion. Compared to the 2011 Census, it was lower by 15.9 pp and by 0.2 pp, respectively.

Wszystkie pozostałe zadeklarowane wyznania religijne – włączając w to deklaracje wiernych innych niż łaciński obrządków Kościoła Katolickiego – liczące w sumie 12,4 tys. osób, mają w województwie kujawsko-pomorskim wyraźnie mniejszościowy charakter. Najliczniejsza w tej grupie społeczność Świadków Jehowy w 2021 r. stanowiła 0,2% ludności województwa i 0,3% populacji deklarujących przynależność do wyznania.

All other declared religious denominations – including declarations of believers of non-Latin rites of the Catholic Church – numbering a total of 12.4 thousand persons, have a clearly minor character in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. The largest community of Jehovah's Witnesses in this group in 2021 constituted 0.2% of the voivodship's population and 0.3% of the population declaring affiliation with a religion.

Rozdział 6

Chapter 6

Ludność w obiektach zbiorowego zakwaterowania

Population in the collective living quarters

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

W spisach informacje o osobach przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania (OZZ) gromadzone są w celu opracowania liczby ludności Polski, ale również liczby i struktury gospodarstw domowych i rodzin. Zgodnie z przyjętymi w NSP 2021 rozwiązaniami informacje o osobach zamieszkujących lub przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania zostały pozyskane od osób zarządzających obiektami (w zakresie posiadanej dokumentacji, tj. informacje o obiekcie, liczba osób przebywających, dane o osobach pozwalające na opracowanie informacji o płci i wieku, statusie i okresie zamieszkania w danym obiekcie oraz czy osoba była cudzoziemcem).

In the censuses, information about persons staying in collective living quarters (CLQs) is collected in order to calculate the population of Poland, but also the number and structure of households and families. In accordance with the solutions adopted in 2021 Census, information about persons living or staying in collective living quarters were obtained from the facility managers (within the scope of documentation they had, i.e. information about the facility, number of persons staying, data about persons allowing for the development of information on sex and age, status and period of residence in a given facility and whether the person was a foreigner).

Należy podkreślić, że liczba osób przebywających w 2021 r. w obiektach zbiorowego zakwaterowania może być niższa ze względu na fakt, iż spis ludności i mieszkań był realizowany w okresie pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 oraz związanych z tym ograniczeń i restrykcji sanitarnych. W związku z powyższym osoby przebywające w niektórych obiektach zbiorowego zakwaterowania, jak domy studenckie czy hotele pracownicze, mogły przebywać w domach rodzinnych i takie miejsce zamieszkania wskazały w aplikacji elektronicznej na 31 marca 2021 r.

It should be emphasised that the number of persons staying in collective living quarters in 2021 may be underestimated due to the fact that the population and housing census was carried out during the pandemic caused by the SARS-CoV-2 virus and related limitations and sanitary restrictions. Due to the above, people staying in some collective living quarters, such as student dormitories or employee hotels, could stay in family homes and indicated such a place of residence in the electronic application as of 31 March 2021.

Obiekt zbiorowego zakwaterowania (OZZ) to zespół pomieszczeń (pokoi i innych pomieszczeń pomocniczych), zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach, zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi w zakresie następujących działalności:

- nauka i praca,
- system pieczy zastępczej oraz placówki dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami,
- leczenie i opieka,
- obiekty instytucji wyznaniowych,
- tymczasowe schronienie,
- mieszkania chronione,
- obiekty zamknięte (zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich).

Collective living quarters (CLQs) are a set of premises (rooms and other auxiliary premises), located in one or more buildings, occupied by one separate establishment providing services in the field of the following activities:

- study and work,
- foster care system and facilities for children and youth with special needs,
- treatment and care,
- facilities of religious institutions,
- temporary shelter,
- sheltered dwellings,
- closed facilities (correctional facilities and shelters for juveniles).

Jak wykazano podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań na koniec marca 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim w 1297 obiektach zbiorowego zakwaterowania zamieszkiwało lub przebywało 13,8 tys. osób (podczas NSP 2011 w 351 OZZ spisano 17,9 tys. osób). Obiekty zbiorowego zakwaterowania zlokalizowane na terenie województwa stanowiły 4,0% OZZ w kraju. Ludność przebywająca w tych obiektach stanowiła 4,5% takich osób w Polsce. Wśród osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie kujawsko-pomorskim nieco więcej było mężczyzn (51,1%).

As shown during the National Population and Housing Census at the end of March 2021 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, 13.8 thousand persons lived or stayed in 1297 collective living quarters (during the 2011 National Census, 17.9 thousand persons were registered in 351 CLQs). Collective living quarters located in the voivodship accounted for 4.0% of CLQs in the country. Residential population in these facilities constituted 4.5% of such persons in Poland. The majority of population staying in collective living quarters in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship were males (51.1%).

Tablica 14. Obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz ludność w nich mieszkająca według kategorii obiektów w 2021 r.

Table 14. Collective living quarters and population living there by category of objects in 2021

KATEGORIE OBIEKTÓW CATEGORY OF OBJECTS	Obiekty Quarters	Ludność w obiektach zbiorowego zakwaterowania Population in the collective living quarters			
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	Polska ogółem =100% Poland total=100%
Ogółem Total	1297	13800	7050	6750	4,5
Nauka i praca Education and work	738	4335	2142	2193	3,9
System pieczy zastępczej oraz placówki dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi Foster care system and facilities for children and young persons with special educational needs	106	1587	862	725	5,3
Leczenie i opieka Treatment and care	165	5419	2584	2835	4,9
Obiekty instytucji wyznaniowych Religious institutions facilities	123	1022	423	599	3,3
Tymczasowe schronienie Temporary shelter	55	940	770	170	5,0
Mieszkania chronione Sheltered dwellings	63	360	177	183	7,6
Pozostałe obiekty ^a Other objects ^a	47	137	92	45	2,6

a łącznie z obiektami zamkniętymi.
a Including closed facilities.

W strukturze obiektów zbiorowego zakwaterowania wyróżniały się obiekty związane z nauką i pracą (w tym domy studenckie, hotele pracownicze). W 2021 r. było 738 tego typu obiektów (56,9% wszystkich OZZ w województwie). W obiektach prowadzących działalność w zakresie nauki i pracy mieszkała niemal 1/3 wszystkich osób przebywających w OZZ (4,3 tys. osób). Liczba osób przebywających w tych obiektach zmniejszyła się w porównaniu z 2011 r. (wówczas w 80 takich obiektach, m.in. w internatach, bursach, domach studen-

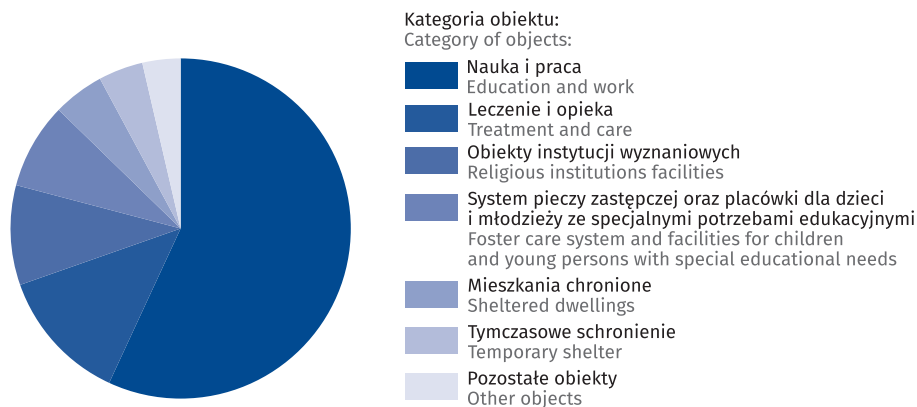
The structure of collective living quarters comprised facilities related to study and work (including student dormitories and employee hotels). In 2021, there were 738 facilities of this type (56.9% of all CLQs in the voivodship). Almost 1/3 of all persons staying in CLQs (4.3 thousand persons) lived in facilities conducting activities in the field of study and work. The number of persons staying in these facilities decreased compared to 2011 (at that time, 9.1 thousand people were registered in 80 such facilities,

kich, asystenckich i hotelach pracowniczych spisano 9,1 tys. osób).

including boarding schools, dormitories, student dormitories, assistant dormitories and employee hotels).

Wykres 16. Struktura obiektów zbiorowego zakwaterowania według kategorii obiektów w 2021 r.

Chart 16. Structure of collective living quarters by the category of object in 2021

Spośród ogółu osób przebywających bądź mieszkających w obiektach zbiorowego zakwaterowania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego najczęściej przebywało w obiektach zajmujących się leczeniem i opieką (m.in. w domach pomocy społecznej). W końcu marca 2021 r. w 165 OZZ tego typu przebywało 5,4 tys. osób (52,3% były to kobiety). Osoby przebywające w obiektach prowadzących działalność w zakresie leczenia i opieki stanowiły 39,3% wszystkich osób spisanych w OZZ.

W obiektach zakwalifikowanych jako system pieczy zastępczej oraz w placówkach dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (106 obiektów) według stanu na koniec marca 2021 r. przebywało 1,6 tys. dzieci i młodzieży (w 54,3% byli to chłopcy).

W 2021 r. w 123 obiektach instytucji wyznaniowych (domach zakonnych, klasztorach i zgromadzeniach osób duchownych) zamieszkiwało 1,0 tys. osób (58,6% stanowiły kobiety).

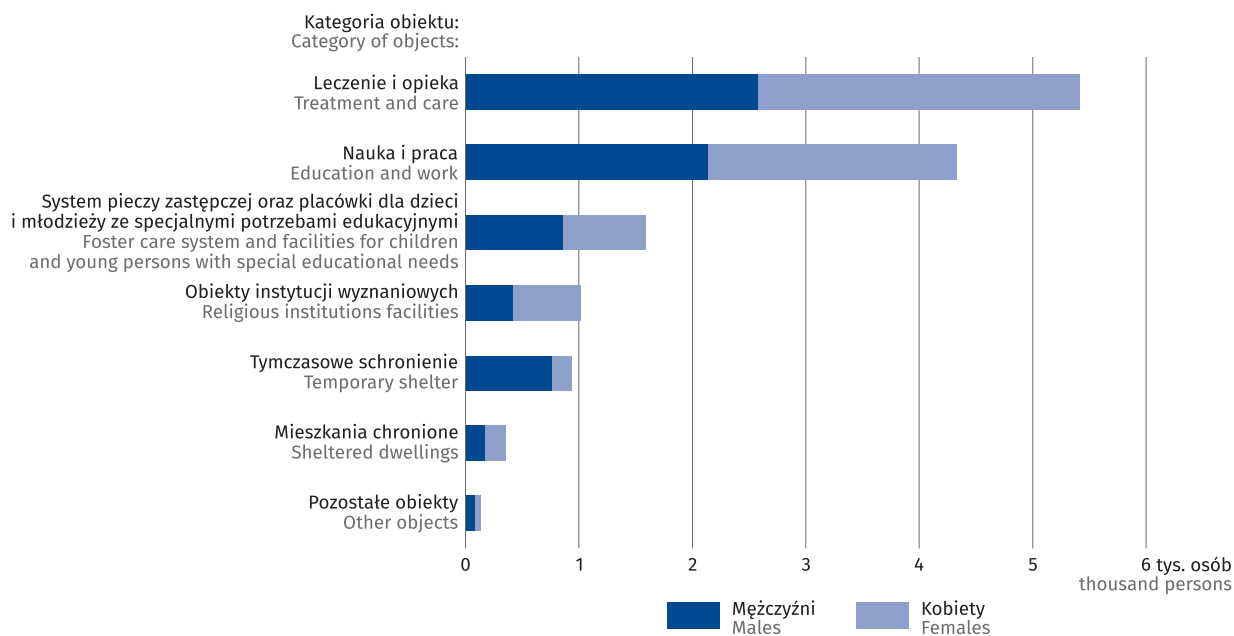
Of all the people staying or living in collective living quarters in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the majority stayed in facilities providing treatment and care (including social assistance homes). At the end of March 2021, there were 5.4 thousand persons staying in 165 CLQs of this type (52.3% were females). Persons staying in facilities providing medical treatment and care constituted 39.3% of all persons registered in CLQs.

As at the end of March 2021, there were 1.6 thousand people staying in facilities classified as a foster care system and in facilities for children and youth with special educational needs (106 facilities) children and young persons (54.3% were boys).

In 2021, 1.0 thousand persons lived in 123 facilities of religious institutions (religious houses, monasteries and congregations of clergy) and 58.6% were females.

Wykres 17. Struktura ludności przebywającej w obiektach zbiorowego zakwaterowania według kategorii w 2021 r.

Chart 17. Structure of population living in collective living quarters by the category in 2021

Rozdział 7

Chapter 7

Zasoby migracyjne

Migration resources

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

W spisie powszechnym w 2021 r. podjęto badanie migracji wewnętrznych, czyli migracji, kiedy poprzednie i aktualne miejsce zamieszkania osoby znajdowało się na terenie kraju. Badano również zagadnienia z zakresu migracji zagranicznych, m.in. fakt przebywania kiedykolwiek za granicą. Spis zawierał również pytania o miejsce zamieszkania rok przed spisem oraz poprzednie miejsce zamieszkania i rok przybycia do miejscowości obecnego zamieszkania. Badanie dotyczące przebywania kiedykolwiek za granicą pozwoliło wyodrębnić m.in. osoby, które powróciły do Polski po co najmniej rocznym pobycie na emigracji. W spisie podjęto się zbadania emigracji i imigracji na pobyt czasowy, przy czym badano migracje krótkookresowe (na okres do 12 miesięcy), jak i długookresowe (na okres 12 miesięcy lub dłuższy). Znajomość zasobów migracyjnych, będących efektem migracji czasowych, jest niezbędna przy ustalaniu liczby ludności rezydującej.

Migracje ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania. Przyjmując położenie poprzedniego i obecnego miejsca zamieszkania wyodrębniono:

- migracje wewnętrzne, czyli przemieszczenia ludności w granicach kraju;
- migracje zagraniczne, czyli przemieszczenia związane ze zmianą kraju zamieszkania.

Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy. Przyjmując za kryterium obserwacji długość pobytu (nieobecności) wyodrębniono następujące kategorie migracji:

- krótkookresowe – pobyt czasowy trwający od 3 do 12 miesięcy;
- długookresowe – pobyt czasowy trwający co najmniej 12 miesięcy;
- zamieszkanie na stałe – bez względu na okres zamieszkiwania.

Note: The data of the National Population and Housing Census compiled as of 31 March.

The 2021 Census included a research of internal migration, i.e. migration when a person's previous and current place of residence was within the country. Issues related to foreign migration were also examined, including: the fact of ever being abroad. The census also included questions about place of residence a year before the census, previous place of residence and year of arrival in the locality of current residence. The study on ever staying abroad allowed to distinguish, i.a.: people who returned to Poland after at least one year of emigration. The census attempted to examine emigration and immigration for temporary stay, with both short-term migration (for a period of up to 12 months) and long-term migration (for a period of at least 12 months). Knowledge of migration resources resulting from temporary migrations is necessary when determining the number of the resident population.

Population migrations are population movements related to a change of place of residence. Assuming the location of the previous and current place of residence, the following were distinguished:

- internal migrations, i.e. movements of people within the borders of the country;
- international migrations, i.e. movements related to a change of the country of residence.

Foreign migrations are departures from the country of permanent residence (emigration) or arrivals to the country (immigration) for the purpose of permanent or temporary residence.

Taking the length of stay (absence) as the observation criterion, the following migration categories were distinguished:

- short-term – temporary stay lasting from 3 to 12 months;
- long-term – temporary stay lasting at least 12 months;
- permanent residence – regardless of the period of residence.

Osoba migrująca (migrant) to osoba, która zmienia swoje miejsce zamieszkania.

Emigrant to osoba przemieszczająca się z kraju za granicę na pobyt stały lub czasowy.

Imigrant to osoba przybyła z zagranicy do kraju na pobyt stały lub czasowy.

Migrant person (migrant) is a person who changes their place of residence.

Emigrant is a person moving from the country to another country for permanent or temporary residence.

Immigrant is a person who came from abroad to the country for permanent or temporary residence.

7.1. Migracje wewnętrzne ludności

7.1. Internal migration of population

W spisie powszechnym w 2021 r. podjęto badanie migracji wewnętrznych, czyli migracji, kiedy poprzednie i aktualne miejsce zamieszkania osoby znajdowało się na terenie kraju. Przy interpretacji prezentowanych danych należy zatem mieć na uwadze, że dotyczą one liczby osób, które przynajmniej raz w życiu zmieniały miejsce zamieszkania.

Dane te nie są w pełni porównywalne z danymi wynikającymi ze statystyki bieżącej, gdzie liczba migracji oparta na statystyce zameldowań na pobyt stały uwzględnia wszystkie fakty zameldowania na pobyt stały dokonane w danym roku (niekiedy jedna osoba dokonuje takiego zameldowania kilka razy w ciągu roku). W statystyce bieżącej nie uwzględnia się kryterium dotyczącego okresu przebywania w danej miejscowości, w spisie natomiast uwzględniano zmiany miejsca zamieszkania, jeśli w poprzedniej miejscowości osoba przebywała co najmniej rok. W spisie badano zmiany miejscowości zamieszkania. Wyodrębniono ludność zamieszkałą od urodzenia oraz ludność przybyłą (na pobyt stały lub czasowy).

Osoby, które w momencie spisu przebywały czasowo za granicą co najmniej 12 miesięcy wyłączone z obu kategorii migrantów. Ludność przebywająca za granicą do 1 roku została włączona do ludności zamieszkałej od urodzenia (jeśli przed wyjazdem za granicę nie migrowała) lub do ludności przybyłej (jeśli wcześniej – przed wyjazdem za granicę – migrowała).

Ludność zamieszkała od urodzenia to ludność, która od urodzenia nie opuszczała miejscowości aktualnego zamieszkania, lub opuszczała ją, ale na okres krótszy niż rok. Przyjęto kryterium 1 roku, ponieważ osoba mieszkająca w innej miejscowości przez okres co najmniej 1 roku była rezydentem tej miejscowości.

W spisie 2021 nie uwzględniano przerw w zamieszkiwaniu (bez względu na okres ich trwania) spowodowanych m.in.:

- odbywaniem zasadniczej służby wojskowej,

The 2021 Census undertook a research of internal migration, i.e. migration when the previous one and the person's current place of residence was within the country. When interpreting the presented data, it should be borne in mind that they concern the number of persons who changed their place of residence at least once in their lives.

These data are not fully comparable with the data resulting from current statistics, where the number of migrations based on the statistics of registrations for permanent residence takes into account all registrations for permanent residence made in a given year (sometimes one person registers for permanent residence several times a year). Current statistics do not take into account the criterion of the period of stay in a given locality, however, the census included changes in place of residence if the person had stayed in the previous locality for at least a year. The census examined changes in the place of residence. The population that has been resident since birth and the population that has arrived (for permanent or temporary residence) have been distinguished.

Persons who had been temporarily abroad for at least 12 months at the time of the census were excluded from both categories of migrants. The population staying abroad for up to 1 year was included in the population residing since birth (if they had not migrated before going abroad) or in the newly arrived population (if they had previously – before going abroad – migrated).

The population residing since birth is the population who have not left the locality of their current residence since birth, or have left it but for a period of less than a year. The criterion of 1 year was adopted because a person living in another locality was a resident of that locality for at least 1 year.

The 2021 Census does not take into account breaks in residence (regardless of their duration) caused by, among others:

- completing compulsory military service,

- przebywaniem w zakładach karnych (aresztach śledczych, zakładach poprawczych),
- przebywaniem w innych miejscach z powodu działań wojennych, udziału w misjach wojskowych.

Do ludności przybytej zaliczono ludność, która przybyła oraz tę, która powróciła do miejscowości aktualnego zamieszkania, po co najmniej rocznym pobycie poza tą miejscowością (w innej miejscowości w kraju lub za granicą). Jako datę przybycia przyjęto w tym przypadku rok powrotu do danej miejscowości. Ludność przybyła często nazywana jest ludnością napływową lub mobilną.

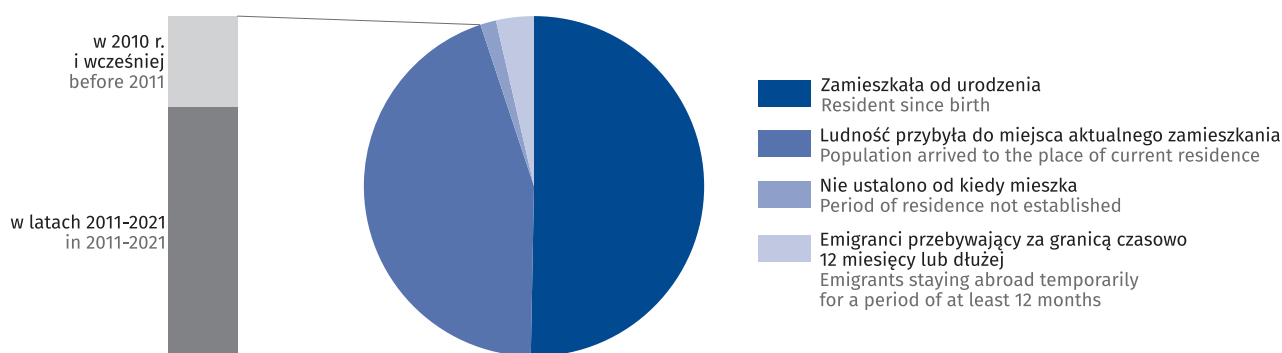
Dane NSP 2021 dla województwa kujawsko-pomorskim wskazują na niewielką przewagę osób, które nie zmieniały swojego miejsca zamieszkania (50,3%, wobec 55,7% w 2011 r.). W końcu marca 2021 r. było 1019,0 tys. osób, które nie opuszczało swojej miejscowości na okres 12 miesięcy lub na dłużej. Większy odsetek takich osób wystąpił w miastach (53,2% ludności miejskiej).

- staying in prisons (remand prisons, correctional facilities),
- staying in other places due to hostilities or participation in military missions.

The arrived population included persons who arrived and those who returned to the locality of their current residence after staying at least one year outside this locality (in another locality in the country or abroad). In this case, the year of return to a given locality was assumed as the date of arrival. The arriving population is often called the incoming or mobile population.

The 2021 Census data for the Kujawsko-Pomorskie Voivodship indicate a slight advantage of persons who did not change their place of residence (50.3%, compared to 55.7% in 2011). At the end of March 2021, there were 1019.0 thousand people who did not leave their hometown for at least 12 months. A higher percentage of such persons occurred in urban areas (53.2% of the urban population).

Wykres 18. Ludność według okresu zamieszkiwania w obecnej miejscowości
Chart 18. Population according to the period of residence in the current locality

Ponad dwie piąte ogółu mieszkańców województwa (w 2011 r. było to 39,8%) to migranci, którzy przybyli lub powrócili do miejscowości obecnego zamieszkania (wcześniej mieszkali w innym miejscu przez co najmniej rok). Wyższy odsetek takich osób wystąpił na obszarach wiejskich (49,4% ogólnej liczby ludności wiejskiej). Dla 1,5% ludności województwa nie został określony status migracji. Proporcje struktury ludności w województwie według okresu zamieszkiwania w miejscu aktualnego zamieszkania były zbliżone do obserwowanych w Polsce (w miejscu obecnego zamieszkania od urodzenia przebywało 50,6% ludności Polski).

W województwie kujawsko-pomorskim wśród 904,9 tys. migrantów, większość to osoby, które przybyły lub powróciły do miejscowości obecnego zamieszkania w 2010 r. bądź wcześniej (73,2% tej populacji).

More than two fifths of the total population of the voivodship (in 2011 it was 39.8%) are migrants who came or returned to the place of their current residence (they previously lived in another place for at least a year). The higher percentage of such people occurred in rural areas (49.4% of the total rural population). For 1.5% of the voivodship's population, the migration status has not been determined. The proportions of the population structure in the voivodship according to the period of residence in the place of current residence were similar to those observed in Poland (50.6% of the Polish population had lived in the place of current residence since birth).

In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, among 904.9 thousand migrants, most of them are persons who arrived or returned to their place of current residence in 2010 or earlier (73.2% of this population).

Osób, które migrowały w okresie międzypisowym, tj. w latach 2011–2021 było 242,2 tys. osób. Do osób mieszkających od urodzenia w województwie kujawsko-pomorskim, zgodnie z obowiązującą w statystyce publicznej metodologią, nie zalicza się osób, które w czasie spisu przebywały poza granicami Polski 12 miesięcy lub dłużej, tj. 3,6% mieszkańców województwa.

Łącznie ludność mobilna w 2021 r. stanowiła 48,3% (w Polsce 48,0%) i było to o 4,5 p. proc. więcej niż w 2011 r.

There were 242.2 thousand persons who migrated in the inter-census period, i.e. in 2011–2021. Persons who had lived in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship since birth, in accordance with the methodology applicable in public statistics, do not include persons who stayed outside Poland for at least 12 months at the time of the census, i.e. 3.6% of the voivodship's inhabitants.

In total, the mobile population in 2021 accounted for 48.3% (48.0% in Poland) and it was 4.5 pp more than in 2011.

Tablica 15. Ludność według okresu zamieszkiwania w miejscu aktualnego zamieszkania w 2021 r.^a
Table 15. Population by period of residence in the place of current residence in 2021^a

OKRES ZAMIESZKANIA PERIOD OF RESIDENCE	Ogółem Total		Miasta Urban areas		Wieś Rural areas	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółem in % of total	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółem in % of total	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółem in % of total
Ogółem Total	2027261	100,0	1185790	100,0	841471	100,0
w tym: of which:						
Zamieszkała od urodzenia Resident since birth	1019017	50,3	631229	53,2	387788	46,1
Ludność przybyła do miejsca aktualnego zamieszkania Population arrived to the place of current residence	904876	44,6	488869	41,2	416007	49,4
w 2010 r. i wcześniej before 2011	662653	32,7	379538	32,0	283115	33,6
w latach 2011–2021 in 2011–2021	242223	11,9	109331	9,2	132892	15,8
z kraju from country	218085	10,8	93909	7,9	124176	14,8
z zagranicy from abroad	23735	1,2	15150	1,3	8585	1,0
nie ustalono miejsca poprzedniego pobytu place of previous residence not established	403	0,0	272	0,0	131	0,0
Nie ustalono od kiedy mieszka Period of residence not determined	29914	1,5	19546	1,6	10368	1,2

a Bez emigrantów przebywających za granicą czasowo 12 miesięcy lub dłużej.
a Without emigrants staying abroad temporarily for a period of at least 12 months.

Wśród ludności przybytej w latach 2011–2021 część osób przybyła z zagranicy. Takich osób w 2021 r. było 23,7 tys. (w większości to mieszkańcy miast 63,8%), tj. niemal 3,5-krotnie więcej niż w 2011 r. Dla większości osób przybyłych w latach 2011–2021 poprzednim miejscem zamieszkania było inne miejsce w kraju (90,0%, w Polsce 89,5%). Spośród 218,1 tys. takich osób najwięcej napłynęło do województwa kujawsko-pomorskiego w 2020 r. (14,9%). Należy podkreślić, że liczba osób mi-

Among the population who arrived in 2011–2021, some came from abroad. There were 23.7 thousand such persons in 2021 (mostly urban residents 63.8%), i.e. almost 3.5 times more than in 2011. For the majority of persons who arrived in 2011–2021, their previous place of residence was elsewhere in the country (90.0%, in Poland 89.5%). Of the 218.1 thousand persons the largest number came to the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2020 (14.9%). It should be emphasised that the number of mi-

grujących nie odpowiada liczbie migracji, jakie miały miejsce w tym okresie – przedstawia liczbę osób, które przynajmniej raz w badanym okresie zmieniały miejsce zamieszkania na terenie kraju po pobycie w innym miejscu w kraju przez co najmniej rok.

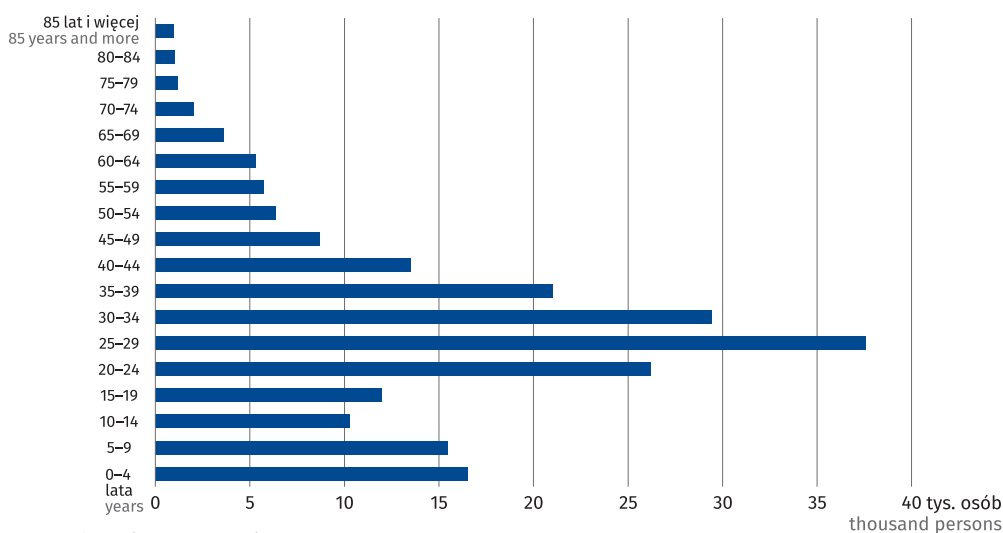
Liczba osób, które przybyły w latach 2011–2021 z innego miejsca w kraju była zależna od wieku ludności w momencie migracji. W 2021 r., podobnie jak w 2011 r., najwyższy odsetek osób migrujących odnotowano w grupie wieku 25–29 lat (17,2% w 2021 r., tj. o 1,6 p. proc. mniejszy udział niż w 2011 r.). Osoby w wieku 20–35 lat stanowiły w 2021 r. 42,8% tej grupy migrantów (w 2011 r. było to 46,4%).

grants does not correspond to the number of migrations that took place in this period – it represents the number of persons who changed their place of residence in the country at least once during the analysed period after staying elsewhere in the country for at least a year.

The number of persons who arrived in 2011–2021 from elsewhere in the country depended on the age of the population at the time of migration. In 2021, as in 2011, the highest percentage of persons migrating was recorded in the 25–29 age group (17.2% in 2021, i.e. 1.6 pp lower share than in 2011). Persons aged 20–35 constituted 42.8% of this group of migrants in 2021 (in 2011 it was 46.4%).

Wykres 19. Ludność przybyła w latach 2011–2021 do miejscowości obecnego zamieszkania z innego miejsca w kraju według wieku w momencie migracji w 2021 r.

Chart 19. Population arrived in 2011–2021 to the place of current residence from another place in the country by age at the time of migration in 2021

a Bez osób o nieustalonym wieku.
a Without persons of non-determined age.

Wśród osób przybyłych do województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2011–2021 z innego miejsca w kraju większość stanowili migranci przybyli z innego miejsca w województwie, tzw. migracje wewnątrzwojewódzkie (157,9 tys. osób, tj. 72,4%). Rozpatrując kierunek napływu migracyjnego (bez osób, dla których nie został ustalony kierunek migracji) najczęściej ludność napływała z województwa wielkopolskiego (20,3% spośród 37,9 tys. ogólnej liczby osób napływu migracyjnego z innych województw). Znaczna część ludności napłynęła z województw pomorskiego (18,1%) i mazowieckiego (16,2%).

Jak wskazują dane z NSP 2021, wśród 58,7 tys. osób, które wyjechały z województwa kujawsko-pomorskie-

Among the persons who came to the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2011–2021 from elsewhere in the country, the majority were migrants who came from another place in the voivodship, the so-called intra-voivodship migrations (157.9 thousand people, i.e. 72.4%). Considering the direction of the migration inflow (excluding persons for whom the direction of migration was not determined), the most frequently migrated from the Wielkopolskie Voivodship (20.3% of the 37.9 thousand total number of persons migrating from other voivodships). A significant part of the population migrated from the Pomorskie Voivodship (18.1%) and Mazowieckie Voivodship (16.2%).

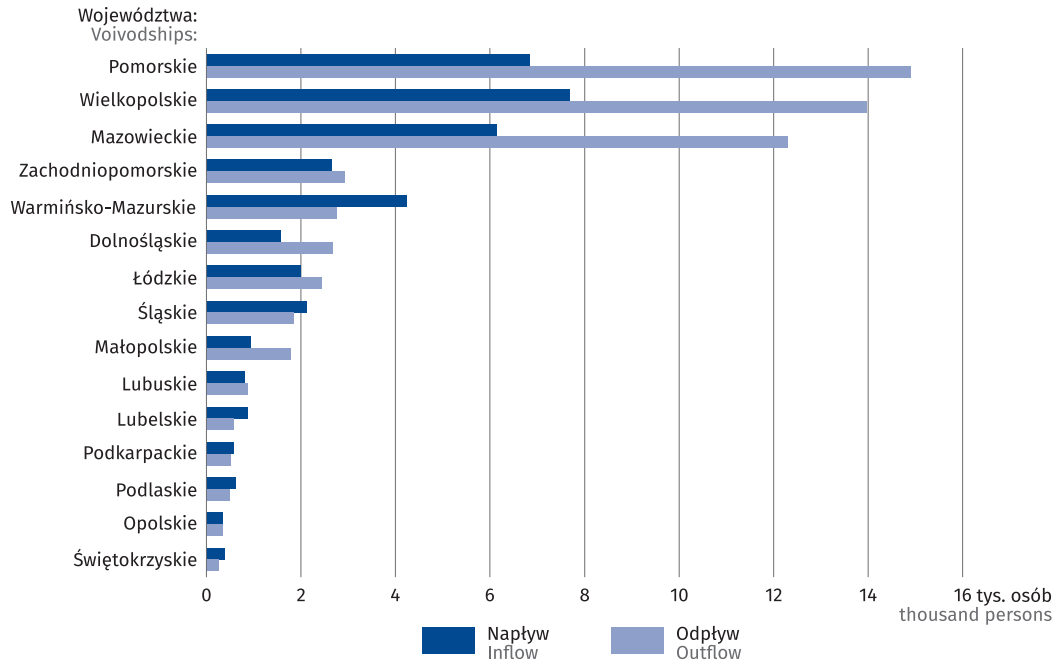
As data from the 2021 Census indicate, from among 58.7 thousand people who left the Kujawsko-Pomorskie

go w latach 2011–2021 do innych województw najczęściej osób przeniosło się do województwa pomorskiego (25,4%). Nieco mniej osób odplynęło do województw wielkopolskiego (23,8%) i mazowieckiego (20,9%).

Voivodship in the years 2011–2021, most people moved to the Pomorskie Voivodship (25.4%). Slightly fewer persons emigrated to the Wielkopolskie (23.8%) and Mazowieckie (20.9%) voivodships.

Wykres 20. Migracje międzywojewódzkie ludności w latach 2011–2021 według kierunku w 2021 r.

Chart 20. Inter-voivodship migration of population arrived in 2011–2021 by direction of migration in 2021

a Bez osób o nieustalonym kierunku migracji.

a Without persons for whom the direction of migration was not determined.

Rozpatrując sytuację migracyjną w układzie powiatów i miast na prawach powiatu (bez osób, dla których nie ustalono poprzedniego miejsca zamieszkania) jedynie w trzech powiatach województwa kujawsko-pomorskiego saldo migracji wewnętrznej ludności przybytej w latach 2011–2021 było dodatnie. W 2021 r. najwyższy współczynnik salda migracji wewnętrznej wystąpił w powiecie bydgoskim (89,2 osoby na 1000 ludności, z czego na wsi było to 116,4 osoby na 1000 ludności). Ponadto wysoki współczynnik salda migracji odnotowano również w powiecie toruńskim (75,3 osoby na 1000 ludności, z czego na wsi było to 90,7 osób na 1000 ludności).

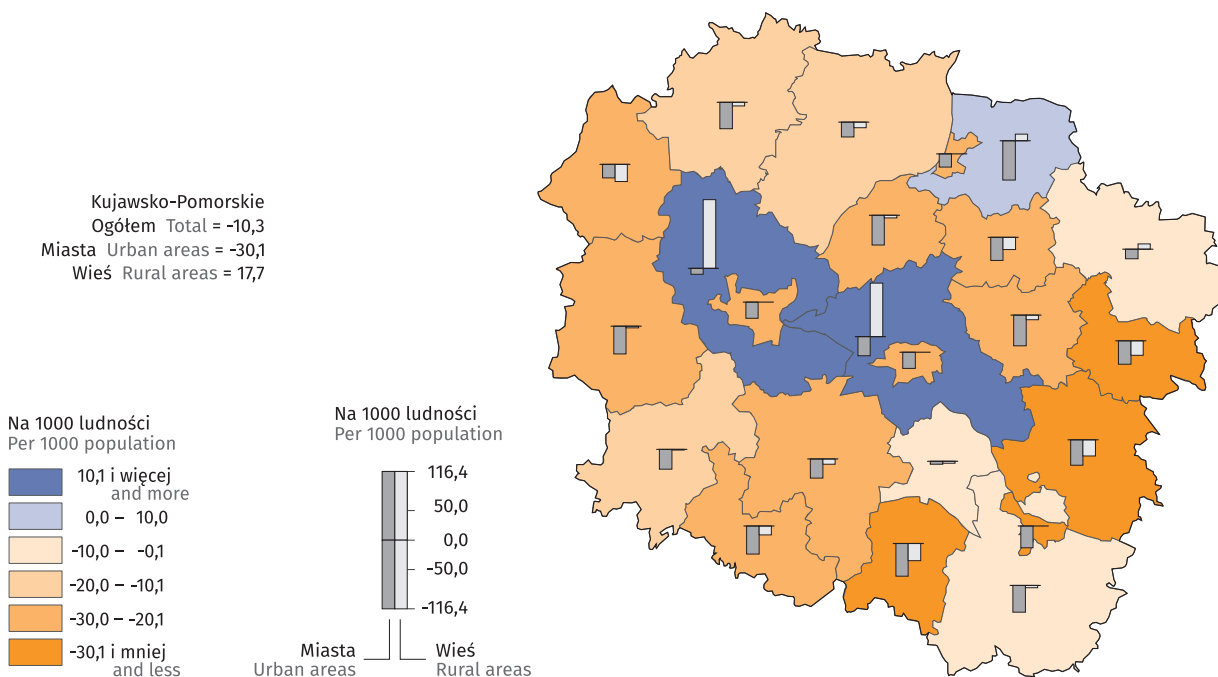
Najwyższy ujemny współczynnik salda migracji wewnętrznych wśród ludności przybytej do obecnego miejsca zamieszkania w latach 2011–2021 odnotowano we Włocławku. W mieście na prawach powiatu Włocławek saldo migracji wyniosło minus 37,1 osób na 1000 ludności. Powiatem o takim najwyższym współczynniku był radziejowski, w którym było to minus 35,7 osób na 1000 ludności (z czego w mieście minus 55,5 osób na 1000 ludności).

Considering the migration situation in the system of powiats and cities with powiat status (excluding persons for whom no previous place of residence was established), only in three powiats of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship the net internal migration of the population arriving in 2011–2021 was positive. In 2021, the highest rate of net internal migration occurred in the Bydgoski Powiat (89.2 persons per 1000 population, of which in rural areas it was 116.4 persons per 1000 population). Moreover, a high net migration rate was also recorded in the Toruński Powiat (75.3 persons per 1000 population, of which in rural areas it was 90.7 persons per 1000 population).

The highest negative rate of net internal migration among the population who came to their current place of residence in 2011–2021 was recorded in Włocławek. In the city with powiat status of Włocławek, the net migration amounted to minus 37.1 persons per 1000 population. The powiat with the highest rate was the Radziejowski Powiat, where it was minus 35.7 persons per 1000 population (of which in the urban area – minus 55.5 persons per 1000 population).

Mapa 14. Saldo migracji wewnętrznych ludności przybytej w latach 2011–2021 do miejscowości obecnego zamieszkania w 2021 r.^a

Map 14. Net internal migration of population arrived in 2011–2021 to actual place of living in 2021^a

^a Bez osób, dla których nie ustalono poprzedniego miejsca zamieszkania.
^a Excluding persons for whom no previous place of residence was established.

7.2. Imigranci przebywający czasowo w Polsce

7.2. Immigrants staying temporarily in Poland

Imigranci należą do grup zdefiniowanych przez Eurostat jako tzw. trudnych do zbadania. Napotyka się na duże trudności w dotarciu do tej populacji i jej spisaniu. Kluczowym źródłem w uzupełnieniu informacji o stanie i strukturze imigrantów są rejestry.

Terminu imigracja na pobyt czasowy używa się w polskiej statystyce w przypadkach, kiedy osoba przybyła z zagranicy, ale nie uzyskała prawa pobytu stałego w Polsce, czyli możliwości zameldowania się na stałe¹. Zakłada się wtedy, że jest to pobyt czasowy. Do ludności Polski nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo. Osoby te przebywają na terytorium Polski i istnieje potrzeba wiedzy o liczbie i cechach demograficzno-społecznych tej grupy ludności. Informacje zawarte w podrozdziale dotyczące imigrantów przebywających czasowo w Polsce dotyczą osób mieszkających na dzień spisu, tj. 31 marca 2021 r., w województwie kujawsko-pomorskim.

¹ Ustawa z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. 2010 nr 217, poz. 1427) rozdz. 4 i 5.

Immigrants belong to groups defined by Eurostat as the so-called difficult to investigate. There are great difficulties in reaching and enumerating this population. A key source for supplementing status information and the structure of immigrants are registers.

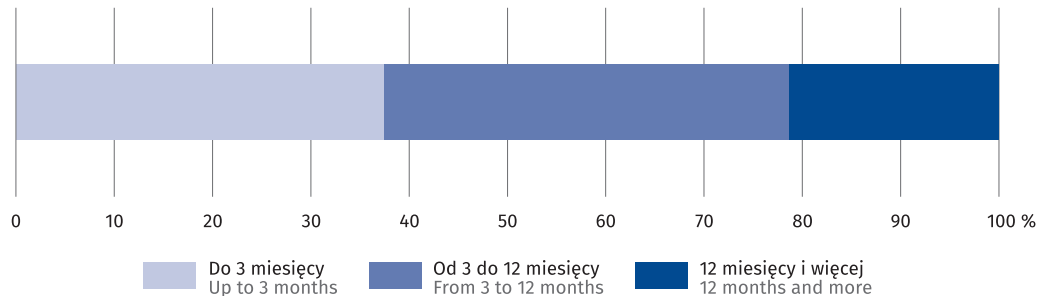
The term temporary residence immigration is used in Polish statistics in cases where a person has arrived from abroad, but has not obtained the right of permanent residence in Poland, i.e. the possibility of permanent registration¹. It is then assumed that this is a temporary stay. Immigrants residing in Poland temporarily are not included in the Polish population. These people reside on the territory of Poland and there is a need to know about the number and demographic and social characteristics of this population group. The information contained in the subsection regarding immigrants temporarily staying in Poland applies to persons living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship on the census date, i.e. 31 March 2021.

¹ Act of 24 September 2010 on population registration (Journal of Laws 2010, No. 217, item 1427), chapter 4 and 5.

W końcu marca 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim zamieszkiwało 50,4 tys. imigrantów (3,5% imigrantów w Polsce). Imigranci najczęściej przebywali w Polsce od 3 do 12 miesięcy (41,1% liczby imigrantów) oraz do 3 miesięcy (37,5%). Nieco więcej niż co piąty imigrant przebywał w Polsce co najmniej 12 miesięcy.

At the end of March 2021, the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was inhabited by 50.4 thousand immigrants (3.5% of immigrants in Poland). Immigrants most often stayed in Poland from 3 to 12 months (41.1% of the number of immigrants) and up to 3 months (37.5%). Slightly more than every fifth immigrant stayed in Poland for 12 months and more.

Wykres 21. Imigranci przebywający w Polsce czasowo według okresu przebywania w 2021 r.
Chart 21. Immigrants staying in Poland temporarily by period of residence in 2021

Współczynnik natężenia liczby imigrantów w przeliczeniu na liczbę ludności w województwie kujawsko-pomorskim był niższy niż w Polsce. Według stanu na koniec marca 2021 r. na 10 tys. mieszkańców województwa przypadło 248,8 imigrantów, podczas gdy w Polsce było to 377,0 imigrantów. Widoczne jest zróżnicowanie pod tym względem w przekroju powiatów i miast na prawach powiatu. Wysokie wartości tego współczynnika odnotowano w miastach na prawach powiatu Bydgoszczy i Torunia (odpowiednio na 10 tys. ludności przypadło 597,8 imigrantów i 324,7 imigrantów) oraz w powiecie sępoleńskim (471,7 imigrantów na 10 tys. ludności).

The intensity of immigrants per population rate in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was lower than in Poland. As of the end of March 2021, per 10 thousand voivodship's inhabitants here were 248.8 immigrants, while in Poland it was 377.0 immigrants. There is visible variation in this respect across powiats and cities with powiat status. High values of this rate were recorded in cities with powiat status of Bydgoszcz and Toruń (597.8 immigrants and 324.7 immigrants per 10 thousand population, respectively) and in the Sępoleński Powiat (471.7 immigrants per 10 thousand population).

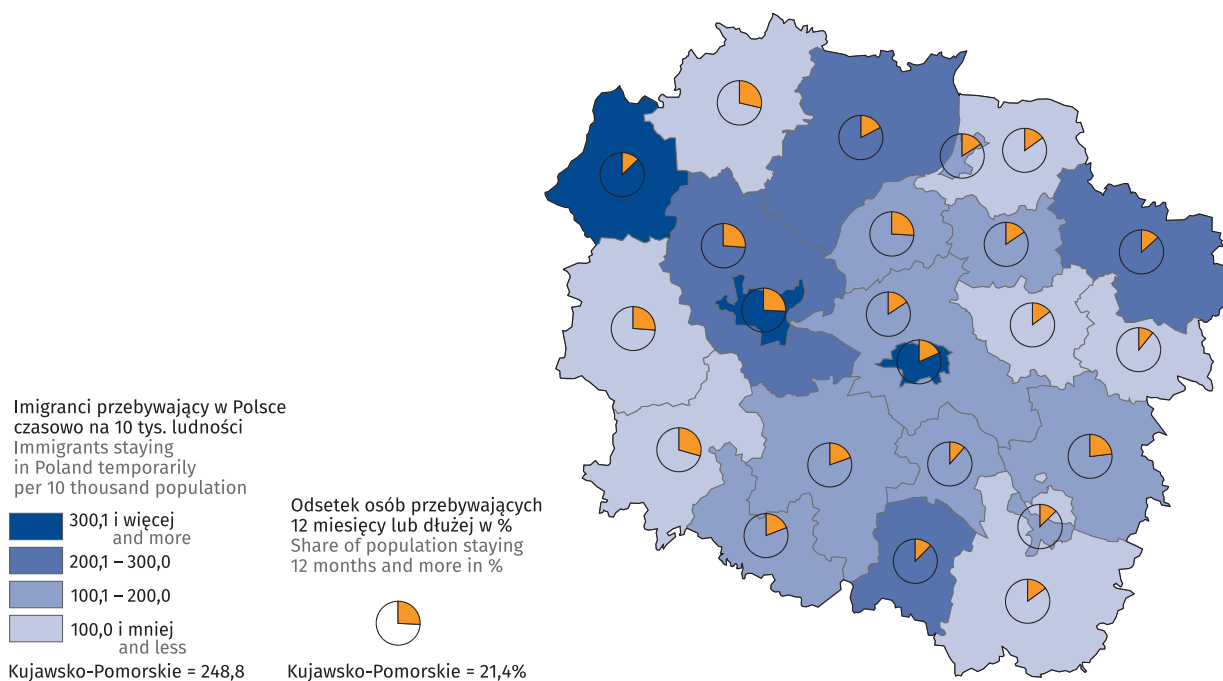
Pomimo niskiego współczynnika natężenia liczby imigrantów przypadających na mieszkańców powiatów żnińskiego i tucholskiego (odpowiednio 80,5 i 93,7 imigrantów przypadło na 10 tys. ludności) wystąpiły tu najwyższe odsetki imigrantów przebywających w Polsce czasowo powyżej 12 miesięcy lub dłużej (odpowiednio 29,5% i 28,6% ogólnej liczby migrantów).

Despite the low ratio of immigrants per inhabitants of the Żniński and Tucholski Powiats (80.5 and 93.7 immigrants per 10 thousand population, respectively), the highest percentages of immigrants staying in Poland temporarily for more than 12 months and more occurred there (29.5% and 28.6% of the total number of migrants, respectively).

Większość populacji imigrantów stanowili mężczyźni (68,0% ogólnej ich liczby, z czego 67,5% wśród populacji imigrantów przebywających w Polsce 12 miesięcy lub dłużej). Imigrantami były najczęściej osoby w wieku produkcyjnym (95,3%). Większość osób w wieku produkcyjnym to mężczyźni, którzy stanowili 69,0% tej populacji (33,2 tys. osób).

The majority of the immigrant population were male (68.0% of the total number, of which 67.5% among the immigrant population staying in Poland for 12 months and more). Immigrants were most often persons at working age (95.3%). Most persons at working age were male, who constituted 69.0% of this population (33.2 thousand persons).

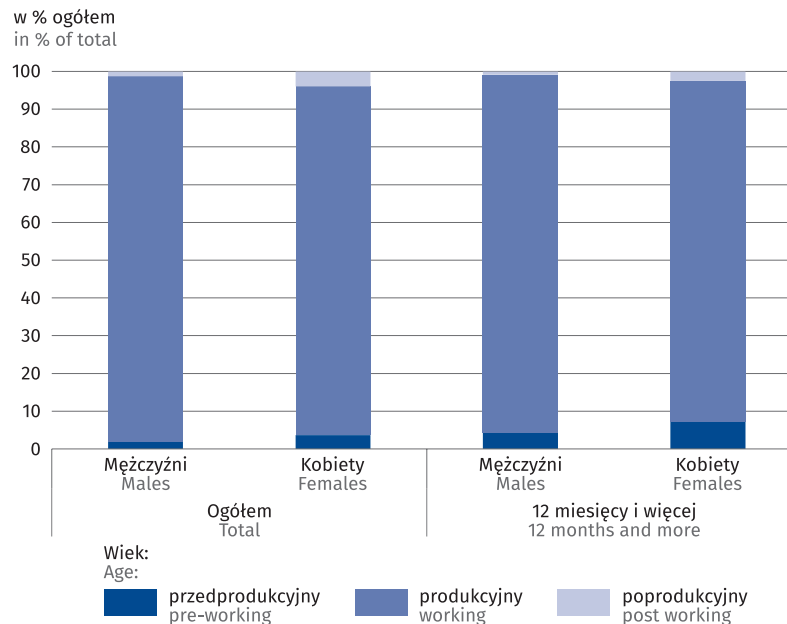
Mapa 15. Imigranci przebywający w Polsce czasowo w 2021 r.
 Map 15. Immigrants staying in Poland temporarily in 2021

Tablica 16. Imigranci przebywający w Polsce czasowo według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
 Table 16. Immigrants staying in Poland temporarily by sex and economic age groups in 2021

EKONOMICZNE GRUPY WIEKU ECONOMIC AGE GROUPS	Imigranci Immigrants			W tym przebywający 12 miesięcy i więcej Of which staying 12 months and more		
	ogółem grand total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females
Ogółem Total	50434	34320	16114	10772	7269	3503
w wieku: at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	1258	676	582	571	319	252
produkcyjnym working	48087	33197	14890	10047	6885	3162
poprodukcyjnym post-working	1089	447	642	154	65	89
W % ogółem In % of total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w wieku: at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	2,5	2,0	3,6	5,3	4,4	7,2
produkcyjnym working	95,3	96,7	92,4	93,3	94,7	90,3
poprodukcyjnym post-working	2,2	1,3	4,0	1,4	0,9	2,5

Wykres 22. Imigranci przebywający w Polsce czasowo według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 22. Immigrants staying in Poland temporarily by sex and age groups in 2021

Uwzględniając kraj poprzedniego zamieszkania migrantów przebywających w Polsce, i mieszkających według stanu na 31 marca 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim, najwięcej osób pochodziło z Ukrainy (70,8% ich ogólnej liczby, tj. 35,7 tys. osób). Ponadto wśród imigrantów były m.in. osoby pochodzące z Białorusi (3,0% ogólnej liczby imigrantów), Mołdawii (1,8%), Gruzji (1,6%), Rosji (0,9%) i Indii (0,7% ich ogólnej liczby). Osoby pochodzące z krajów członkowskich Unii Europejskiej stanowiły 3,1% imigrantów spisanych w województwie kujawsko-pomorskim.

Taking into account the country of previous residence of migrants staying in Poland and living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship as of 31 March 2021, most persons came from Ukraine (70.8% of their total number, i.e. 35.7 thousand persons). Moreover, the immigrants included, among others: persons coming from Belarus (3.0% of the total number of immigrants), Moldova (1.8%), Georgia (1.6%), Russia (0.9%) and India (0.7% of their total number). Persons from the European Union member states constituted 3.1% of immigrants registered in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship.

7.3. Emigranci przebywający czasowo za granicą

7.3. Emigrants staying abroad temporarily

Według dotychczas stosowanej w Polsce krajowej definicji zamieszkania, ludność Polski stanowią stali mieszkańcy Polski, w tym również osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce. O emigracji na pobyt czasowy mówimy, gdy osoba przebywa za granicą, zachowując jednocześnie stałe zameldowanie w Polsce. Istnieje zatem domniemanie, że wyjazd ten nie jest definitywny (od momentu wymeldowania z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem na stałe za granicę osoba nie jest już zaliczana do ludności Polski).

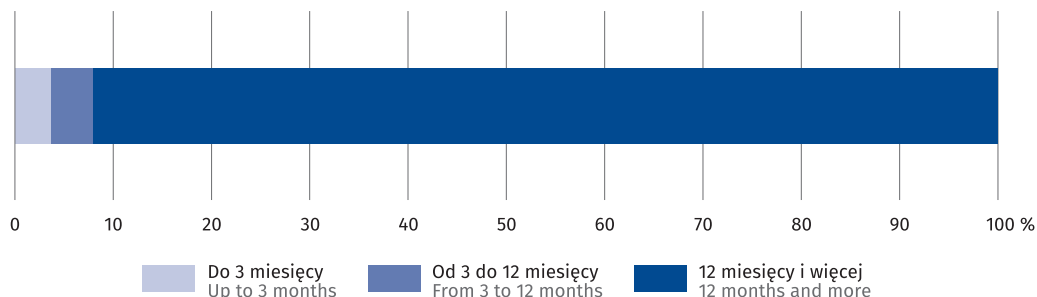
According to the national definition of residence currently used in Poland, the population of Poland consists of permanent residents of Poland, including persons who stay temporarily abroad (regardless of the period of stay) but have retained permanent residence in Poland. We talk about emigration for a temporary stay when a person stays abroad while maintaining permanent residence in Poland. There is therefore a presumption that this departure is not final (from the moment of deregistration from permanent residence in Poland in connection with permanent departure abroad, the person is no longer included in the Polish population).

W 2021 r. było 79,8 tys. osób mających stałe miejsce zamieszkania w województwie kujawsko-pomorskim, które przebywały czasowo poza krajem (tj. o jedną czwartą emigrantów mniej niż w 2011 r.). Stanowili oni 5,5% emigrantów w Polsce. Większość emigrantów to ci, którzy przebywali za granicą 12 miesięcy lub dłużej, tzw. emigranci długookresowi (92,0% ogólnej ich liczby, a w 2011 r. było to 77,7%).

In 2021, there were 79.8 thousand persons with permanent residence in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship who stayed temporarily outside the country (i.e. one quarter fewer emigrants than in 2011). They constituted 5.5% of emigrants in Poland. Most emigrants are those who stayed abroad for 12 months or more, the so-called long-term emigrants (92.0% of their total number, in 2011 it was 77.7%).

Wykres 23. Emigranci przebywający czasowo za granicą według okresu przebywania w 2021 r.

Chart 23. Emigrants staying temporarily abroad by period of residence in 2021

Dane spisu ludności w 2021 r. wskazują, że w momencie spisu średnio na każde 10 tys. mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego przypadało 393,8 osób przebywających czasowo za granicą (w Polsce 380,5 osób). W przekroju powiatów i miast na prawach powiatu pod względem współczynnika emigracji wyróżniał się powiat sępoleński, w którym na 10 tys. mieszkańców przypadało 642,0 emigrantów (91,4% to emigranci długookresowi).

Data from the 2021 Census indicate that at the time of the census, on average, for every 10 thousand residents of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship there were 393.8 persons staying temporarily abroad (380.5 persons in Poland). Among powiats and cities with powiat status, the Sępoleński Powiat stood out in terms of emigration rate, where per 10 thousand there were 642.0 emigrants among the inhabitants (91.4% were long-term emigrants).

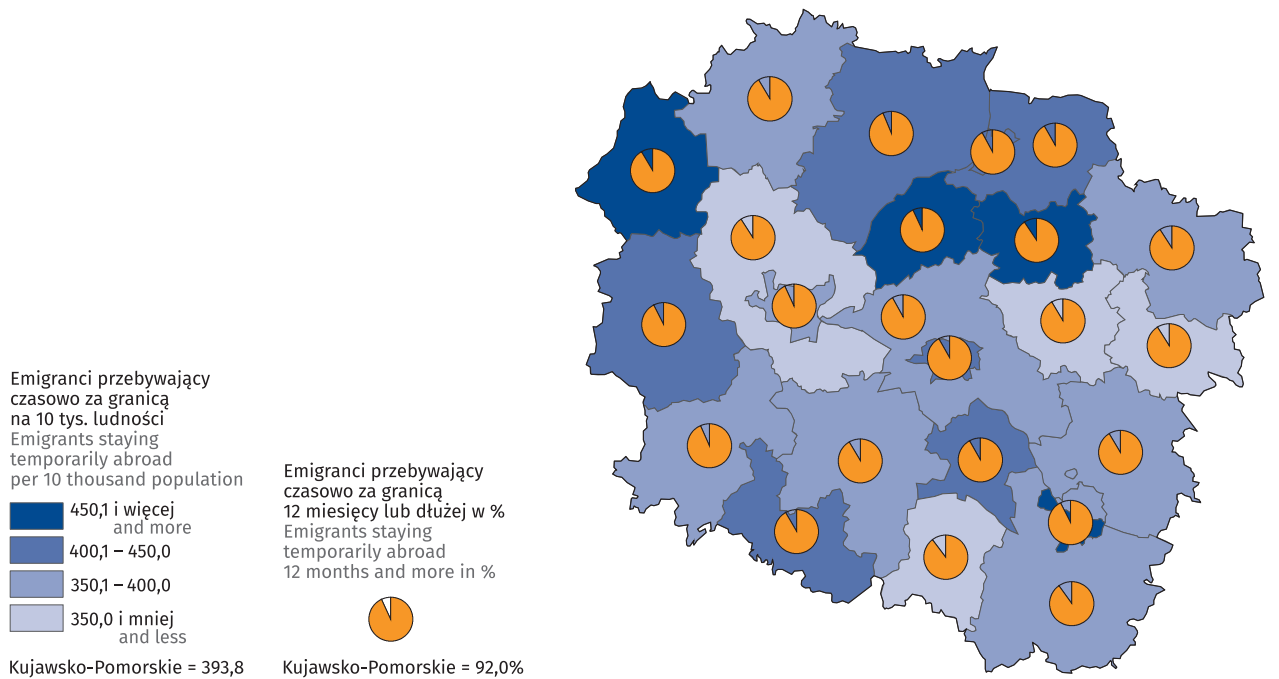
Migracja długookresowa w przekroju powiatów i miast na prawach powiatu w 2021 r. wahała się od 89,6% ogólnej liczby emigrantów w powiecie radziejowskim do 93,8% w powiecie świeckim.

Long-term migration, in powiat and cities with powiat status division, in 2021 ranged from 89.6% of the total number of emigrants in the Radziejowski Powiat to 93.8% in the Świecki Powiat.

Wśród emigrantów przebywających czasowo za granicą spisanych w 2021 r. nieznacznie więcej było kobiet (50,1% emigrantów, z czego 50,6% wśród populacji emigrantów przebywających za granicą 12 miesięcy lub dłużej). Emigrantami były najczęściej osoby w wieku produkcyjnym (73,7%). Wśród osób w wieku w wieku produkcyjnym nieznacznie więcej było mężczyzn (50,5% tej populacji, tj. 29,7 tys. osób).

Among emigrants temporarily staying abroad registered in 2021, there were slightly more females (50.1% of emigrants, of which 50.6% among the population of emigrants staying abroad for 12 months or longer). Emigrants were most often persons at working age (73.7%). Among persons at working age, there were slightly more males (50.5% of this population, i.e. 29.7 thousand persons).

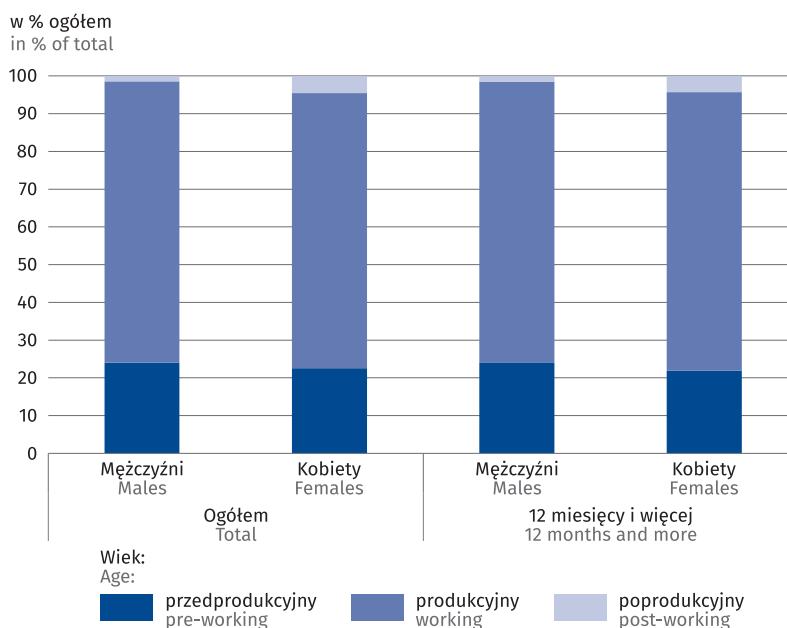
Mapa 16. Emigranci przebywający czasowo za granicą w 2021 r.
Map 16. Emigrants staying abroad temporarily in 2021

Tablica 17 Imigranci przebywający czasowo za granicą według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Table 17. Immigrants staying abroad temporarily by sex and economic age groups in 2021

EKONOMICZNE GRUPY WIEKU ECONOMIC AGE GROUPS	Emigranci Emigrants			W tym przebywający 12 miesięcy i więcej Of which staying 12 months and more		
	ogółem grand total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females
Ogółem Total	79832	39841	39991	73454	36260	37194
w wieku: at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	18576	9559	9017	16839	8680	8159
produkcyjnym working	58869	29704	29165	54486	27047	27439
poprodukcyjnym post-working	2387	578	1809	2129	533	1596
W % ogółem In % of total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w wieku: at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	23,3	24,0	22,5	22,9	23,9	21,9
produkcyjnym working	73,7	74,6	72,9	74,2	74,6	73,8
poprodukcyjnym post-working	3,0	1,5	4,5	2,9	1,5	4,3

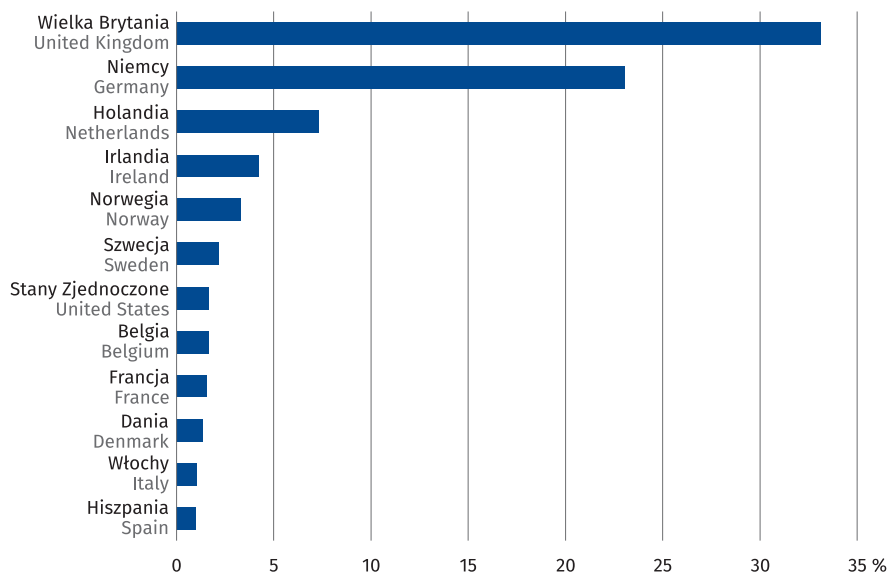
Wykres 24. Emigranci przebywający czasowo za granicą według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 24. Emigrants staying abroad temporarily by gender and economic age groups in 2021

W 2021 r. najwięcej osób z województwa kujawsko-pomorskiego przebywało w krajach europejskich (82,7%). Emigranci przebywający czasowo w krajach członkowskich Unii Europejskiej stanowili 44,9% ogólnej liczby emigrantów. Krajem najczęściej wybieranym do zamieszkania była Wielka Brytania (33,2% emigrantów, w 2011 r. stanowili 43,6% ogólnej ich liczby). Drugim z kolei krajem wybieranym przez mieszkańców województwa były Niemcy (23,1% ogólnej ich liczby, w 2011 r. było to 20,9%).

In 2021, most persons from the Kujawsko-Pomorskie Voivodship stayed in European countries (82.7%). Emigrants staying temporarily in the European Union member states constituted 44.9% of the total number of emigrants. The country most often chosen to live in was the United Kingdom (33.2% of emigrants, in 2011 they constituted 43.6% of their total number). The second country chosen by the voivodship's inhabitants was Germany (23.1% of the total number, in 2011 it was 20.9%).

Wykres 25. Emigranci przebywający czasowo za granicą według kierunki w 2021 r.
Chart 25. Emigrants staying abroad temporarily by direction in 2021

Uwagi ogólne

General remarks

1.1. Podstawa prawna, termin i zakres spisu ludności i mieszkań 2021

Ramy tematyki narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r., zakres, forma, tryb, granice obowiązków statystycznych określone zostały w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1775, z 2020 r. poz. 1486, z 2021 r. poz. 615, z 2021 r., poz. 1143), dalej: ustawa o NSP 2021,
- ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 955),

oraz:

- rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. Urz. UE L 218 z 13.8.2008, str. 14),
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 4 maja 2016, str. 1) w zakresie zasad przetwarzania danych osobowych,
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (tekst mający znaczenie dla EOG i Szwajcarii) (Dz. Urz. L 87 z 31 marca 2009, str. 164), w zakresie zasad opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk oraz poufności informacji statystycznych.

Zgodnie z zapisami ustawy o NSP 2021, spis ludności i mieszkań realizowany był w terminie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

1.1. Legal basis, deadline and the scope of the 2021 population and housing census

The frames of the 2021 population and housing census subject matters, its scope, form, mode, statistical obligations limits were provided for in following legal acts:

- Act of 9 August 2019 on the National Population and Housing Census 2021 (Journal of Laws of 2019, item 1775, of 2020, item 1486, of 2021, item 615, of 2021, item 1143), hereinafter: the Census 2021 Act,
- Act of 29 June 1995 on Official Statistics (Journal of Laws of 2021, item 955), hereinafter: the Act on Official Statistics,

and:

- Regulation (EC) No 763/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 on population and housing censuses (Official Journal of the European Union, L 218, 13.8.2008, p. 14),
- Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (Official Journal of the European Union, L 119, 4 May 2016, p. 1) on the principles for processing personal data,
- Regulation (EC) No 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) No 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) No 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities (text with relevance for the EEA and for Switzerland) (OJ L 87, 31.3.2009, p. 164). L 87, 31 March 2009, p. 164), as regards the rules for the development, production and dissemination of statistics and statistical confidentiality.

In accordance with the provisions of the Census Act 2021, the Population and Housing Census was implemented from 1 April to 30 September 2021, as of 31 March 2021.

W części Aktywność ekonomiczna – dotyczącej aktywności bieżącej, okresem referencyjnym był dodatkowo tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2021 realizowany był jako badanie pełne i obejmował:

- osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i innych zamieszkałych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami – dotyczyło to również osób czasowo lub na stałe przebywających za granicą, jeśli nie wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce,
- osoby fizyczne niemające miejsca zamieszkania,
- mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz zamieszkałe pomieszczenia niebędące mieszkaniami.

Spis nie obejmował:

- szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych,
- mieszkań, budynków, obiektów oraz pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

1.2. Podstawowe cele spisu

Najważniejszymi założonymi celami spisu powszechnego ludności i mieszkań są:

1. zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł, w szczególności ze źródeł administracyjnych,
2. dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju,
3. zaprezentowanie zmian w liczbie ludności i zasobach mieszkaniowych w porównaniu z wynikami poprzedniego spisu (NSP 2011), wraz z szeroką charakterystyką zarówno poszczególnych zbiorowości, jak i przebiegu podstawowych procesów, w tym: o stanie i strukturze demograficzno-społecznej i ekonomicznej ludności, gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących lub przebywających w Polsce, o rozmiarach i kierunkach mobilności ludności, aktywności ekonomicznej, a także o rozmiarach zasobów mieszkaniowych, ich jakości oraz efektywnym wykorzystaniu,

In the Current Activity section, the reference period was additionally the week ending on the survey reference date (i.e. the period from 25 March to 31 March 2021).

The 2021 Census was conducted as a complete survey and included:

- individuals who permanently reside and temporarily reside in dwellings, buildings, and other premises other than a dwelling - this also applied to persons temporarily or permanently staying abroad, if they had not deregistered from permanent residence in Poland,
- natural persons not having residence,
- dwellings, buildings, collective living quarters and premises other than a dwelling.

The census did not include:

- heads and foreign staff of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, their family members and other persons enjoying privileges and immunities under the laws, international agreements or generally recognized international customs,
- apartments, buildings, facilities and premises owned by diplomatic representations and consular offices of foreign countries.

1.2. Main objectives of Census

In view of the above, the most important assumed objectives of the population and housing census are:

1. to meet the information needs of the country, especially to collect information that cannot be obtained from other sources, especially from administrative sources,
2. to provide information at the level of units of the country's basic administrative division,
3. to present changes in the number of population and housing resources in comparison with the results of the previous census (Census 2011), together with a broad characterisation of both the individual populations and the course of the basic processes, including: the status and demographic, social and economic structure of the population households and families living or staying in Poland, the size and directions of population mobility, economic activity, as well as the size of housing resources, their quality and effective use,

4. zebranie informacji niezbędnych do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski wobec Unii Europejskiej oraz ONZ, 5. dostarczenie danych statystycznych na potrzeby tworzenia i aktualizacji operatów zarówno dla ustalania stanu i struktury ludności według cech demograficznych, społecznych i ekonomicznych, jak i losowania prób do badań reprezentacyjnych prowadzonych w latach pospisowych w gospodarstwach domowych.	4. to collect information necessary for fulfilling Poland's international obligations towards the European Union and the United Nations, 5. to provide statistical data for the needs of creating and updating the survey data, both for determining the condition and structure of the population by demographic, social and economic characteristics and for drawing samples for sample surveys conducted in the post-census years in households.

1.3. Zakres tematyczny spisu

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego spisu ludności i mieszkań 2021 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb informacyjnych. Brano również pod uwagę możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, a także konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych oraz zobowiązania międzynarodowe określone w rozporządzeniu nr 763/2008.

Na przełomie 2016/2017 roku zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, w których zbierano uwagi i zapotrzebowanie na dane spisowe od urzędów centralnych i terenowych, samorządów, ośrodków badawczych, organizacji narodowościowych i instytucji wyznaniowych.

W wyniku tych prac ustalono następujące tematy badawcze:

1. Geograficzna charakterystyka ludności – miejsce zamieszkania.
2. Demograficzna charakterystyka osób – płeć, wiek, stan cywilny, pozostawanie w związku niesformalizowanym, kraj urodzenia, kraj obywatelstwa.
3. Gospodarstwa domowe i rodziny – wielkość i skład gospodarstwa domowego i rodziny, rodziny biologiczne, rodziny niepełne, pozycja osób w gospodarstwie domowym i rodzinie.
4. Wykształcenie – poziom wykształcenia.
5. Niepełnosprawność: biologiczna i prawna.
6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne, w tym emigracja i imigracja czasowa, kraj poprzedniego zamieszkania; kraj wyjazdu, fakt zamieszkania kiedykolwiek za granicą; miejsce zamieszkania rok przed spisem.
7. Narodowość i język używany w domu.
8. Wyznanie (przynależność do kościoła lub związku wyznaniowego).

1.3. Information scope of Census

When determining the scope of the 2021 Census, an analysis of the use of the results of the previous census was carried out, as well as an analysis of new information needs. The possibility of obtaining this information from other sources, mainly from public administration information systems, as well as the need to maintain full comparability of data in time and international obligations specified in Regulation No. 763/2008 were also taken into account.

At the turn of 2016/2017, public consultations were conducted, in which comments and demand for census data were collected from central and local offices, local governments, research centres, national and ethnic associations and religious institutions

As a result of these activities, the following main topics were established:

1. Geographical characteristics of the population – place of residence.
2. Demographic characteristics of persons- sex, age, marital status, being in an informal relationship, country of birth, country of citizenship.
3. Households and families – the number and size of private households and families, number and types of family nucleus, family type (two-parent or one-parent family), household status.
4. Education – level of education.
5. Biological and legal disability.
6. Internal and international migration, including temporary emigration and immigration, the country of previous residence; country of departure, ever living abroad; place of residence one year before the census.
7. Nationality and language used at home.
8. Religion affiliation (membership of a church or religious association).

9. Ekonomiczna charakterystyka osób, w tym: bieżąca aktywność ekonomiczna – pracujący, bezrobotni, bierni zawodowo, charakterystyka zawodowa pracujących.
10. Źródło utrzymania osób.
11. Dojazdy do pracy.

Z zakresu tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

1. Rodzaj zamieszkaných pomieszczeń.
2. Charakterystyka mieszkań, w tym status zamieszkania mieszkania (zamieszkane, niezamieszkane), tytuł prawny do zajmowanego mieszkania, własność mieszkania, wielkość mieszkania, w tym: liczba izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania oraz rodzaj stosowanego paliwa/źródła energii stosowanego do ogrzewania mieszkania (dotyczy mieszkań zamieszkaných).
3. Charakterystyka budynków z lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok oddania do użytku, wyposażenie budynków w urządzenia techniczne (wodociąg, kanalizacja, gaz z sieci, centralne ogrzewanie).

1.4. Źródła danych

1.4.1. Rejestry administracyjne i systemy informacyjne

Zakres informacyjny powszechnego spisu ludności i mieszkań 2021 został zebrany o całej populacji podlegającej badaniu metodą mieszaną, tzn. z rejestrów administracyjnych oraz danych zebranych bezpośrednio od respondentów przy pomocy elektronicznego formularza spisowego z wykorzystaniem samospisu internetowego, wywiadu telefonicznego i wywiadu z udziałem rachmistrza spisowego.

W NSP 2021 wykorzystanych zostało ok. 35 głównych rejestrów i systemów informacyjnych. Jako priorytety należy wymienić: Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności oraz gminne zbiory meldunkowe w zakresie danych o ludności; zbiory danych z systemu ZUS dotyczące płatników składek, osób ubezpieczonych oraz osób pobierających emeryturę lub rentę, świadczenie lub zasiłek przedemerytalny, rentę socjalną, świadczenia pieniężne wypłacane samoistnie; Centralny Wykaz Ubezpieczonych (NFZ) – w zakresie

9. Economic characteristics of persons, including: current economic activity – the employed, unemployed, economically inactive persons, professional characteristics of the employed.
10. Source of maintenance.
11. Commuting to work.

The following topics were established in the area of 'Housing and buildings':

1. Type of inhabited living quarters.
2. Characteristics of dwellings including occupancy status (inhabited, uninhabited), tenure status to occupied dwelling, ownership of dwelling, the size of dwelling including: number of rooms and useful floor area of dwellings, equipping dwellings with sanitary and technical installation, heating method of dwelling and type of fuel/source of energy to heat the dwelling (for inhabited dwellings).
3. Characteristics of buildings with dwellings, including: type of building, type of ownership of building, number of dwellings in building, year of building's completion, equipping buildings with technical facilities (water supply system, sewage system, gas supply system, central heating).

1.4. Data sources

1.4.1. Administrative registers and information systems

The information scope of the 2021 Census was collected about the entire population to be surveyed using a mixed method, i.e. from administrative registers and data collected directly from respondents by means of an electronic census form using online self-reporting, telephone interview, and interview with a census enumerator.

Approximately 35 major registers and information systems were used in the 2021 Census. The following should be mentioned as priorities: the Universal Electronic System for Registration of the Population and registration collections of gminas in the field of population data; sets of data from the Social Insurance Institution system concerning payers of contributions, insured persons and persons receiving pensions, pre-retirement benefits or allowances, social pensions, self-paid cash benefits; Central Register of Insured Persons – with regard to data on persons

danych o osobach objętych systemem ubezpieczeń zdrowotnych; Ewidencja gruntów i budynków, Państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa – w zakresie danych o budynkach i lokalach; Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju, a także dane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, KRUS-u, Systemu Pobyt (UDsC), systemu POL-on (zintegrowany system informacji o nauce i szkolnictwie wyższym), Systemu Informacji Oświatowej (SIO), z systemów informacyjnych powiatowych urzędów pracy o osobach bezrobotnych i o osobach poszukujących pracy; dane z systemów pomocy społecznej o świadczeniobiorcach oraz o osobach ubiegających się o przyznanie świadczeń.

Dodatkowo zastosowanie znalazły dane pochodzące z pozaadministracyjnych źródeł, tj. od: operatorów publicznych sieci telekomunikacyjnych, przedsiębiorców prowadzących sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej, podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków i zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w zakresie dystrybucji lub obrotu paliwami gazowymi, w zakresie przesyłu i wytwarzania energii cieplnej, dla których odbiorcą końcowym dokonującym zakupu są gospodarstwa domowe.

Uznano, że zakwalifikowane rejestry i systemy administracyjne zostaną wykorzystane jako:

- bezpośrednio źródło danych,
- źródło informacji do utworzenia wykazu podmiotów objętych spisem (wykaz osobowo-adresowo mieszkaniowy),
- źródło informacji do imputacji, szacowania danych, porównań i określenia jakości danych.

1.4.2. Elektroniczny formularz spisowy

W spisie 2021 wykorzystywano formularz dostępny wyłącznie w formie elektronicznej.

Była to interaktywna aplikacja składająca się z kilku części: dane osoby (z którą przeprowadzany był spis lub która dokonywała samospisu), ustalenie adresu zamieszkania osoby, osoby w mieszkaniu/pomieszczeniu niebędącym mieszkaniem/obiekcie zbiorowego zakwaterowania, osoby przebywające za granicą, relacje rodzinne, kwestionariusze osobowe zawierające pytania z zakresu charakterystyki demograficzno-społecznej migracyjnej, narodowo-etnicznej, wyznaniowej i dotyczące aktywności ekonomicznej osób oraz kwestionariusz mieszkaniowy zawierający pytania w zakresie opisu mieszkania i budynku.

covered by the health insurance system; Land and building register, National Register of Boundaries and Area of Administrative Units of Poland – as regards data on buildings and premises; The National Official Register of Territorial Division of the Country, as well as data from the State Fund for Rehabilitation of Disabled Persons, Agricultural Social Insurance Fund, the Pobyt System, the POL-on System (integrated information system on Polish science and higher education), the Educational Information System, and information systems of powiat labour offices on the unemployed and job seekers; data from social welfare systems on benefit recipients and claimants.

Additionally, data from non-administrative data sources were used, i.e. from: operators of public telecommunication networks, entrepreneurs selling and distributing electric energy, entities conducting activity within the scope of collective sewage disposal and collective water supply, within the scope of distribution or trading in gaseous fuels, within the scope of transmission and generation of heat energy, for which the final customer purchasing are households.

It was considered that the eligible administrative registers and systems would be used as:

- a direct source of data,
- a source of information for creating a list of entities to be enumerated in the census (personal/address/housing list),
- a source of information for imputation, data estimation, comparisons and data quality determination.

1.4.2. Electronic census form

The 2021 Census used an electronic-only form.

It was an interactive application that consists of the following parts: data of the person (with whom the census was carried out or who did the online self-enumeration), determining the person's address of residence, persons in a dwelling/premises other than a dwelling/collective living quarters, persons staying abroad, family relations, personal questionnaires containing questions on demographic-social, migration, national or ethnic, religion and economic activity characteristics of the persons and a housing questionnaire containing questions on the description of the dwelling and the building.

Przyjęto zasadę, że osoba dorosła, która jako pierwsza zalogowała się do aplikacji spisowej, podawała informacje o mieszkaniu i wszystkich osobach w nim zamieszkających, ustalała skład osobowy mieszkania, określała relacje rodzinne pomiędzy osobami. Następnie wypełniane były kwestionariusze osobowe osób zamieszkających pod danym adresem.

Formularz elektroniczny wsparty był słownikami:

- a) miejscowości – miejscowość, województwo, powiat, gmina,
- b) krajów zamieszkania,
- c) krajów urodzenia,
- d) krajów obywatelstwa,
- e) etnonimów z możliwością otwartego zapisu tekstowego,
- f) języków z możliwością otwartego zapisu tekstowego,
- g) wyznań z możliwością otwartego zapisu tekstowego,
- h) rodzajów paliwa i źródeł energii – do określenia sposobu ogrzewania mieszkania,
- i) zawodów i specjalności. Słownik ten co do formy opierał się w głównej mierze na zawodach (grupach zawodów) opisanych w Klasyfikacji zawodów i specjalności (KZiS) na trzech lub czterech znakach. Słownik uzupełniono o zawody z KZiS występujące na sześciu znakach, które dobrze reprezentowały zbiorczą, czteroznakową grupę zawodów. W ograniczonej mierze wykorzystane zostały również popularne synonimy często używane w mowie potocznej,
- j) rodzajów działalności nierolniczej. Słownik został oparty na grupach rodzajów działalności oznaczonych w PKD 2007 trzema cyframi. Dokonano także uzupełnienia o niektóre nazwy klas, a także nieliczne synonimy rodzajów działalności występujące w mowie potocznej.

Aplikacja spisowa została również przystosowana na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Osoby głuche i głuchonieme miały możliwość skorzystania z internetowej aplikacji do samospisu, która spełniała normy WCAG 2.0 (wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych).

Osoby, które nie miały dostępu do Internetu mogły skorzystać z miejsc spisowych w najbliższym urzędzie gminy, gdzie, zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, była zapewniona obsługa również w języku migowym.

It was assumed that the adult who first logged on to the census application provided information about the dwelling and all persons living there, established the personal composition of the dwelling, and defined family relations between persons. Subsequently, personal questionnaires were filled in for persons residing at the given address.

The electronic form was supported by dictionaries of:

- a) localities – locality, voivodship, powiat, gmina
- b) countries of residence,
- c) countries of birth,
- d) countries of citizenship,
- e) ethnonyms with open text capabilities,
- f) languages used at home with open text capabilities,
- g) religious denominations with open text capabilities,
- h) fuel types and energy sources – to determine the method of heating the dwelling,
- i) occupations and specializations. This dictionary was mainly based on occupations (groups of occupations) described in the Classification of Occupations and Specializations (KZiS) in three or four characters. The dictionary was supplemented with occupations from the KZiS-occurring on six characters, which represented well the collective, four-character group of occupations. Also used to a limited extent are popular synonyms often used in colloquial speech,
- j) non-agricultural activities. The dictionary is based on groups of activities denoted by three digits in Polish Classification of Activities (PKD code) 2007. Additions have also been made to include some class names, as well as the few synonyms for types of activities found in colloquial speech.

The census app has also been adapted for persons with disabilities. Deaf and deafblind persons were able to use a web-based self-reporting application that met Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0 standards.

Those who did not have access to the Internet could use the census sites in the nearest gmina office, where, in accordance with the Act of 19 August 2011 on Sign Language and Other Means of Communication, service was also provided in sign language.

Przygotowano 4 wersje językowe aplikacji spisowej. Oprócz języka polskiego aplikacja była dostępna w języku angielskim, rosyjskim i ukraińskim.

Przygotowana została także odrębna aplikacja elektroniczna w celu realizacji spisu ludności w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Dane o osobach przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania przekazywali zarządzający tymi obiektami, w zakresie posiadanej dokumentacji. Aplikacja zawierała podstawowe informacje o typie obiektu i osobach w nim przebywających. Uzupełniająco i niezależnie, osoby przebywające w obiektach zbiorowego zakwaterowania mogły samodzielnie przekazywać dane na swój temat poprzez samospis internetowy lub na żądanie poprzez wywiad telefoniczny.

1.5. Wybrane pojęcia i definicje spisowe

W rozdziale zaprezentowane zostały pojęcia i definicje spisowe, niezbędne do właściwej interpretacji wyników spisu 2021 w zakresie stanów ludności oraz jej charakterystyki demograficzno-społecznej.

Na podstawie wyników NSP 2021 zostały wyodrębnione następujące kategorie ludności:

1. Ludność według definicji krajowej.
2. Rezydenci (ludność rezydująca).

We wszystkich tablicach publikacji informacje dotyczą kategorii ludności według definicji krajowej – dalej określanej jako „ludność”.

Ludność według definicji krajowej – kategoria ta, z punktu widzenia mieszkańców gminy, tj. najmniejszej jednostki podziału administracyjnego kraju – obejmuje następujące grupy:

1. Osoby mieszkające stale (stali mieszkańcy) – są to osoby, które w spisie zadeklarowały, że dana gmina jest ich stałym miejscem zamieszkania (bez względu czy są tam zameldowane na pobyt stały czy nie) oraz – w momencie spisu:
 - a) były obecne (mieszkały w gminie),
 - b) były nieobecne, ale ich nieobecność trwała krócej niż 3 miesiące,
 - c) były nieobecne dłużej niż 3 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z powodu m.in:

Four language versions of the census application were prepared. Apart from Polish, the application was available in English, Russian and Ukrainian.

A separate electronic application was also prepared for the purpose of carrying out a census in collective living quarters (CLQs). Data on persons staying in CLQs were submitted by the managers of these facilities, within the scope of the available documentation. The application contained basic information on the type of facility and persons staying there. Complementarily and independently, persons staying in CLQs were able to provide on their own through an online self-enumeration or upon request through a telephone interview.

1.5. Selected census terms and definitions

The chapter presents census concepts and definitions necessary for the proper interpretation of the results of the 2021 Census in terms of population size and its demographic and social characteristics.

Based on the results of the Census 2021, the following population categories were distinguished:

1. Population by the national definition.
2. Residents (resident population).

In all tables of publications, the information refers to the category of population as defined by the national definition – hereinafter referred to as "population".

Population by the national definition – this category, from the point of view of the inhabitants of the gmina, i.e. the smallest administrative division of the country, includes the following groups:

1. Persons living permanently – these are persons who declared in the census that a given gmina is their permanent place of residence (regardless of whether they are registered there for permanent residence or not) and - at the time of the census:
 - a) were present (lived in the gmina),
 - b) were absent, but their absence was less than 3 months,
 - c) have been absent for more than 3 months, but their absence was due to, among others:

- przebywania w zakładzie karnym lub śledczym,
 - pobytu za granicą.
2. Osoby przebywające czasowo dłużej niż 3 miesiące. Dotyczy osób, które w spisie zadeklarowały, że ich stałym miejscem zamieszkania jest inna gmina w kraju, natomiast w miejscu/gminie spisaną przebywały czasowo (dłużej niż 3 miesiące) z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Do kategorii ludności faktycznej danej gminy nie były zaliczane osoby przybyłe z zagranicy na pobyt czasowy, tj. takie, które nie posiadały stałego pobytu w Polsce. Kategoria nie ujmuje też stałych mieszkańców danej gminy, którzy w momencie spisu przebywali poza gminą dłużej niż 3 miesiące z przyczyn innych niż przebywanie w zakładzie karnym (śledczym) lub pobyt za granicą, tj. osób które przebywały czasowo w innej gminie kraju (zgodnie z przyjętą definicją zostali tam ujęci jako ludność według definicji krajowej). Analogicznie wyodrębniana jest ludność dla poszczególnych miejscowości statystycznych.

Ludność rezydująca (rezydenci) – do rezydentów z punktu widzenia mieszkańców gminy zalicza się:

- a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (gminą) przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą). Wyjątek stanowią polscy dyplomaci na placówkach oraz żołnierze stacjonujący na zagranicznych misjach wojskowych, którzy – mimo przebywania za granicą – zostali zaliczeni do stałych mieszkańców Polski (zgodnie z rekomendacjami EKG ONZ oraz Unii Europejskiej),
- b) osoby mieszkające czasowo w gminie przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (cudzoziemcy bez stałego pobytu w Polsce).

Jako kryterium przemieszczania się ludności przy wyodrębnianiu kategorii rezydentów przyjęto (podobnie jak dla ludności według definicji krajowej): naukę, pracę, warunki rodzinne i mieszkaniowe, leczenie i rehabilitację, pobyt w domu opieki. Oznacza to, że osoby przebywające w zakładach karnych czy aresztach – bez względu na czas nieobecności – są zaliczane do rezydentów miejscowości, w których zamieszkiwali przed jej „przymusowym” opuszczeniem.

Wiek osób określa się liczbą lat ukończonych ustalo-

- being in a penitentiary or investigative facility,
- staying abroad.

2. Persons staying temporarily for more than 3 months. It applies to persons who declared in the census that their permanent place of residence is another gmina in the country, while they stayed in the place/gmina of the census temporarily (for more than 3 months) for the following reasons: study, work, family or housing conditions, treatment or rehabilitation, being in a nursing home.

The category of the actual population of a given gmina did not include persons who came from abroad for a temporary stay, i.e. those who did not have permanent residence in Poland. The category also does not include permanent residents of a given gmina who, at the time of the census, stayed outside the gmina for more than 3 months for reasons other than staying in a prison or staying abroad, i.e. persons who temporarily stayed in another gmina of the country (in accordance with the adopted definition, these persons were included there as the population according to the national definition). Similarly, the population for individual statistical localities is distinguished.

Resident population (residents) – residents from the point of view of the inhabitants of the gmina include:

- a) permanent residents, except for persons residing outside their place of residence (gmina) for at least 12 months - regardless of their place of residence (in the country or abroad). The exceptions are Polish diplomats on posts and soldiers stationed on foreign military missions who, despite staying abroad, have been included as permanent residents of Poland (according to the recommendations of the UNECE and the European Union),
- b) persons temporarily residing in the gmina for at least 12 months, who came from another place in the country or from abroad (foreigners without permanent residence in Poland).

The following criteria were adopted as the criterion of population movement when distinguishing the category of residents (similarly to the population according to the national definition): study, work, family and housing conditions, treatment and rehabilitation, stay in a nursing home. This means that people staying in prisons or pre-trial detention centres – regardless of the length of absence – are counted as residents of the locality where they lived before their "forced" departure.

Age of individuals is determined by the number of

ną poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. momentem krytycznym, tj. 31 marca 2021 r.).

Ekonomiczne grupy wieku – przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym, tj. w wieku 18–44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Stan cywilny – sytuacja prawna osoby określona na podstawie odpowiednich aktów stanu cywilnego. Zgodnie z prawem polskim występują cztery kategorie stanu cywilnego:

- kawaler, panna – osoby, które nigdy nie pozostały w prawnym związku małżeńskim,
- żonaty, zamężna – osoby, których związek małżeński został zawarty zgodnie z prawem świeckim,
- wdowiec, wdowa – osoby, których prawne małżeństwo przestało istnieć z powodu śmierci współmałżonka,
- rozwiedziony, rozwiedziona – osoby, których małżeństwo zostało rozwiązane orzeczeniem sądu.

Migracje zagraniczne – to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy. W zaleceniach ONZ migracje zagraniczne są zdefiniowane jako fakt zmiany kraju głównego miejsca zamieszkania, przy czym główne miejsce zamieszkania oznacza miejsce, w którym osoba spędza większość czasu podczas pewnego okresu; długość tego okresu może wynosić – w zależności od przyjętych uregulowań prawnych w poszczególnych krajach – 3 miesiące, 6 miesięcy, najczęściej co najmniej 12 miesięcy.

Przyjmując za kryterium obserwacji długość pobytu (nieobecności) migracje dzieli się na:

- **krótkookresowe** – pobyt czasowy trwający od 3 do 12 miesięcy,
- **długookresowe** – pobyt czasowy trwający co najmniej 12 miesięcy oraz zamieszkanie na stałe – bez względu na okres zamieszkiwania.

Migracje na pobyt stały – to migracje związane z osiedleniem się w innym kraju na stałe (w świetle polskiego prawa: imigracja to dokonanie zameldowania na

years completed as determined by comparing the full date of birth to the date of the census (known as the critical moment, 31 March 2021).

Economic age groups – the working age population is understood as the working age population. The ages of 18–64 were assumed for men, and 18–59 for women. Among the working-age population, the mobile age, i.e. aged 18–44, and the non-mobility age, i.e. men – 45–64, women – 45–59, are distinguished. The non-working age population is understood as the pre-working age population, i.e. up to 17 years of age and the post-working age population, i.e. men – 65 years and more, women – 60 years and more.

Marital status – due to national laws that set a lower age limit for marriage, censuses assume that marital status is defined for persons age 15 and older. Under Polish law, there are four categories of marital status:

- single – persons who have never been legally married,
- married – persons whose marriage was contracted in accordance with secular law,
- widowed – persons whose legal marriage has ceased to exist because of the death of a spouse,
- divorced – persons whose marriage has been dissolved by a court decision.

International migrations – are departures from the country of permanent residence (emigration) or arrivals to the country (immigration) in order to live permanently or for a temporary stay. In the UN recommendations, international migration is defined as the fact of changing the country of main residence, where main residence means the place where a person spends most of his or her time during a certain period; the length of this period may be – depending on the legal regulations adopted in individual countries – 3 months, 6 months, most often at least 12 months.

Taking the length of stay (absence) as the observation criterion, migrations are divided into:

- **short-term** – temporary stay from 3 to 12 months,
- **long-term** – temporary stay at least 12 months plus permanent residence – regardless of the period of residence.

Migrations for permanent residence – are migrations related to settling in another country for permanent residence (in the light of Polish law: immigration is

pobyt stały, zaś emigracja – dokonanie wymeldowania z pobytu stałego w Polsce).

Migracje czasowe – to migracje związane z pobytem czasowym trwającym dłużej niż 3 miesiące. W szerszym ujęciu terminem tym można objąć wszystkie migracje o charakterze niedefinitywnym, tzn. nie na osiedlenie, a zatem według podziału zalecanego przez ONZ – migracje długookresowe i krótkookresowe.

Osoba migrująca (migrant) – to osoba, która zmienia swoje miejsce zamieszkania.

Emigrant – to osoba przemieszczająca się z kraju za granicę na pobyt stały lub czasowy.

Imigrant – to osoba przybyła z zagranicy do kraju na pobyt stały lub czasowy.

Kraj urodzenia zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami należało podać biorąc pod uwagę granice państw aktualne w momencie spisu, a nie w momencie urodzenia osoby, np. jeżeli osoba urodziła się w Wilnie, to – bez względu na rok jej urodzenia – jako kraj urodzenia należało wpisać Litwa.

Rozstrzygnięcie takie zostało przyjęte w związku z koniecznością zabezpieczenia porównywalności, a przede wszystkim nie dublowania danych w skali międzynarodowej.

Obywatelstwo – oznacza prawną więź pomiędzy osobą a państwem, nie wskazuje ono na pochodzenie etniczne tej osoby i jest niezależne od pytania o narodowość. Dla osób nieposiadających obywatelstwa żadnego kraju przewidziana była możliwość odpowiedzi: nie posiadam obywatelstwa żadnego kraju. Jeśli spisywana osoba posiadała obywatelstwa kilku krajów, zastosowano hierarchię wskazań: Polska, kraje UE, kraje trzecie.

Cudzoziemcem jest każda osoba, która nie posiada polskiego obywatelstwa, bez względu na fakt posiadania lub nie obywatelstwa (obywatelstw) innych krajów. Cudzoziemcy, przybyli do Polski na pobyt stały, są traktowani jako osoby mieszkające stale, pozostali zaś, w zależności od czasu faktycznego pobytu w naszym kraju:

- jako przebywający czasowo (imigranci krótkookresowi) – w przypadku przebywania przez okres poniżej 12 miesięcy,
- jako rezydenci (imigranci długookresowi) – w przypadku przebywania przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Bezpaństwowiec – to osoba nieposiadająca obywatelstwa żadnego kraju (bezpaństwowcy są zaliczani do cudzoziemców).

registration for permanent residence, and emigration – deregistration from permanent residence in Poland).

Temporary migrations – are migrations related to a temporary stay lasting more than 3 months. In a broader sense, the term can cover all non-definitive migrations, i.e. not for settlement, and thus according to the division recommended by the UN – long-term and short-term migrations.

Migrant – is a person who changes his place of residence.

Emigrant – is a person moving from a country abroad for permanent residence or for temporary stay.

Immigrant – is a person who came from abroad to a country for permanent residence or for temporary stay.

Country of birth in accordance with international recommendations, the country of birth had to be specified by referring to the state borders valid at the moment of Census, and not on the day of birth, e.g. if a person was born in Vilnius, the country of birth should be Lithuania, regardless of the year of birth.

Such a solution was applied with a view to ensuring comparability, and especially to avoiding data duplication on the international scale.

Citizenship – is defined as a particular connection (legal bond) between a person and the State. It does not show the ethnic origin and is not depended on nationality. For those who did not have citizenship of any country, there was an option to answer: do not have citizenship of any country. If the census respondent had citizenship of several countries, a hierarchy of indications was used: Poland, EU countries, third countries.

Foreigner is any person who does not have Polish citizenship, regardless of the fact of having or not having citizenship(s) of other countries. Foreigners who came to Poland for permanent residence are treated as permanent residents, while others, depending on the time of actual stay in our country:

- as temporarily residing (short-term immigrants) – in the case of staying for less than 12 months,
- as residents (long-term immigrants) – in the case of staying for at least 12 months.

Stateless person is a person who does not have the citizenship of any country (stateless persons are considered foreigners).

Migracje wewnętrzne – to przemieszczenia ludności w granicach kraju.

W ramach migracji wewnętrznych wyróżnia się migracje:

- międzywojewódzkie, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego,
- wewnątrzwojewódzkie, czyli zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego województwa,
- międzypowiatowe, czyli przemieszczenia ludności z jednego powiatu do innego,
- wewnątrzpowiatowe, czyli zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego powiatu.

Klasyfikując migracje wewnętrzne według charakteru administracyjnego obszarów, między którymi miała miejsce wędrówka, rozróżniamy następujące kierunki migracji:

- ze wsi do miast,
- z miast na wieś,
- z miast do miast,
- ze wsi na wieś

Czasowe migracje wewnętrzne – to migracje związane z pobytem czasowym poza miejscem stałego zamieszkania trwającym lub zamierzającym trwać dłużej niż 3 miesiące.

Narodowość. Przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia związek z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. Narodowości (odczuwanej przynależności narodowo-etnicznej) nie należy mylić z przynależnością państwową – czyli obywatelstwem.

Język używany w kontaktach domowych – dotyczy języka używanego na co dzień w domu i odnosi się do języka mówionego lub migowego, który używany jest w kontaktach rodzinnych. Język używany w rodzinnych kontaktach domowych nie odnosi się do znajomości języków obcych.

Wyznanie (przynależność wyznaniowa) – to formalne uczestnictwo lub emocjonalny związek osoby z określonym wyznaniem religijnym (kościółem lub związkiem wyznaniowym). Wyznanie powinno być określane na podstawie dobrowolnej deklaracji, w tym także – wyrażającej brak związku z jakimkolwiek wyznaniem (bez wyznania).

Internal migrations - are movements of people within the borders of the country.

As part of internal migrations, the following migrations are distinguished:

- inter-voivodship, i.e. population movements from one voivodship to another,
- intra-voivodship, i.e. changes of place of residence within the same voivodship,
- inter-powiat, i.e. population movements from one powiat to another,
- intra-powiat, i.e. changes of place of residence within the same powiat.

When classifying the internal migrations in terms of administrative character of the territories among which there was a movement, following directions of migration are distinguished:

- from urban to rural areas,
- from rural to urban areas,
- from one urban area to another,
- from one rural area to another.

Temporary internal migrations - are migrations related to a temporary stay outside the place of permanent residence lasting or intending to last longer than 3 months.

Nationality. National or ethnic affiliation – is a declarative individual characteristic of each person expressing his/her emotional, cultural or ancestral connection to a particular nation or ethnic community, which is based on subjective feeling. Nationality (felt national-ethnic affiliation) should not be confused with a citizenship.

Language used at home – refers to the language used on a daily basis at home and refers to the spoken or sign language that is used in family contacts. The language used in family home contacts does not relate to the knowledge of foreign languages.

Denomination (religious denomination) – is the formal participation or emotional connection of a person with a specific religious denomination (church or religious association). Religion should be determined on the basis of a voluntary declaration, including one expressing no connection with any religion (no religion).

Poziom wykształcenia – jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

Poziom wykształcenia jest określany na podstawie klasyfikacji ISCED 2011:

- a) wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora – dotyczy osób z tytułem doktora, doktora habilitowanego lub profesora,
- b) wyższe z tytułem magistra, magistra inżyniera lub równorzędnym – uzyskanym po ukończeniu studiów II stopnia (uzupełniających magisterskich) lub jednolitych studiów magisterskich. Do tej kategorii zalicza się osoby, które posiadają dyplom lekarza,
- c) wyższe z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym – dotyczy osób z tytułem zawodowym licencjata, inżyniera lub równorzędnym – uzyskanym po ukończeniu studiów I stopnia (licencjackich, inżynierskich),
- d) dyplom ukończenia kolegium – dotyczy absolwentów kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz absolwentów kolegiów pracowników służb społecznych,
- e) policealne – dotyczy osób, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było warunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej. Do tej kategorii zalicza się również osoby, które ukończyły studium nauczycielskie,
- f) średnie ogólnokształcące – dotyczy osób, które otrzymały świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub które ukończyły gimnazjum przed 1932 rokiem,
- g) średnie zawodowe – dotyczy osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej),

Education level – this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (e.g full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad. Information on the educational level was obtained for all persons aged 13 years or more.

Educational attainment is determined by the ISCED 2011 classification:

- a) tertiary education with an academic degree of at least doctorate (Ph. D.) – shall be marked by persons with a doctoral or postdoctoral degree or with a title of professor,
- b) tertiary education with a master's degree, master's degree in engineering or equivalent degree – obtained after graduation from a second degree studies or long-cycle master's degree programmes. This category also includes individuals who hold a medical degree,
- c) tertiary education with a bachelor's (licentiate), engineer's or equivalent degree – marked by persons with a bachelor's, engineer's or equivalent degree – obtained after graduation from bachelor's, engineer's or equivalent studies),
- d) college graduation diploma – applies to graduates of teacher training colleges and teacher training colleges of foreign languages (except for those organised within a higher education institution) and graduates of social services colleges,
- e) post-secondary education – applies to persons who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional upon possession of a secondary school leaving certificate. This category also includes those who have completed teacher training,
- f) general secondary education – shall be marked by persons who received a certificate of graduation from a general secondary school, profiled (specialised) secondary school, supplementary secondary school or who graduated from a lower secondary school (gimnazjum) before 1932,
- g) vocational secondary education – persons who have obtained a certificate of completion of a vocational secondary school (technical school, supplementary technical school, vocational secondary school, technical secondary school, art school of the second degree providing at the same time a secondary school curriculum),

- h) zasadnicze zawodowe/branżowe – dotyczy osób, które otrzymały świadectwo ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia,
- i) gimnazjalne – dotyczy osób, które uzyskały świadectwo ukończenia gimnazjum lub świadectwo ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy,
- j) podstawowe ukończone – dotyczy osób, które otrzymały świadectwo ukończenia: szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej) niezależnie od tego, ile klas ona liczyła (osiem, siedem, sześć czy dawniej cztery), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej,
- k) niepełne podstawowe lub bez wykształcenia szkolnego – dotyczy osób, które uczyły się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.
- h) basic vocational/stage I sectoral vocational education – held by a person who obtained a certificate of completion of: vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural school, agricultural correspondence course at the level of basic vocational school only, school of masters, sectoral vocational school of the first degree,
- i) lower secondary (gimnazjum) – held by persons who have obtained a certificate of completion of lower secondary school or a certificate of completion of a special preparatory school. For those who graduated from lower secondary school (gimnazjum) before 1932, indicate general secondary education,
- j) primary – held by persons who have received a certificate of completion of: a primary school (before the war a common school) regardless of how many grades it had (eight, seven, six or formerly four), courses for workers in the scope of a primary school and a primary art school realising at the same time the curriculum of a primary school,
- k) incomplete primary or no school education – refers to persons who are attending primary school, attended primary school but did not complete it, who have never attended school.

Osoby niepełnosprawne (z niepełnosprawnościami) – są to takie osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoby, które takiego orzeczenia nie posiadają, lecz ich sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wykonywanie codziennych czynności, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Statystyczny podział zbiorowości osób niepełnosprawnych wyróżnia trzy podstawowe grupy

- osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie, tj. takie, które posiadają odpowiednie orzeczenie/a wydane przez organ do tego uprawniony i równocześnie mają (odczuwają) ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku,
- osoby niepełnosprawne tylko prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie orzeczenie/a wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które takiego/ich orzeczenia/orzeczeń nie posiadają, ale odczuwają ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku.

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było:

Disabled persons (with disabilities) – are persons who have an appropriate certificate issued by an empowered authority or persons who do not have such a certificate, but their physical, mental or mental fitness permanently or periodically hinders, limits or prevents the performance of everyday activities, education, work and social roles.

The statistical division of the disabled population distinguishes three basic groups

- persons with legal and biological disabilities, i.e. those who have an appropriate certificate issued by an empowered authority and at the same time have (feel) limitation of ordinary (basic) life activities appropriate to their age,
- persons with only legal disabilities, i.e. those who have the appropriate certificate(s) issued by an empowered authority,
- persons with only biological disabilities, i.e. those who do not have such a certificate(s), but are feel restricted in their usual (basic) life activities appropriate to their age.

The criterion for qualifying a given person as a group of legally disabled people was:

- dla osób w wieku 16 lat i więcej – posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalającego stopień niepełnosprawności, niezdolność do pracy, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- dla osób poniżej 16. roku życia – posiadanie aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez organ orzekający.

Ze względu na występujące ograniczenia wśród zbiorowości osób niepełnosprawnych rozróżnia się 3 stopnie ograniczenia zdolności do wykonywania czynności podstawowych: całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną. We wszystkich przypadkach chodzi o stany długotrwałe, tj. takie, które trwają lub przewidyje się, że będą trwały 6 miesięcy lub dłużej.

Należy podkreślić, że zbierane w ramach NSP 2021 dane odnoszące się do posiadanych ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu, były gromadzone na zasadzie dobrowolności (deklaracja i subiektywna ocena respondenta) – zgodnie z przepisami ustawy o NSP 2021.

Obiekt zbiorowego zakwaterowania (OZZ) – to zespół pomieszczeń (pokoi i innych pomieszczeń pomocniczych), zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach, zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi: opiekuńczo-wychowawcze, hotelarskie, zdrowotne bądź inne, które są związane z zamieszkaniem/przebywaniem zwykle większej liczby osób lub obiekt instytucji wyznaniowej. Do obiektów zbiorowego zakwaterowania zalicza się m.in. domy studenckie, hotele pracownicze, domy dziecka, domy pomocy społecznej, placówki dla bezdomnych, klasztory, domy zakonne.

- for persons aged 16 and over – possession of a valid certificate issued by the relevant deciding authority, determining the degree of disability, incapacity for work, the advisability of retraining or disability,
- for persons under 16 years of age – possession of a valid certificate of disability issued by the deciding authority.

Due to the existing limitations among the disabled population, there are three degrees of limitation of the ability to perform basic activities: completely, severely or moderately limited. In all cases, these are long-term conditions, i.e. those that last or are expected to last for 6 months or more.

It should be emphasized that the data collected within the NSP 2021 relating to the limitations in daily functioning were collected on a voluntary basis (declaration and subjective assessment of the respondent) – in accordance with the provisions of the Act on the 2021 Census.

A collective living quarters (CLQs) – is a group of premises (rooms and other ancillary facilities), located in one or more buildings, occupied by one separate establishment, providing the following services: care and education, hotel, health or other, which are usually associated with the residence/stay of more people or facilities of religious institutions. A collective living quarters include: student dormitories, workers' hotels, children's homes, social assistance homes, facilities for the homeless, monasteries, monastic houses.

1.6. Klasyfikacje i grupowania wykorzystywane w zakresie ludności w NSP 2021

1. Grupowania i klasyfikacje, określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) 2017/543 z dnia 22 marca 2017 r. określające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 763/2008 w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań w zakresie specyfikacji technicznych tematów i dotyczących ich podziałów.
2. The International Standard Classification of Education (ISCED – UOE, 1997).
3. International Standard ISO 3166-1, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions-Part 1: Country codes, ISO 3166-1:

1.6. Classifications and groupings used for population in the 2021 Census

1. Groupings and classifications set out in Commission Regulation (EC) 2017/543 of 22 March 2017 laying down rules for the application of Regulation (EC) No 763/2008 of the European Parliament and of the Council on population and housing censuses as regards the technical specifications of the topics and of their breakdowns.
2. The International Standard Classification of Education (ISCED – UOE, 1997).
3. International Standard ISO 3166-1, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions-Part 1: Country codes, ISO 3166-1:

2006 (E/F), International Organization on Standardization (Geneva, 2006) International Standard ISO 3166-1, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions-Part 1: Country codes, ISO 3166-1: 2006 (E/F), International Organization on Standardization (Geneva, 2006).

2006 (E/F), International Organization on Standardization (Geneva, 2006) International Standard ISO 3166-1, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions-Part 1: Country codes, ISO 3166-1: 2006 (E/F), International Organization on Standardization (Geneva, 2006).

Uwaga. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Note. Due to data rounding, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the "total" item.

Bibliografia

Bibliography

1. Korycka-Skorupa J., Trójkąt Osanna jako forma prezentacji danych statystycznych i legenda map tematycznych, *Polski Przegląd Kartograficzny*, Tom 39, nr 4, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Warszawa 2007.
Korycka-Skorupa J., Ossana Triangle as a form of the statistic data presentation and a legend of thematic maps, *Polish Cartographical Review*, Volume 39, no. 4, Polish Geographical Society, Warsaw 2007.
2. Ustawa z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. 2010 nr 217, poz. 1427).
Act of 24 September 2010 on population registration (*Journal of Laws* 2010, No. 217, item 1427).